

UUESALU
KODU

I etapi eramud ja krundid müügil Rae vallas Uuesalus

- B energiaklass
- kivimaja
- madalad ülalpidamiskulud

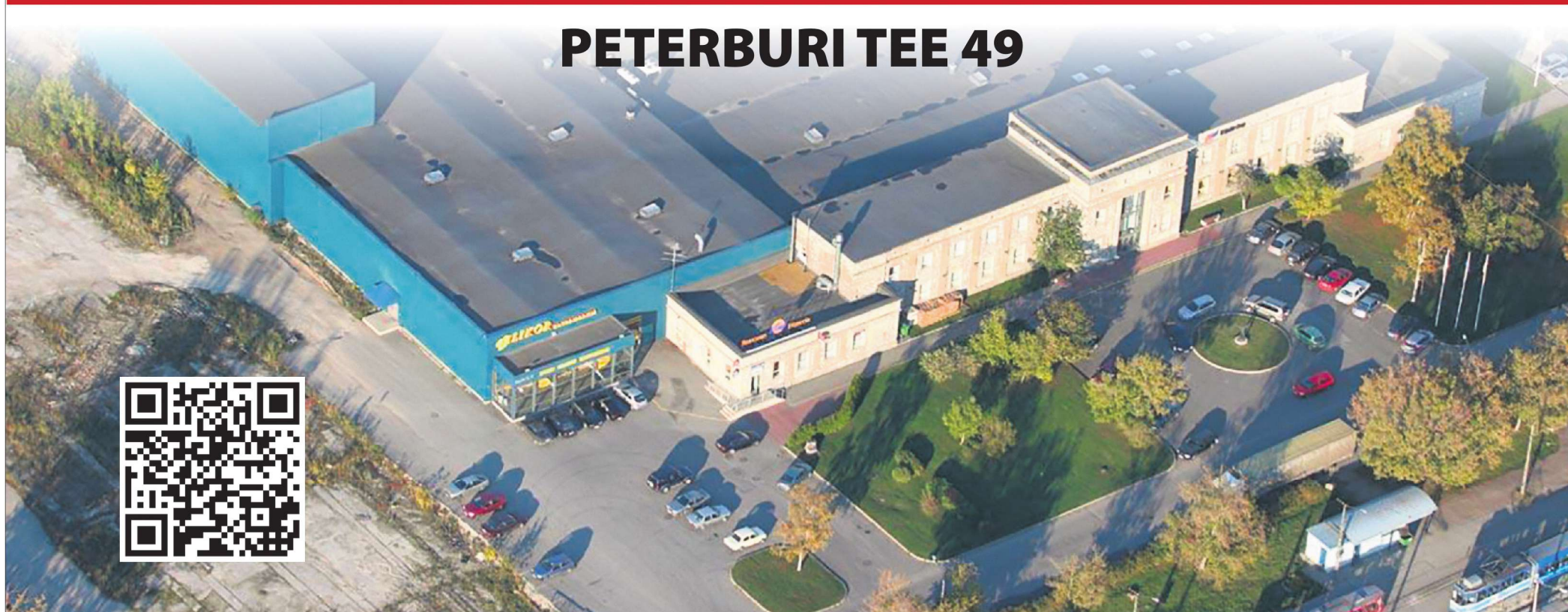
15
min
Tallinnast
kesklinnast

Kliendipäev 17.09,
kl 14-16, tule tutv
valmis majadega

info@uuesalukodu.ee
+372 5553 3077
www.uuesalukodu.ee

Võta üürile külmladu ja erineva suurusega büroo- ja laopinnad kesklinna lähedal

PETERBURI TEE 49

BÜROOPINNAD

50 m², 221 m², 227,5 m², 244,4 m²

Asuvad esimesel ja teisel korrusel.

Üürniku soovil on võimalik teha ümberehitus või ühendada kõrvalasuvate ruumidega.

Üür - alates 6 €/m²

LAOPINNAD

396 m², 757 m², 1490,5 m²

sh erineva temperatuuriga KÜLMALAD.

SUUR KINNINE VÄLITERRITOORIUM

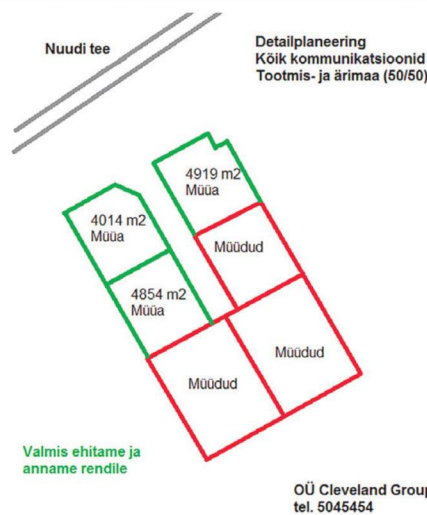
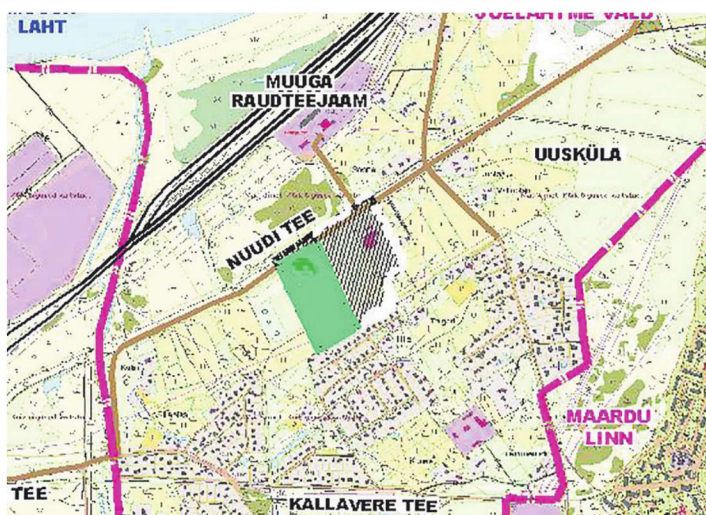
Üür - alates 3,5 €/m²

- logistiliselt soodne asukoht
- ühistranspordi peatus
- territooriumil asub ka kohvik

Kontakt: tel. 502 2727, Mart Teemant • www.someri.ee/realestate-peterburitee-49

Müüa detailplaneeringuga äri-ja tootmismaa kinnistud Muuga sadama vahetus läheduses Nuudi tee, Üüsküla, Jõelähtme vald, Harju maakond

- kõik kommunikatsioonid kruundi piiril
- asfalteeritud tee kinnistuni
- kehtiv detailplaneering
- tootmis- ja ärimaa (50/50)
- Muuga raudteesõlme ja konteineriterminali lähedal, Maardu linn – 2 km
- põhimaanteed: Tallinn-Narva - 5 min, Tallinna Ringtee - 15 min

24504:004:1058, 4014 m²
24504:004:1059, 4919 m²
24504:004:1055, 4854 m²

Hind 20 EUR/m²+KM

Soovi korral on võimalik ka lasta enda soovidele vastav hoone ehitada pikaajaliseks üürimiseks.

Kontakt: tel. 504 5454, Cleveland Group • www.someri.ee/realestate

WELCOME TO OUR WORLD

EXOSPACE
B55CONNECTED

GOLDTIME
Goldtime | Viru Keskus | tel. 6 070 930
K.U.L.D. | Rocca al Mare kaubanduskeskus | tel. 6 555 588

BREITLING
1884
INSTRUMENTS FOR PROFESSIONALS™

26. septembril ilmub Äripäeva ajakiri

SISUSTAJA

jõuab kõigi Äripäeva tellijateni

TEEMAD

- Loomkangelased sisustuselementidel
- Mänguliste lahendustega IT-firma kontor
- Värviteooria - kuidas mõjub oranž värv interjööris
- Põnevad leiud Soome suurimalt sisustusmessilt
- Tallinna vanalinnas asuva söögikoha uus nägu - peenest restoranist õdusaks koosviibimiskohaks
- Elektrooniliste maalide võidukäik
- 3D-kardinad akna ette
- Maalioksjon, mis aitab maailma puhtamaks paigaks muuta
- Kuidas kontoris valgus paika timmida

Äripäev

Reklaami projektijuht: **Tanel Lätti**
tel 667 0068 • faks 667 0200 • tanel.latti@aripaev.ee

Igas numbris jagavad oma loomingut ja ideid disaini ja arhitektuuri tipptegijad.

*Nüüdsest on Sisustaja kvaliteetsemal paberil ning varasemast mahukam ja sisukam.

28. septembril 2016 Nordea Kontserdimajas

MAJANDUSKONVERENTS

Äriplaan 2017

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2017. aasta eelarve koostamisel.

„See, et keegi on oma kauba või teenuse üle uhke ning küsib seejuures õiglast hinda, on väga sarnane meie advokaadibüroo filosoofiaga.”

Aku Sorainen

Advokaadibüroo SORAINEN asutaja ja juht

Konverentsil esinevad:

Raul Kirjanen Aasta ärimees 2015, Graanul Invest omanik

Jüri Möis Investor ja ettevõtja

Hugo Osula Transpordiettevõtja

Eve Kirs Astri Grupi osanik

Viljar Arakas EFTEN Capitali juht

Thomas Padovani Värske TOP 100 võitja, AdCashi juht

Mikk Talpsepp Etalon Varahalduse osanik

Hannes Lilp kiiresti kasvava SRC Grupi osanik ja juht

Priit Alamäe Nortal omanik

Karli Lambot ACE Logistics Grupi osanik

Jüri Vips Kaubandusärimees

Ardo Hansson Eesti Panga president

Kristen Michal Majandus- ja taristuminister

Konverentsi hind **599 eurot** (km-ga 718,8 eurot)

Registreerimine veebis www.ariplaan2017.aripaev.ee või telefonil 5688 6344 Marili Niidumaa

Korraldaja:

Äripäev

Toetajad:

Green Fuel Energy, Ülemiste City, Noorus SPA, Olympic Casino, Krediidiinfo, Erp Monitor Systems, Moller Auto, Altia Eesti, Coca-Cola Hellenic, Dipri, Telia Eesti, Markit, Manpower, Advokaadibüroo Cobalt

UUDISED

Baltika aktsia ronib august välja

Kui Baltika tulemused jätkavad paranemist, võib aktsia hinna põhi seljataka olla. ▶16-17

Venemaa valimiste taustaks majandusraskused

Riigieelarve keerulist seisu arvestades võivad maksud kerkima hakata, ennustavad ettevõtjad. ▶12-13

Kaupmehe elu muutub järjest mugavamaks

Pariisi kaubandusmessil tutvustati moodsaid vahendeid, mis varsti poodidesse tulevad. ▶10-11

PUHKEPÄEV

Mehed, kuulake!

Täna algab Eesti suurim meeste tervise teemaline üritustesarv, mis julgustab rohkem tähelepanu pöörama oma eluviisile. Seminarid toimuvad Eesti suures linnades. ▶21

KOLUMN

„Minusugused mehed ei tee suuri asju raha pärast.“

Tsirkuseartist Vello Vahter selgitab, kuidas ta vallutas Ameerikat. ▶14

PROGNOOS

Investeerima peaks rohkem

Rahandusminister **Sven Sester** ütles, et majanduskasv tuleb väiksem, kui arvati, aga riigieelarvega on kõik hästi. Ainult investeringuid on palju edasi lükatud, kuid investeerida tuleks riigil rohkem, siis tuleks raha majandusse tagasi. ▶8

Äripäev

Nädalavaetus

Reede, 16. september 2016
nr 167 (5527) 3 eurot

↑ EUR/USD
1,1254

↓ USD/EUR
0,8886

↓ EUR/SEK
9,5500

↓ EUR/RUB
73,1961

↓ NordPool
33,21

↑ Euribor
-0,199%

LUUBIAL

Krooniline põletik

▶ Järgmisel nädalal streiki plaanivate arstide ja õdede palgakõnelused on taas ummikus. ▶4-7

↑ EELMISE streigiga 2012. aastal saavutasid arstid endale märgatava palgatõusu. Pildil Ida-Tallinna Keskhaigla. FOTO: ANDRAS KRALLA

NÄDALA TEGIJA

Edgar Savisaar
saab peagi süüdistused

↓ Riigiprokuratuur teatas sel nädalal, et Keskerakonna esimees ja Tallinna linnaape ametist kõrvaldatud Edgar Savisaar saab varasematele kahtlustustele juurde veel ühe ning hiljemalt novembri alguseks esitab prokuratuur süüdistusakti kohtusse.

Lisaks Edgar Savisaarele on altkäemaksuga seonduvas saanud kahtlustuse ka Eesti suurettevõtjad Vello Kunman, Aleksander Kofkin, Hillar Teder ja Aivar Tuulberg, keda kahtlustatakse altkäemaksu andmises. Savisaare juhtumiga seonduvalt kahtlustatakse kuritegudes veel Kalev Kallot ja Villu Reiljanit.

RÕÕMUSTAB

Uued turud silmapiiril. Hoolimata kiratsevast kaubavahetusest otsivad Eesti eksportijad praegu uusi turge, mis kokku kuivanud käibenumbreid kosutaks. Eredaim näide on Venemaal poole käibest kaotanud pesubrändi Marc & André omanik Mart Sillaots, kes sai jala ukse vahele Türgis.

Ehituses magus kasv. Soome ehitusturg kasvab tänava kooni kaks korda kiiremini, kui ettevõtjad prognoosisid, ning sellest lõikavad kasu ka eestlased.

Turistid panid ettevõtjad rõkkama. Turismi kõrghooajal juulis peatus Eesti majutusettevõtetes 488 000 sise- ja välis-turisti, mida oli 6% rohkem kui mullu juulis.

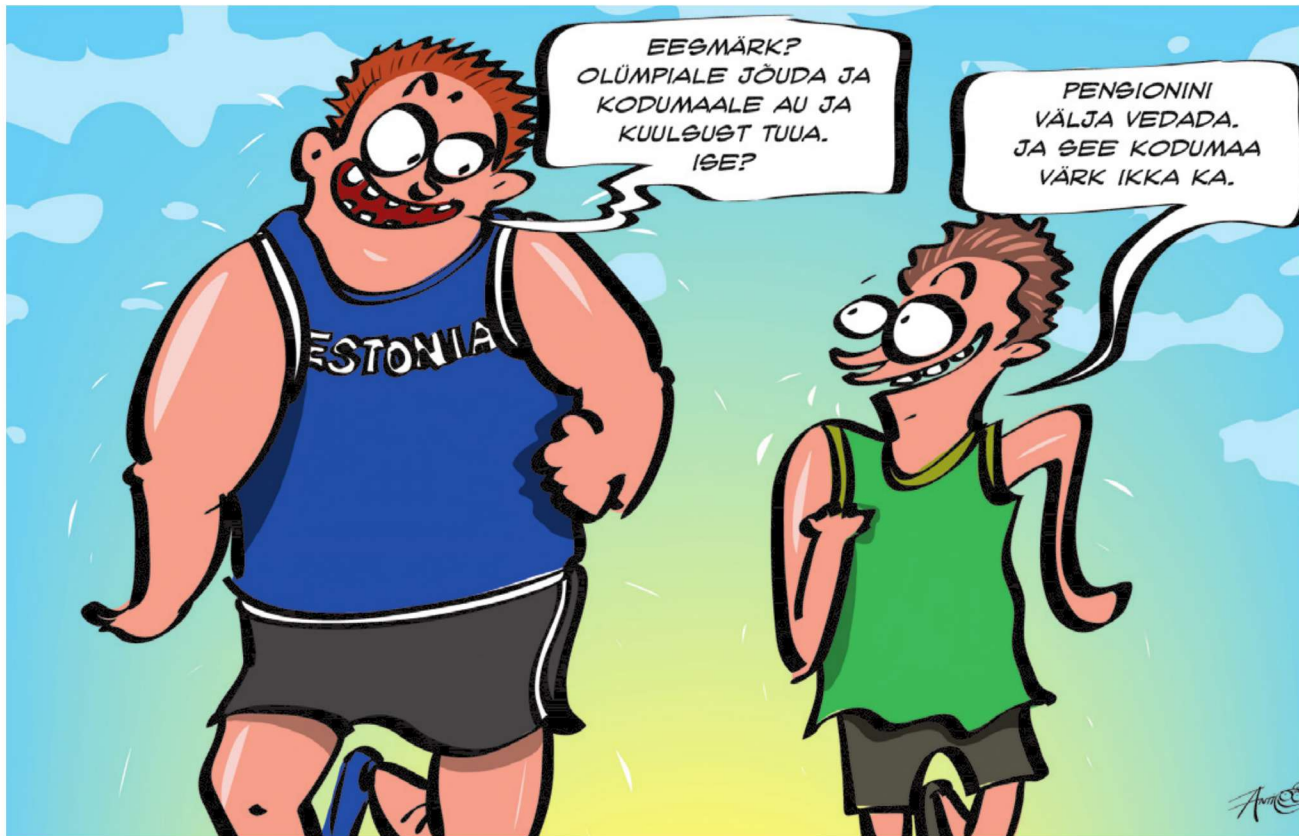
KURVASTAB

Hoop transiidile. Venemaa plaan lõpetada naftatoodete eksport Balti riikide kaudu tähendab hoopi Eesti transiidisektorile. Kukkumise pehmemendamiseks tuleb kiiresti asendus leida.

Lõuna-Eestit ähvardab poodide kadu. Kui alkoholi müügi suur kukkumine jätkub, siis võib osa Lõuna-Eesti kauplusi juba lähikuudel oma ukseid sulgeda. Suurte kettide hinnangul on löögi all eelkõige väikepood.

PERHi endistele juhtidele esitati süüdistus. Riigiprokuratuur saatis kohtusse kriminaalasja, milles süüdistab endist Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhti Tõnis Allikut, haigla tootlusjuhti Anu Vähit ja IT-juhti Marko Kilki kuritegude toimepanemises.

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Kas vajame pensioniiga?

Sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna viis eile valitsuse ette plaani tõsta aastaks 2040 pensioniiga 70. eluaastani. Äripäeva meelest on pensioniea reformimine vajalik ja mõistlik mõte ning siit võiks minna sammu kaugemalegi ehk loobuda samm-sammult pensionieast kui sellisest sootuks. Mõte vanaduspuhkuse kaotamisest tundub praegu radikaalne, kuid maksab arvestada, et 70aastane ei ole 2040. aastal see, kes ta on täna. Esiteks on ta jõukam kui praegune eakaaslane, see tähendab, et puhata saab siis, kui on soov ja vajadus, ning samal ajal panustada selles, milles on oskuseid ning tahtmist.

Sõltume vähem riigist. Seda põhjusel, et ta on võtnud oma tuleviku enda kätte ja säästnud või investeerinud, sest juba aastaid varem on selgunud, et sissetulekut ühestki riigi toetatud sambast loota ei maksa. Vähe sellest, oskused rikkuse kasvatamisest on jõudnud ka koolidesse ning jõukuse kasvatamisega saab edaspidi alustada oluliselt nooremalt kui seni.

Nii muutuvad Eesti pensionärid järgmise paari aastakümneaga aina sarnasemaks Lääne pensionäridega, kes on üks olulisem tarbijagrupp. Neil on raha ja aega selle kulutamiseks. Aina rohkem tekib ka pensionäridele mõeldud teenuseid, mille pakkumisel saab omakorda rakendada neid pensionäre, kes veel soovivad töötada. Juba tegutses ka Eestis ettevõtteid, kes on eakamate klientide teenindamise tarvis võtnud tööle nende eakaaslased. Et aastaid kogunud inimene on väeti ja saamatu, on iganenud arusaam. Me elame järjest kauem ja vanus ei ole takistav tegur. 70. eluaastat ületavaid inimesi leiab ka septembri lõpus ilmuvast Äripäeva Rikaste TOPi esisajast.

Elujõulisust kõrges eas hakkab lisama ka tervisehoobade enda kätte haaramine. Areneb abistav meditsiin, kuid levivad ka teadmised, mida süüa, kuidas liikuda ning pinget juhtida aastate lisamiseks.

Osa eelnevast on väljamõeldis. Et nii tõesti läheks, on aga vaja täita mõni eeldus. Esiteks

Ei esimene ega teine sammu too rikkust ehk loota tasub mitte riigile, vaid iseendale.

raha nurga alt. Kuigi investeerimisklubid paisuvad ning Eestis toimub sellealane revolutsioon, siis enamik Eesti peredest tuleb ots otsaga kokku ning säästmiseks või investeerimiseks pole midagi kõrvale panna. Oskustest rääkimata. Et elanikkond vananeb, siis piltlikult öeldes näljaseid suid tuleb järjest juurde. Ent ei esimene ega teine sammu too rikkust ehk loota tasub mitte riigile, vaid iseendale.

Rahatarkus koolis. Ka Eestis tehtud uuringud näitavad, et ettevõtlusega tegelevad perekonnad on jõukamad. Kui ise ettevõtlusriske ei taha või ei jaksa kanda, saab anda ettevõtjale raha, kes seda kasvataks. Seda nimetatakse investeerimiseks. Kuidas saada rikkaks, peab saama elementaarseks teemaks koolis, miks mitte juba põhikoolis.

Toas istub teinegi relevant ja see puudutab tervist. Esiteks näiteks rasvumine. Kuigi tänavaid ja terviseradu vallutab järjest enam inimesi, siis sellele pildile mahub ka moodsaks epideemiaks nimetatud haiglaslik ülekaal. Elu on senisest mugavam, füüsilist tööd ja liikumist vähem ning toit ohtlalt kättesaadav. Kui varem sümboliseeris paks laps tervist ja jõukust, siis praegu nähakse selles ohtu nii füüsilise kui ka vaimse tervise haigustele, aga see kahandab ka oodatavat eluiga. See omakorda tähendab vähem panust ja rohkem koorumust, ka riigile. Järjest enam esineb ka vaimset tervist ehk liikuma panevat jõudu nõrgestavat, mida omakorda saadavad hävitavad sõltuvused. Kuidas teha nii, et me end mugavusega ära ei sandistaks, on hästi elatud aastate lisamiseks oluline lahendamist vajav küsimus.

Kolmas tahk on suhtumine. Kogunenud aastates nähakse näiteks tööturul vahel takistust. Eeldatakse, et vajalikke oskusi või tahet uuega kaasa tulla pole, ja nii tõstab tööandja teatud vanuses kandideerija avalduse juba eos laualt maha. Nii ongi tööga hõivatud vaid väike osa pensionäridest, kuigi paljud neist saaks ja tahaks panustada. Lisaks aitaks see neid ellu kaasatuna hoida, mis jällegi muudab tema elu sisukamaks ning rõõmsamaks.

Aitame sõnumi nähtavaks muuta!

www.avision.ee
+372 6307474
rent@avision.ee

Raamatupidamine üle Eesti.

Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.

MURETU KVALITEETNE REAALAJAS

Võta meiega ühendust

www.amelloraama.ee

info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

PIIRKIIRUS EI OLE KOHUSTULIK, LIIKLE RAHULIKULT!

Kohanda oma sõidukiirust arvestades ilmastiku- ja teeoludega.

RoadWolf

www.roadwolf.ee

It's time to
believe
in yourself.

TONY PARKER.

WILLIAM ANTHONY PARKER
IS A FRENCH PROFESSIONAL
BASKETBALL PLAYER IN THE
NBA, ONE OF THE MOST
TALENTED IN THE WORLD.
HE HAS PROVEN THAT
MEASURING 1.88 METERS
IS NOT AN OBSTACLE
TO REACHING THE TOP.

TONY IS WEARING A TISSOT

CHEMIN DES TOURELLES

AUTOMATIC WITH A POWERMATIC

80 MOVEMENT WITH UP TO

80 HOURS OF POWER RESERVE.

T+ TISSOT THIS IS YOUR TIME

MEDITSIIN

Arstide palgad ummikus

Pea aasta aega kestnud tervishoiutöötajate palgakõnelused on ummikus. Arstid nõuavad nii suurt palgatõusu, millele pingeline haigekassa eelarve vastu ei pea.

KAISA GABRAL, ELIISA MATSALU
kaisa.gabral@aripaev.ee, elisa.matsalu@aripaev.ee

Kui järgmisel nädalal plaanivad arstid hoia-
tusstreiki, siis viimane tõsisem väljaastu-
mine oli neli aastat tagasi, mil tervishoiu-
töötajate streik halvas Eesti meditsiini ter-
velt 25 päevaks. Toona oli võtmekohaks ars-
tide massiline Soome lahkumine. Streigiga
saavutati palgatõus, mis viimasel kahel aas-

Ä Kommenteaar Poliitikud mängivad arstide palgale, et fookust mujale viia

EERO MERILIND
Eesti Tervisefondi juhatuse liige ja perearst

Poliitikud püüavad asja arstide palgale mängida ja see viib põhivaidluse mujale. On otsustuskoht, kas Eesti Vabariik on siis selline riik, kus haiged on kaitstud ja jääb kestma solidaarsusprintsip ja inimesed on nõus maksutõusudega haigekassase juurde maksuma – soola-, suhkru-, alkoholi-, kütuse-, sigaretiaktsiisist saab raha juurde kah. Või on meil edaspidi Ameerika moodi tervishoiusüsteem, kus igaüks peab endaga ise hakkama saama.

Rääkides palgatõusust ja streigist, on peamine probleem ikkagi see, kuidas ja kust leida ravikindlustuseelarvele sisu ja kate. Probleem on endiselt ka Soome äraminek. Ülikooli lõpetanu saab sama töö eest 80 kilomeetri kaugusel 4–5 korda rohkem palka.

Kui ehitaja ei võta 10 eurot tunni eest isegi tööriistu kapist välja, siis 11–12 aastat õppinud arst teeb 10 eurot tund tööd küll. Arstid töötavad 1,5 või 2,5 ametikohal. Mitu kolleegi on infarkti saanud. Kui üks inimene kukub süsteemist välja, siis on teistel edasi raskem. Kui kaks inimest kukub välja, siis tuleb osakond kinni panna.

Kui vaadata viimaseid riigikogu valimisi, siis võideti need ju maksulangetamise teemaga. Sotsiaalkindlustusmaksu vähendati 1%. Kuid kui vaadata, millist kisa tekitasid kütuse-, alkoholi- ja tubakaaktsiisi tõstmine, mis peaksid olema katteallikad!? Kergem oleks olnud mitte langetada seda 32% peale ja lisaks tõsta alkoholi- ja tubakaaktsiisi.

← **TERVISE- ja tööminister Jevgeni Ossinovski sõnul on arstide palganõudmised suu-remad, kui haigekassa eelarve täita lubab.** FOTO: ANDRES HAABU

tal on olnud näiteks arst-residentidel Eesti keskmisest pea kaks korda kiirem. Lahkumine on pidurdunud, kuid probleemid jäänud.

“Tervishoiukuludest on personalikulu kõige suurema osakaaluga. Meie haigla eelarvest on 60% personalikulu. Meil ei ole täna probleemi vahendite või ravimitega – need on tagatud. Kui tervishoiutöötajad palka juurde tahavad – neil on õigus seda tahta –, siis see on suurim kuluartikkel,” rääkis Lõuna Eesti Haigla ASI juhatuse liige Arvi Vask.

Võtame tempot maha. “Kui vaatame kaht viimast aastat, siis palk on ca 10% tõusnud ja see on väga õige olnud. See on andnud noortele sõnumi “Jääge Eestisse!” ja seda on ka statistiliselt näha. Residentid, kes enne palgatõusu Eestist välja läksid – see trend on nüüd väiksem. Mina tööandjana arvan, et nüüd võiks püüda keskmise palgakasvuga edasi minna,” ütles Vask ning lisas, et palgatõus võiks jääda 5% ligidale.

Palgaläbirääkimised on läinud aga umb-sõlme, mida isegi lepitaja ei suuda lahti harutada. Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski sõnul on põhjus lihtne – haigekassa eelarvel on piirid ees ja arstide nõudmistele lihtsalt ei saa vastu tulla. Kui arstid tahavad tõusu saada üle 10 protsendi, siis haigekassa on arvestanud eelarves Eesti keskmisega ehk pisut üle 5protsendilise tõusuga.

“Arstide nõudmised on suuremad, kui haigekassa eelarve lubab, ning ega me sellest 5 protsendist palju kõrgemale minna saagi. See pole võimalik,” ütles Ossinovski. Seda enam, et viimasel kahel aastal on arstide palk üle kümne protsendi juba tõusnud, mis on Eesti keskmisest palgatõusust palju kiirem.

Karm reaalsus. Haigekassa andmetel on tervishoiutöötajate palkade osakaal haigekassa eelarvest umbes pool. See tähendab, et 1% palgakasvu võtaks haigekassa eelarvest 3,6 miljonit eurot. Ossinovski ütles, et kui tulla arstide nõudmistele täies mahus vastu, jääks haigekassa reservidest juba järgmiseks aastaks kaunis vähe alles. “Reaalsus on üsna karm,” ütles ta.

Sotsiaalministeeriumi terviseala ase-kantsler Maris Jesse täpsustas, et eelmisel aastal vormistas välismaale tööle siirdumiseks vajalikud dokumendid 144 tervishoiutöötajat. Kolm aastat varem tegi seda 386 tervishoiutöötajat. Selle aasta esimeses pooles taotles dokumente 41 tervishoiutöötajat.

Ossinovski lisas, et tervishoiu tänase taseme hoidmiseks on kindlasti vaja lisaraha. Haigekassa on küll mustadeks päevadeks reserve kogunud, kuid umbes viie aastaga saab seegi raha otsa. Seetõttu on Ossinovski sõnul vaja leida katteallikaid, millega tervishoiusüsteemi olukorda parandada.

Lepitaja: varsti võib hilja olla

Riikliku lepitaja Henn Pärna sõnul seisab kollektiivleppe sõlmimine poliitiliste otsuste taga. Arstide võimalust saada 10% palgatõusu peab ta ebatõenäoliseks – selleks lihtsalt pole raha.

Miks arstid 20. septembril streigivad? Kas nalja tohib teha? Lepitaja pole oma tööga toime tulnud, kuna pole arstidele palka juurde andnud, ja siis peab vist streikima.

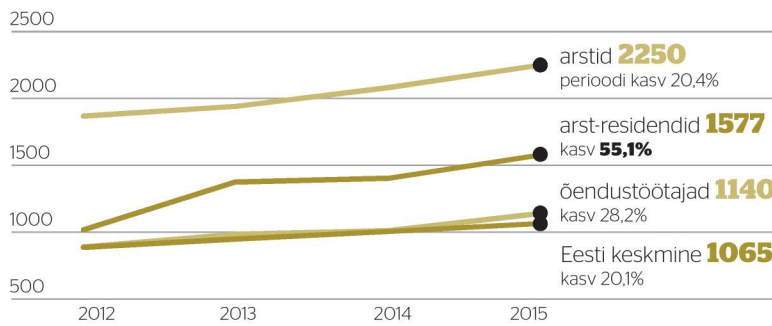
Aga kui mitte nalja teha? Praegust tervishoiu rahastamise mudelit tuleb muuta ja selleks on vaja langetada mingid otsused. Seda on öelnud ka Maailmapank ja Rahvusvaheline Terviseorganisatsioon. Paraku pole siiamaani meil neid otsuseid tehtud. Tulemuseks on see, et haigekassa on nüüd olukorras, kus ilma otsuseid vastu võtmata on varsti juba hilja.

Millised need otsused oleksid?

Ä Statistika Streigist võitsid residendid

keskmine palk eurodes

ALLIKAS: STATISTIKAAMET, TERVISE ARENGU INSTITUUT

Jesse pakub nelja võimalust

Terviseala ase-kantsler Maris Jesse märkis, et ravikindlustuse jätkusuutlikkus ei ole seotud vaid arstide palkadega. Peamine põhjus on ikkagi elanikkonna vananemine ja kasvav ravivajadus.

Jesse sõnul on vaja põhimõtetelisi otsuseid. “Puudub aga konsensus, milline täpselt see muudatus olema peaks,” ütles ta. Olu-korra lahendamiseks näeb ta nelja võimalust: tõsta makse, leida lisavahendid mõne muu tegevuse arvel, suurendada patsien-

tide omaosalust või kombineerida neid kolme võimalust.

Jesse rääkis, et sotsiaalministeerium tegi suvel valitsusele ettepaneku laiendada ravikindlustuse tulubaasi nii, et võrdsustatud isikutel, näiteks pensionäridel, tasutaks ravikindlustus edaspidi riigieelarvest. Näiteks 2018. aastal on tema sõnul Eestis hinnanguliselt 210 000 pensionäri, kes ei tööta, ja seetõttu ei tasuta nende eest ka sotsiaalmaksu. Kui kõigi nende inimeste eest panustaks riik 12 protsen-

ti keskmiselt vanaduspensionilt, siis saaks ravikindlustuse eelarvesse suunata täiendavalt 130 miljonit eurot, mis on haigekassa hinnangul ka praegune katmata ravivajadus.

Ta lisas, et mitu poliitikut nõuab patsientide omaosaluse suurendamist, kuid sellega ei saa kuidagi nõustuda. “Omaosalus ligineb juba praegu kriitilisele 25 protsendile, millest alates hakkab omaosalus oluliselt mõjutama tervishoiuteenuste kättesaadavust,” ütles ta.

Eesti Arstide Liidu esindaja Katrin Rehe-maa palgaküsimusi kommenteerida ei soovinud. “Ma ei taha, et palgaläbirääkimised tõmbaks tähelepanu tervishoiusüsteemi rahastamise probleemidelt, millele tahame 20. septembril hoiatusstreigiga keskenduda,” selgitas ta. Ta mõonis, et kollektiivleppe läbirääkimised on praegu pidurdunud. “Muidugi on palk, koormus ja muud töötingimused meie jaoks olulised ja ega me läbirääkimisi katki jäta,” märkis ta. Samuti usub Rehema, et üldise rahastamissüsteemi parandamine annaks ka tervishoiutöötajatele kollektiivleppe läbirääkimistel parema positsiooni.

Puudu 100 miljonit. Rehema rääkis, et arstid otsustasid hoiatusstreigi korraldada seetõttu, et kogu tervishoiusüsteem on juba aastaid alarahastatud – haiglajuhtide andmetel on haiglatel umbes sada miljonit eurot aastas puudu. “Meil on suhteliselt odav üsna hea arstiabi. Sentide veeretamine ja koonerdamine mõjutab lõpuks ka kvaliteeti. Et seda parandada ja hoida, on vaja paremat rahastamist,” lisas ta.

Kust raha leida, on Rehema sõnul poliitiline otsus. Patsientide omaosaluse suurendamist ta lahendusena ei näe, kuna juba praegu ulatub see 25%ni. “Suurem omaosalus hakkaks väiksema sissetulekuga inimestele arstiabi kättesaadavust piirama,” ütles ta.

Samuti on Rehema sõnul haiglatel väga keeruline kulusid kärpida. “Kui tahta tühjakspigistatud sidrunist veel viimast välja lasta, siis võime ju sellest teerulliga üle sõita, kuid mis see lõpuks annab?” küsis ta.

Viimastel aastatel on vähendatud statsionaarse eriarstiabi rahastamist. Rehema sõnul on just see põhjus, miks haiglad teevad ületööd. Kui lepingumaht saab täis, kuid patsient vajab siiski abi, maksab haigekassa tehtud töö kinni koefitsiendiga 0,3. Teisisõnu – ületehtud tööst makstakse kinni vaid kolmandik. “See on haiglatele kahjumlik, kuid peame ikka seda tegema. Samas kaua see kesta ei saa, sest heategevus ei kesta lõputult,” ütles ta.

Rehema lisas, et tervishoidu peab majandama teistest valdkondadest teisiti. “Ei saa ju nii, et kui raha otsas, siis rohkem patsiente ei ravita,” ütles ta. “Seda enam, et haigekassal pole raha otsas. Rahandusministeerium lihtsalt ei luba jaotamata tulemit kasutada, kuna see hoiab riigieelarvet tasakaalus,” ütles ta.

Haigekassa juht Tanel Ross arvab seevastu, et pikad läbirääkimised pole sugugi halvad, kuna osapooled saavad probleemid põhjalikult läbi arutada. Küll aga loodab ta, et läbirääkimistel jõutakse kokkuleppele oktoobriks, kuna siis esitab haigekassa juhatuse nõukogule järgmise aasta eelarve teise versiooni.

da oma nõudmistest. Jah, nad soovivad palgatõusu, kuid seda selliselt, et haigekassa oleks jätkusuutlik.

Mis oleks lahendus? Riik peaks täiendavaid vahendeid leidma.

Kuid see raha tuleks kellegi arvel? Tervishoid toob tagasi inimeste tervise. Me ei saa arvata, et hakkame hästi elama, kui inimeste tervis on käest läinud.

Kui reaalne on arstidel saada soovitud 10% palgatõus? Me pole selle teemani veel jõudnud. Hetkel on oluline määrata arstide, õdede ja hooldajate vaheline olukord. Nende palgavahe on liialt suur ja me tahame seda vähendada. Seda saame teha siis, kui saame teada, millise haigekassa eelarve peale me võime loota. Praegu on haiglate liit esitanud vajaduse 23 miljoni järele, meditsiinitöötajate poolt ca 65 miljonit. See raha on puudu.

MEDITSIIN

Haigla juht: suuremine on kallis

A KAISA GABRAL, ELIISA MATSALU
kaisa.gabral@aripaev.ee, elisa.matsalu@aripaev.ee

Lõuna-Eesti Haigla ASI juhatuse liikme Arvi Vase sõnul eeldab ühiskond, et keegi omas kodus ei sure ja seda tehakse pigem haigla intensiivraviosakonnas – see on aga haiglale kulukas.

“Rahastamine ongi see kõige suurem mure,” tunnistas Vask haiglate probleemidest rääkides. “Täna me liigume selles suunas, et haigekassa ei jõua meie tegevust kinni maksta ka praeguste hindadega.”

Mis siis juhtuma hakkab, kui raha peaks otsa saama? Ega raha veel otsa saa. Aga reaalsus on see, et patsientide pinge suureneb ja meil on vaja leiutada meetmeid, kuidas patsiente haiglast eemale tõrjuda. Üldhaigla probleem – nagu meie seda oleme – on vananevate patsientide mass, kes tuuakse meile kiirabiga emosse (erakorralise meditsiini osakond – toim). Neid pole võimalik koju ega kuskile saata. Siseosakond on meil enamiku ajast ületäidetud.

See lisab pinget ka arstidele. Sest sa pead leidma inimese, kes suurema massi patsiente ära ravib. Ja kui sa poole aasta peal saad teada, et ületööd on tehtud sadade tuhandete, suurematel haiglatel miljonite eest, mille sa

↑EESTI meditsiinisüsteemi on vaja raha üldistest maksudest lisaks tuua, muidu jääb osa patsiente ravita, leiab Lõuna-Eesti Haigla ASI juhatuse liige Arvi Vask.

FOTO: EIKO KINK

saad 0,3-lise koefitsiendiga tasutud, siis see tekitab haiglas pingeid.

Oleme tõsiselt ja korduvalt arutanud, mida me saame teha, et mitte võtta siseosakonda inimesi üle ettenähtud voodifondi – me pole head lahendust leidnud! Piirkondliku haiglana me ei saa neid vanu inimesi hakata kliinikumi saatma, sest me teame, et seal on sama seis. Keegi ei taha neid seal. Pole ka objektiivset põhjust neid sinna saata. Ägeda ravijuhendiga patsiendid (äge insult, infarkt vms) viiakse nagunii vastavalt juhisele sinna.

Ja mis siis saab neist inimestest, keda on liiga palju? Noh, ülejäänud krooniliste haigete mass lihtsalt ei lähe sinna. Oleme jõudnud olukorda, kus surrakse haiglas, intensiivravis. See ei olnud nii veel 15–20 aastat tagasi, siis suri enamik inimesi kodus. Täna ühiskond ei aktsepteeri aga kodus suremist, suuremine jäägu haiglasse. Suremine on kõige kallim meditsiiniline protsess. Kuid seda ei jõua haigekassa enam kinni maksta.

Kas haiglas surrakse seepärast, et meditsiin on edasi arenenud ja viimse hetkeni loodetakse päästmist? Ühiskonna ootused on teised. Meditsiin näitab ära, millal on inimese füüsiline ressurss ammendunud ja teda saaks saata koju surema. Kuid ühiskond seda enam ei aktsepteeri. 15 aastat tagasi võtsid omaksed diagnoosi omaks ja said aru.

Aga mis saab seni, kuni riik ja haigekassa mingile otsusele jõuavad – te ei saa ju panna

uksele silti, et haigla on kinni ja rohkem ei mahu? Ei saa jah. Meie oleme aeg-ajalt lahendanud asja nii, et võtame tööle praktikante. Lisame siseosakonda ajutiselt ressurssi. Näiteks praegu on meil kolm resident. Vooideid jagub, aga õenduspersonalit napib. Ajutised lahendused ka ükskord lõpevad ja pinge suureneb, aga senimaani oleme vastu pidanud.

Meie lootus on praegu see, et ühiskond aktsepteerib seda SKPst 6% investeeringut tervishoidu. Mina ütlen, et raha, mis läheb tervishoidu, pole kulu, vaid investeering. Muidu hakkab asi kärisema ja osa patsientide jääb kuskil ravita. See on ühiskonna valik.

Meil on vaja see küsimus praegu lahti vaielda ja investeerida tervishoidu keskmiselt samas mahus nagu teised Euroopa riigid. Kui tahetakse hea tervishoiuteenuse jätkumist, siis tuleb panust suurendada. Kui seda ei taheta, saab minna ka teist teed, aga siis jääb osa inimesi ravita.

Ravita jääks siis ühiskonna nõrgem pool? Kahtlemata. Loomulikult. Täna on ju võimalik, et kui eriarsti juurde on pikk järjekord, saab osta eriarsti juurde konsultatsiooni, osta end järjekorras edasi. Haavatavatel gruppidel seda võimekust ei ole, rikkamad saavad ikka kuidagi hakkama. Meie piirkonnas, Lõuna-Eestis, seda võimekust ei ole, Tallinnas ja Tartus aga küll.

Selge on see, et ka rikkamad ei saa endale lubada kõiki kallimaid tervishoiuteenuseid.

Lõunaestlase rahakott on palju väiksem?

No ikka jah. Ja tervishoiuteenus ei ole odav. 30 eurot konsultatsioonitasu jõutakse ikka maksta, kuid kui otsa tulevad uuringud, näiteks magnetomograaf, on see juba 200 eurot. Lisaks vereproovid. Diagnoosi saamiseks oleks patsiendil oma 300–400 eurot vaja välja käia.

Üks arutusel olev variant on ka visiiditasude jms teenuste hinna tõstmine patsiendile – mida te sellest arvate? Visiiditasu võib ju 5 euro pealt 10 peale tõsta, kuid kui vaadata visiiditasu osakaalu tervishoiukuludes, on see nii marginaalne, see ei paranda kuidagi tervishoiu kättesaadavust. Tervishoiutöötajate palgatõusuks ajutise leevenduse võib-olla annaks, aga igal juhul on vaja süsteemi üldistest maksudest raha juurde tuua.

Kumb on teie haiglas suurem probleem, kas rahapuudus vahendite ja protseduuride jaoks või palkade maksmiseks? Tervishoiukuludest on personalikulu kõige suurema osakaaluga. Meie haigla eelarvest on 60% personalikulu. Meil ei ole täna probleemi vahendite või ravimitega – need on tagatud. Kui tervishoiutöötajad palka juurde tahavad – neil on õigus seda tahta – siis see on suurim kuluartikkel.

Suurhaiglatel on personalikulu eelarves veidi väiksem, kuid üldhaiglatel jääb see kõigil 60–68% vahemikku. Kui keegi räägib, et hooned on suur kulu, siis tervishoiu osas hooned minev kulu kõige väiksem. Meie eelarves on hoone kulu umbes 4% eelarvest.

Ä Kommenteer Seome maksukoormuse kehamassiindeksiga

ANNELI TALVIK
eraarstikeskuse Confido juhatuse liige

Seni, kuni raviasutustes mõdetakse vaid kiretut efektiivsust, saadakse ka efektiivset, aga kiretut tükitööd. Asi muutuks, kui hakataks mõõtma patsiendi teekonda ravitulemuseni või veelgi parem: tervisteggevusi patsiendiga.

Minu arvates tuleneb Eestipatsiendi kõrge omavastutus käsimüügitamiinide ja toidulisandite liigtarbimisest, ja poleks mingi patt suurendada patsiendi omavastutust ka arstiteenuse kasutamisel. Sotsiaalse võrdsuse ja kättesaadavuse tagamiseks olgu sotsiaaltoetus- te süsteem, meditsiinistseen ei peaks spondeerima vähemkindlustatud, vaid keskendumas inimese tervena hoidmisele.

Tulevikku suunatud tegevusena langetaksin nende patsientide maksukoormust, kelle kehamassiindeks on mõdetult normis – selle rakendamist võiks järk-järgult alustada noortest ja tasapisi hõlmata kõik tööelised. Nii tekiks igal inimesel arusaam, et oma keha tuleb hoida toimiva ja tervena. Seega poleks maksuvaba mitte tegevus, vaid tulemus. Las Exce- li-tüübid arvutavad, ja pakutagu reaalseid lahendusi, mitte ohutut poliitmula.

„Oleme jõudnud olukorda, kus surrakse haiglas, intensiiv-ravis. See ei olnud nii veel 15-20 aastat tagasi, siis suri enamik inimesi kodus.“

Lõuna-Eesti Haigla ASI juhatuse liige Arvi Vask

Praeguse kollektiivlepinguga küsitakse meditsiinitöötajatele palgatõusuks keskmiselt 10%. On see teie arvates adekvaatne number? Küsija jaoks on see adekvaatne number, kuid tööandja jaoks... Kui vaatame kaht viimast aastat, siis on palk umbes 10% tõusnud, ja see on väga õige. See on andnud noortele sõnumi „Jääge Eestisse!“ ja seda on ka statistiliselt näha. Residendid, kes enne palgatõusu Eestist välja läksid – see trend on nüüd väiksem. Mina tööandjana arvan, et nüüd võiks püüda keskmise palgakasvuga edasi minna. Kindlasti ei saa palgatõusu seisma panna, aga ma ei arva, et see 10% on päris õiglane küsida.

Mis mõttes õiglane – mida te sellega mõtle- te? Ühiskonna mõttes õiglane. Tervishoiutöötajate suhtes oleks see muidugi õiglane. Ja kui vaadata ka meie naabermaad, siis on siin ju vahe väga suur. Nüüd tuleks minu arvates hoida saavutatud taset. Kui ühiskond leiab võimaluse tervishoiutöötajatele rohkem maksta, siis minul ei ole selle vastu midagi.

Mis see keskmine siis oleks – 5%? No 5% võiks ju olla.

Sain aru, et palgakäärid on ka meditsiini- töötajate seas – arstid, õed ja hooldajad? On räägitud sellest, et õdede osa võiks olla 60% arsti miinimumpalgast. Minul ei ole selle vastu midagi. Praegu on see kuskil 50% peal. Arsti miinimum on 10 eurot tund, õel 5.50. Nad tahavad täna miinimumiks 6 eurot

tund. Arstidel on pealegi alati lisatasu teenimise võimalused suuremad ja nende tööjõuturg on mitmepalgelisem kui õdedel.

Mainisite enne, et Soome minnakse vähem? Jah, noori läheb Soome vähem. Ma arvan, et kahe aasta tagune oluline miinimum- palga tõus hoiab neid kinni. Residendid võitsid ju viimases kollektiivlepingust kõige enam. Nende palk tõusis üle 20% kahe aasta lõikes. Nende soov Eestis karjääri teha ja arstiks saada kasvas. Inimesed on väga praktilised, eriti tervishoius. Haigekassa on õpetanud meid 25 aastat raha lugema ja haigla- juhid on omakorda õpetanud raha lugema oma töötajad. Kõik saavad rahalisest moti- vatsioonist aru.

Tulekul on hoiatusstreik – kas teie töötajad ka seal osalevad? Seda ma veel ei tea, mulle pole selle kohta infot veel antud. Aga ma saan aru, et see on ühetunnine hoiatusstreik ja sel ajal plaanilist tegevust ei tehta.

Ja mis saab senikaua, kuni riigiisad otsu- seid langetavad? Kas püüate patsiente haig- last eemale peletada? (naerab) Ütleme nii jah, et läbi emo püüame filtrit tihendada. Kui patsient on tulnud, siis eks ta ikka läbi vaadatakse ja abi osutatakse, kuid igal juhul kaalutakse, kas teda peab ikka haiglasse pa- nema või saab kodus ravi jätkata.

Ega meie ka taha lõputult ületööd teha. Meil ei jää muud üle kui filtrit tugevdada. Sest lõpuks on piir käes.

THE AGE OF SUCCESS HAS BEGUN

Manpower's client ABB (www.abb.com) is a leader in power and automation technologies that enable utility, industry, and transport and infrastructure customers to improve their performance while lowering environmental impact. The ABB Group of companies operates in roughly 100 countries and employs about 135,000 people.

Human Resources Delivery Manager

HR Delivery Manager will be a part of Global Business Services and will lead HR Delivery team based in Tallinn.

You as HR Delivery Manager will be responsible for managing all HR shared service operations in the hub. This includes ongoing operations, continuous improvement and absorbing new requirements from business into operations in order to deliver high quality and low cost service.

Main responsibilities are: developing and implementing strategic plan for the HR SSC, preparing and enforcing budget of the unit, managing continuous improvement of service quality, building sustainable relationships with customers and ensuring service satisfaction, developing work processes and practices, leading and supervising HR SSC personnel, motivating and developing staff within HR policies.

Requirements:

- BA/MA degree and ideally 5+ years of experience in HR
- Excellent understanding of HR management: experience in recruitment and HR related documentation, payroll and benefits systems, employee engagement and development.
- At least 3 years of experience in a managerial role
- Very good English language skills, both oral and written
- Experience in Shared Services for a Global Company will be an advantage

We offer:

- Opportunity for professional development in an international environment
- An interesting job in a company promoting innovative and modern technologies
- Employment in a stable company with an established position in the market
- Attractive salary based on your professional experience and skills
- Brand new working environment with a good location in Tallinn

If you recognized yourself and are interested in the vacancy, then we are excited to meet you.

Please send your CV to kandideeri@manpower.ee by the 25th of September.

Additional information from Manpower, +372 630 6565.

Whether you're just entering the workforce or have decided on a career change, it's your time to win in the world of work – and Manpower can help. We've been a world leader in employment services for more than 65 years. We work to give you choices that suit your work style and fit your lifestyle. We arm you with everything you need to get a great job – and to succeed. It's time to explore the possibilities with Manpower. www.manpower.ee

Maxima Eesti on üks suurimaid Eestis tegutsevaid jaekaubanduskette, millesse kuuluvad kauplused, toitlustusüksused, logistikakeskus ja peakontor annavad tööd ligi 4300 eestimaalasele ning teenindavad igapäevaselt vähemalt 160 000 inimest.

MAXIMA
See, mis vaja

Otsime oma meeskonda

ÄRIANALÜÜSI OSAKONNA JUHTI

Sinu vastusvaldkonnaks

on turu-, katte- ja ärianalüüs. Sinu juhtida on meeskond, kes tegeleb ostukäitumise ja äriinformatsiooni analüüsiga, prognoosimisega, lähte- andmete hankimisega, kogumise ja töötlemisega.

Samuti kuulub töö hulka analüüsiga prognooside tõlgenda- mine, esitle- mine, uute analüütiliste meetodite ja lahenduste välja töötamine, rakenda- mine ning täiendamine.

Sinult ootame:

- ✗ kõrgharidust, soovitatavalt majanduse, statistika või ärijuhtimise erialal;
- ✗ kogemust müügi- ja turundus- analüüsi ja turu-uuringute läbiviimise valdkonnas juhina vähemalt 3 aastat;
- ✗ loovat mõtlemist ja lahendustele orienteeritust;
- ✗ strateegilise planeerimise oskust;
- ✗ väga head suhtlemis- ja esinemis- oskust;
- ✗ head eesti ja inglise keele oskust;
- ✗ kontoritarkvara kasutamise oskust.

Kasuks tuleb vene keele oskus.

Omalt poolt pakume vastutusrikast ja huvitavat tööd suures arenevas ettevõttes, võimalust eneseteostuseks, konkurentsivõimelist töötasu ning ametiauto kasutamise võimalust.

Palun saada oma CV ja motivatsioonikiri hiljemalt 30. septembriks 2016 märksõnaga „ärianalüüsi osakonna juht“ e-posti aadressil personal@maxima.ee või kandideeri CV Online vahendusel. Lisainformatsiooni saab telefonil 55 567 914, Monika Vapra.

↑ EILE teatasid arvatust nõrgemast majanduskasvust rahandusminister Sven Sester (vasakul), fiskaalpoliitika osakonna juhataja Sven Kirsipuu ja analüütik Madis Aben. FOTO: ANDRES HAABU

PROGNOOS

Majanduskasvu langetati pea poole võrra. Riigis vaja rohkem investeerida

Ä ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Tegelikult peame rohkem investeerima. Siis on suurem võimalus, et investeeritav raha tuleks ka reaalmajandusse tagasi.

Sven Sester riigieelarvest

Rahandusministeerium langetas majanduskasvu prognoosi pea poole võrra. Kui veel kevadel oodati aastaseks kasvuks 2%, lubatakse nüüd vaid 1,3%.

Rahandusminister Sven Sester ütles, et majanduskasvu prognoosi lasti allapoole peamiselt väliskeskkonna mõjude tõttu. "Väliskeskkond on praegu nõrgem kui kevadel," ütles ta. Tema sõnul on paljude Eesti partnerite kasvootusi allapoole viinud Brexit, mis annab tunda ka Eesti majandusprognoosis. "Sõltume suuresti sellest, kuidas meie lähipartneritel läheb ja paraku pole neil praegu läinud nii hästi, nagu me oleme eeldanud," ütles Sester.

Nõrgem väliskeskkond lükkab edasi investeringuid. Nii ettevõtjate kui ka majanduseksperptide hinnangud ei anna alust oodata, et majanduskasv lähikvartalites oluliselt kiireneks.

Sester lisas, et majanduskasvu on seni vedanud sisenõudlus, mis tugineb peamiselt eratarbimisel. Viimane kasvas möödunud aastal kolm korda kiiremini kui majanduskasv. "Palgatulu on eeldatust kiiremini kasvanud ja see on sisetarbimisele kaasa aidanud. Näeme, et heaolu ja sissetulek on kas-

A Prognoos

Valitsus tõmbas kasvootust alla

protsentides	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SKP reaalkasv	1,4	1,3	2,5	3	2,8	2,7
tarbijahinnaindeks	-0,5	0,2	2,7	2,7	2,6	2,6
tööpuudus	6,2	6,2	7,2	8,4	9,3	9,4
palga kasv	6	6,7	5,5	5,5	5,3	5

ALLIKAS: RAHANDUSMINISTEERIUM

vanud kolm korda kiiremini kui majanduskasv," lisas ta.

Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna analüütik Madis Aben lisas, et mõnda aega kestnud hinnalangus on nüüdseks läbi saanud ja see mõjutab kindlasti ka tarbijate käitumist. Samas on näha, et majapidamiste säästus on viimastel aastatel suurenenud.

Pidur läheb peale. Kärbiti ka järgmise aasta kasvootust. Kui seni arvati, et 2017. aasta majanduskasv tuleb 3%, siis nüüd langetati see 2,5% peale. Prognoos näeb ette, et järgmisel aastal pidurdub ka palgakasv, kuigi selle kasv pole seni vaatamata majanduskasvu aeglustumisele oluliselt langenud.

Sester ütles, et kiire palgakasv on tulnud ettevõtete kasumite arvel ja kaua see jätkuda ei saa. Prognoosi järgi on järgmisel aastal palga kasv 5,5%, samas kui sel aastal on see olnud 6,7%. Aben lisas, et keskmise pal-

ga kasvu pidurdumises ei saa siiski täiesti kindel olla.

Kui viimastel aastatel on olnud deflatsioon, siis sel aastal on näha kerget, 0,2% suurt inflatsiooni. Sesteri sõnul võib inflatsioon järgmisel aastal tõusta 2,7%ni. Näiteks mõjutab seda nafta hind, mis on lõpuks oma kohta leidmas. Sesteri sõnul võib oodata, et lähiaastatel energia hind tõuseb.

Kui majanduskasvu langetati tublisti, siis riigieelarvega on lood Sesteri sõnul paremad, eelarve on praegu ülejäägis, mis on oodatust parem seis. Üks põhjus on maksude parem laekumine, teine investeringute edasilükkamine.

"Ühelt poolt viib investeringute edasilükkamine kulutusi edasi, kuid tegelikult peame rohkem investeerima. Siis on suurem võimalus, et investeeritav raha tuleks ka reaalmajandusse tagasi," ütles minister.

Tõsi, eelarves on näha ka miinust, mis on vaja eelarve läbirääkimistel ära tasan-

dada. Nimelt on Eesti kulutusi suurendanud Euroopa Liidu eesistumise aasta varasemaks tõstmine ja aasta keskel tehtud otsus suurendada liitlasvägede kohalolekut. "Liitlasvägede kohalolek on üks viiest suurest prioriteedist, mis puudutab meie julgeolekut," ütles Sester.

Fiskaalpoliitika osakonna juhataja Sven Kirsipuu ütles, et juuli lõpu seisuga on eelarve tuntavas ülelaekumises. Augusti lõpus oli maksude ülelaekumine eelarves 27 miljonit eurot. Miinuses on vaid sotsiaalkindlustusfondid, mis tuleneb haigekassa eelarve miinusest. Ülejäägis olid juulis ka kohalikud omavalitsused, kuid seda põhjusel, et nende investeerimisaktiivsus on olnud tuntavalt madalam sellest, mis nad eelarvetes ette nägid. Seetõttu jäävad ka valitsussektori investeringud kokkuvõttes madalamaks.

Aktiisidega kahetine seis. Aktiise on sel aastal laekunud küll vähem kui mullu, kuid Kirsipuu ütles, et rahandusministeerium arvestas prognoosides piirikaubanduse ja tarbimise vähenemisega, mistõttu on kokkuvõttes aktiisilaekumine olnud oodatust parem. See tähendab, et edaspidi kütuse- ja õleaktiisi prognoosi hoopis tõstetakse. Kange alkoholi aktiisi laekumine tõenäoliselt väheneb veelgi.

Käibemaksu on laekunud umbes 40 miljonit eurot vähem, kui eelarves oodati. Peamine põhjus on valitsussektori investeringute vähenemine.

KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Autoriõiguste reformist kadus esialgne julgus. Selgemad reeglid

ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Euroopa Komisjoni juht Jean-Claude Juncker esitles kolmapäeval autoriõiguste reformi ettepanekuid, millega muudetakse selgemaks näiteks tele- saadete ja -filmide müügi- ja ostureeglid.

Euroopa Parlamendi liige Kaja Kallas selgitas, et praeguse süsteemi järgi maksame teoste kasutamise eest autorikaitse organisatsioonidele ning autorite- ni need tasud sellises mahus ei jõua. "Idealis võiks olla autoriõiguste jaoks ühtne platvorm, kus autorid saavad oma teoseid levitada ja inimesed nende eest maksta," pakkus Kallas välja.

Kui seaduslikult ei saa, siis teeme ebaseaduslikult. Kallas lisas, et kui pole loodud võimalusi tarbitava sisu eest maksta, siis paraku inimesed sisu tarbimisest ei loobu, nad teevad seda ebaseaduslikult ja tasuta. "Selle väite kinnituseks on vaidlus Ameerika telekompanii NBC ja Apple'i vahel, kui NBC seriaale ei saanud üheksa kuu jooksul iTunes'ist seaduslikult alla laadida," ütles Kallas.

Autoriõiguse reformi on oodatud pikka aega ja esialgu oli Euroopa Komisjon Kallase sõ-

↑ **EUROOPA** Parlamendi liige Kaja Kallas. FOTO: RAUL MEE

nul oma väljaütlemistes üsna ambitsioonikas. "Nüüd väljakäidu enam nii ambitsioonikas ei ole. Püütakse küll tagada piir- ülest ligipääsu sisule ehk kaotada geoblokeering – näiteks peavad ringhäälinguorganisatsioonid jagama oma sisu internetis, aga kogu geoblokeering ikkagi ei kao," sõnas ta. Ettepanek ei loo ka teed uutele sisu pakkuvatele platvormidele, kuna ei kehti nn videolaenutusteenuse puhul, lisas ta.

Positiivse uuendusena tõi Kallas välja selle, et autorikaitse reform tagab kõigile õppematerjalidele ligipääsu. "Tekstide ja andmete hankimine ja materja-

lide kasutamine õppe-eesmärgil peaks olema võimalik. Samuti peaks avatama ligipääs kultuuripärandile, mis digiteeritakse," märkis ta.

Palju vastuseisu on tekitanud see, et ettepaneku järgi peab lünkide all lühikirjelduste eest edaspidi maksma. "Kui viitad ainult hüperlingile, mis viib autori sisu juurde, siis ei ole tasu vaja maksta. Kui sa aga kopeerid teiselt lehel teksti ja näitad oma lehel või platvormil teise lingi sisu, tuleb selle eest tasuda." Kallase sõnul on see on väga kaheldav ettepanek, sest sarnane regulatsioon ei ole Saksamaal ja Hispaanias toiminud.

Pane tähele Eesti Autorite Ühingu: muuta pole vaja kogu süsteemi

Eesti Autorite Ühingu jurist

Anne Ly Hussar ütles, et autoriõigus tervikuna ei vaja reformimist.

"Elkõige on probleem selles, et digitehnoloogia kiire areng on võimaldanud inimestele teenuste pakkumist, mis sisaldavad ka autoriõigusega kaitstud teoseid (muusikateoseid, filme jne)," lausus Hussar. "Kuid selliste teenuste pakkujad ei maksa teoste autoritele tasu või on nende makstav tasu liiga väike."

Eesti Autorite Ühingu juhatuse liige

Mario Kivistik selgitas, et suurte teenusepakkujate (näiteks nagu Spotify, iTunes, YouTube jt) puhul on nende käibed küll korralikud, kuid reaalne raha, mida lõviosa autoreid saab, üsna marginaalne.

"Põhjus on eelkõige tulu hajumises, sest pakutavate teoste arv ulatub suurtes striiminguteenus- tes miljonitesse, tasu makstakse aga teenuse tellijatelt saada- valt kindlalt kuutasult sõltumata striimide arvust. Nii kujunebki ühe striimi väärtuseks näiteks 0,0001 eurot," sõnas ta.

INVESTEERIMINE

Riik elavdab fonditurgu

Rahandusministeerium esitas valitsusele investeerimisfondide seaduse eelnõu, mis annab võimaluse asutada usaldusfonde. See fondiliik on rahvusvaheliselt levinud, sest aitab investoritel to- peltmaksustamist vältida. Teine eelnõuga võimaldatav uus fondi- tüüp on aktsiaseltsifond.

Võrreldes kehtiva seadusega eristatakse eelnõus jaeinvestoritele ja professionaalsetele investoritele suunatud fondid, nn avalikud ja mitteavalikud fondid. Viimastele esitab eelnõu senisega võrrel- des vähem nõudmisi, mis vähendab bürokratiat professionaalse- te investorite jaoks.

Fondivalitseja aktsiakapitalinõue kahaneb 3 miljonilt 1 miljonile, samuti võimaldab eelnõu teiste riikide fondivalitsejatel Eestis fi- liaali kaudu tegutseda. Oluliselt langeb osakute tagasivõtmista- su piirmäär. Tagasivõtmistasu ei saa edaspidi mitte fondivalitseja, vaid see läheb fondi.

AUTOD

Eurooplased ostavad odavautosid

Euroopa automüük tõusis möödunud kuul 10% võrra, tugevaima müügitulemuse tegid odavama hinnaklassi autosid tootvad ette- võtted, vahendab CNBC.

Euroopa Autotootjate Liit andis teada, et augustis kasvas uute autode müük võrreldes möödunud aasta sama ajaga 10% võrra, 819 126 ühikuni. Enim müüdi autosid Itaalias ja Hispaanias, järgne- sid Saksamaa, Prantsusmaa ja Suurbritannia.

Fiati müüginumbrid kasvasid augustis 20% ja Volkswageni gruppi kuuluva Seati müüginumbrid 19% võrra. Renault'le kuuluva Dacia brändi müük kasvas koguni 36,7%.

Autotootjate liidu sõnul on tegu märkimisväärsede tulemustega, kuna august on tavaliselt automüügi poolest üpris nõrk kuu.

BÖRS

Eeltellimused kergitasid Apple'i aktsiat

Apple'i aktsia tõusis eile lühiajaliselt enam kui 4%, viimase üheksa kuu kõrgeimale tasemele. Hinnahüppe põhjustas iPhone 7 eeltelli- muste suurt hulk.

RBC Capitali analüütik Amit Daryanani kordas eile oma soosingut Apple'i aktsia suhtes. Tema sõnul toetavad paljud asjaolud Apple'i aktsia kasvupotentsiaali. Üheks selliseks on Samsungi problee- mid Galaxy Note 7ga, mis võib aidata Apple'il oma turuosa suuren- dada.

PERFORMANCE
BRANDS
BUSINESS
HOME TEXTILES
SUSTAINABLE
FASHION
MATERIALS

**BALTIC
FASHION &
TEXTILE
VILNIUS**

SEPTEMBER 29
OCTOBER 1

VILNIUS, LITHUANIA
www.baltictextile.eu/vilnius

FASHIONBAZAAR
VIEŠIS AMJUNTIEMS MADA

TDB
商务部外贸发展局

MESS

Kaubanduse tulevik on juba käes.

Mugavam elu nii müüjatel kui ka ostjatel

MAARIT EERME
maarit@kaubandus.ee

Ruudukujulised ostukorvid, sõrmeljetuvastus, digiekraanid ja fotorobotid on mõni märksõna, millega võiks kirjeldada jae- ja e-kaubanduse tulevikku.

Sel nädalal toimus Pariisis kaubandusmess Paris Retail Week. Jaekaupmeestele pühendatud messihallis olid kohal tehnoloogia-, turundus- ja sisustustevõtted, kes pakkusid riulisüsteeme, maksetermine, valgusteid, karusid ja palju muid kauplustes vajalikke tarvikuid. E-kauplejate hallis näitasid oma tooteid ja teenuseid logistika-, digiturundus- ja tehnoloogiaettevõtted.

Pariisis oli kohal Äripäeva teemaveebi kaubandus.ee toimetaja, kes valis välja mõne huvitavama lei.

1. Sularaha kaob kassapidajate käest. Tutvustati kassa sularahakäitlemise süsteemi, mida on võimalik integreerida kolme kassasse: iseteenindus, tavakassa ja kaupluses asuv e-poe kassa. Sellisel juhul ei puutu kassapidaja ise sularahaga kokku. Üha rohkem kaupmehi on hakanud seda-

2. Just digitaalsete mängu- jaamade järgi hakkavad lapsed määrada, milliseid kauplusi külastatakse.

laadi süsteemi kasutusele võtma just hügieeni pärast ja ka sularahapettuste vähendamiseks. Üks selline sularahasüsteem maksab umbes 15 000 eurot.

2. Ruudukujulised korvid. Messil oli mitu eksponenti, kes pakkusid plastikust karusid ja järeltõmmatavaid korve. Uued järeלקרו tüüpi korvid on fikseeritud käepidemega, sirge põhjaga ja kliendile mugavad kasutada. Populaarsust koguvad ka väga kerged ruudukujulised karded, mida saab lükata ja tõmmata igast neljast küljest. Eestis kasutab neid Selver.

3. Kassa tunneb ära kae järgi. Infotehnoloogiafirma Fujitsu pakub täiesti uut identifitseerimise süsteemi PalmSecure, mille kaudu saab kassas tuvastada kassapidaja kae skaneerimise kaudu. Nii kaob võimalus, et varastatakse seni tavapärase kassasse sisenemise vahendid nagu magnetkaardid või nõõbid. Samuti saab selle süsteemi abil teha kassas parandusi kaupluste juhataja. Juba on olemas ka arendus klientide kae skaneerimiseks ning selle kaudu maks-

miseks. Kliendilt võetakse skanneriga unikaalne käepilt, kui ta taotleb endale kliendikarti ning annab loa kasutada maksimise käskneeringut. Skanneri hind kassa kohta on 200–400 eurot.

4. Reklaam digiekraanidele. Kauplustel on alalõpmata tegemist sissepääsuvärvatele reklaami paigaldamisega ning reklaamitegijatel nende tootmisega. Nüüd on võimalus kauplusesse paigaldada digiekraaniga sissepääsuvärvaid, kus on võimalik reklaami vahetada väga lihtsalt. Süsteem on praegu küll 50–60% kallim kui tavaline sissepääsuvärvasüsteem.

5. Salatileti ääres ei pea enam ootama. Elektroonikafirma Toshiba pakub mobiilset järjekorrasüsteemi, kus klient saab kauplusesse sisenedes tellida lahtisest letist endale kauba ja jätkata ostmist. Mobiil annab märku, kui kaup on pakitud ja nii pääseb klient järjekorras ootamisest.

6. Digitaalsed lastenurgad. Lastele mõeldud mänguajamud muutuvad üha digitaalsemaks ja interak-

tiivsemaks. Üha rohkem kaubanduskeskuseid ja autode müügisalonge panustab neile, sest uus põlvkond kasvab üles koos tehnoloogiaga ning nende olemasolu müügikohas on hädavajalik. Just digitaalsete mänguajamude järgi hakkavad lapsed määrada, milliseid kauplusi külastatakse, see tähendab, et kuhu nad on valmis kaasa tulema, et vanemad saaksid ostelda. Mõni kauplus on paigutanud selliseid mänguajamud ka juba proovikabiinidesse ning kassade juurde. Uuendusena on süsteemid, kus laps saab minna ise mängu sisse ning osaleda seal ka interaktiivselt.

7. Auruga hoitakse toit värskes. Aurutid ehk nebulisaatorid on Prantsusmaal uus trend, mis vallutab seal-seid supermarketeid. Kuna kauplustes on temperatuur suhteliselt kõrge, siis on puu- ja juurviljaletis värskes kauba niisutajad. Neist ei tule välja tavaline veeaur, vaid õige niiskusastmega aur, mis hoiab kauba kauem värskes. Kaupluses paistab see efektne välja ning klient on ka kindel, et saab värskes kauba. Selline süsteem sai alguse lahtisest kalaletist, kus kasutati kau-

↑ HEA võimalus on pakendite täitematerjal ise kohapeal toota, mitte osta valmis kujul. FOTOD: MAARIT EERME

ITHOOLDUS.EE

MIS SA JÄNDAD SOSS-SEPPADEGA?

ITHOOLDUS EESTI OÜ
TARTU, TALLINN
Tel: +372 601 6464
Tel: +372 502 0212
www.ithooldus.ee
info@ithooldus.ee

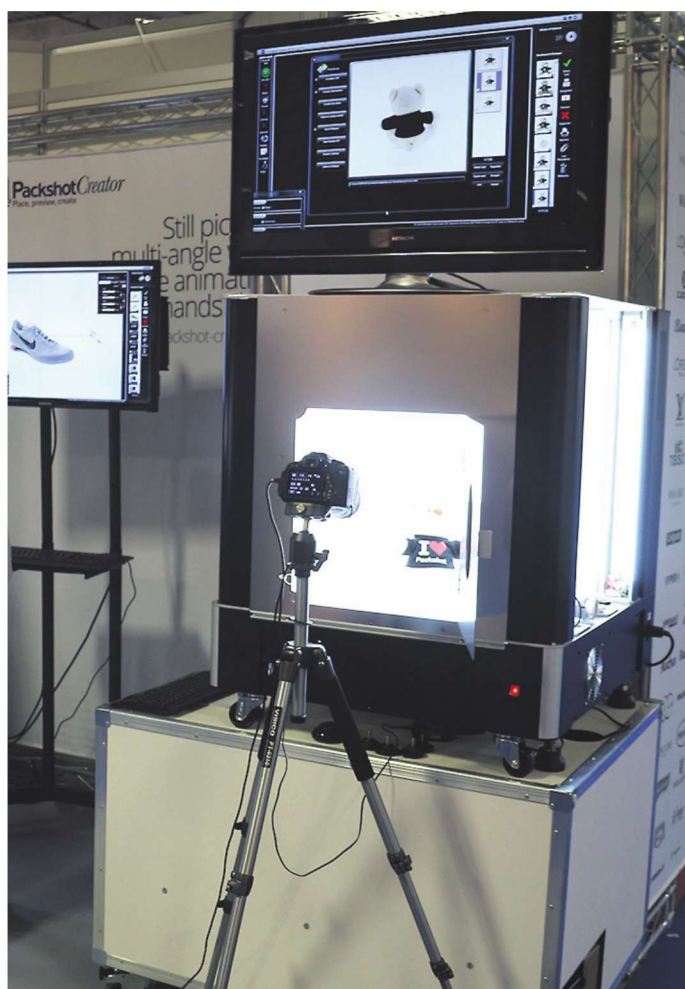
ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE, VAID OMA TEGEVUSELE

Kasutatud kontori- ja muu profimööbel

E-N 10–17 R 10–18
Tähetorni 21j, Tallinn,
Tel 552 6608

www.Apuneks.ee

↑ FOTOROBOT pildistab tooteid e-kaupluse tarvis.

ba värskuse säilitamiseks jääkuubikuid ning hiljem lisati peale jahutid. Ühe auruti hind on 5000–6000 eurot.

8. Robotid teevad e-poe pilte. Praegu on väga populaarsed fotorobotid toodete pildistamiseks e-kaupluse tarvis, neid pakuvad paljud ettevõtted. Fotoroboteid on võimalik programmeerida kor-duvvõtete tegemiseks, näiteks on tumeda-tel toodetel üks valgus ja heledatel teine. Samuti on võimalik üles võtta liikuvaid pilte. Ühe fotoroboti müüja hinnangul on selle tasuvus-aeg umbes viis aastat. Hinnad jäävad 5000–20 000 euro juurde, kuid võib saada ka fotoroboti hinnaga kuni 60 000 eurot, oleneb, mida täpselt pildistada on tarvis.

9. Algoritm võrdleb hindu konkurentidega. E-kauplustele pakutakse toodete hinnaanalüüsi teenust, kus algoritmi alusel võrreldakse konkreetse poe toodete hindu teiste e-poodide sarnaste toodete hindadega. Seda on võimalik teha nii kohalike kui ka rahvusvaheliste poodide seas. Sellest tulenevalt saab otsustada, kas tasub

enda tootel hinda alandada või hoopiski tõsta. Teenuse hind on alates 2,5 eurost kuus, juhul kui on tarvis jälgida 100 toote hinda.

10. Uudiskiri vastavalt ostu-dele. E-kirja turunduses pakutakse e-kauplejatele võimalust automaatselt genereerida uudiskiri selle põhjal, mida klient on veebipoest vaadanud. Nii e-kirja koostamine kui ka kliendile saatmine toimuvad automaatselt. Nii muutuvad uudiskirjad personaalsemaks ja suurendavad ka e-kirja avamise protsenti. Teine võimalus, mida pakutakse, on see, et uudiskiri saadetakse kliendile siis, kui ta on parasjagu postkastis ja loeb teisi e-kirju. Siis saadab süsteem kliendile uudiskirja 0,05 sekundi jooksul. See suurendab taas võimalust, et klient loeb uudiskirja.

Loe veebist

Loe pikemalt jaekaubanduse ja e-kaubanduse trendidest.
www.kaubandus.ee

Advokaat: Kruuda tahab pankade raha tasuta

ANASTASIA TIDO
anastasija.tido@aripaev.ee

Tere majandusraskused pole kuidagi seotud pankade käitumisega, ütles võlausaldajaid Nordea ja DNB Panka esindava advokaadibüroo COBALT juhtivpartner Jaanus Mody.

Mody rääkis Äripäeva sõsarväljaandele Delojuve Vedomosti, et Kruuda soovib pankade raha suurusjärgus 30 miljonit eurot umbes kümme aastat sisuliselt tasuta kasutada. "Aru-saadavalt võib see talle sobiv olla, aga ükski finantsasutus ega muu tõsiseltvõetav ettevõtte ei saa sarnase olukorraga nõustuda," nentis Mody. "Pangad ei tee Tere ASile ühtegi takistust oma võlgnevuste kustutamiseks, nii refinantseerimise kui ka muul teel. Samuti ei takista pangad hr Kruudal lisainvestorit kaasata,

12 UUDIS

INTERVJU

Kruuda pihtimus.

Kuidas pangad piimaäri hapuks lasid

99
Kruuda ettevõtte juht Jaanus Mody ütles, et Kruuda ei ole võimeline maksama võlgnevusi, sest ettevõtte ei ole saanud pankade rahast. Mody ütles, et Kruuda ei ole võimeline maksama võlgnevusi, sest ettevõtte ei ole saanud pankade rahast.

ettevõtet müüa ega äri muul viisil päästa."

Seda loomulikult eeldusel, et mis iganes "päästmise" austatakse pankade õigusi, rõhutas Mody. "Täna soovib hr Kruuda ettevõtet "päästa" pankade raha arvel, mis ei ole muidugi aksepteeritav." Mody selgitas, et pangad peavad oma laenude tagasisaamiseks tegema seda, mis

on nende seaduslike võimaluste piires. "Pankadel puudub iga-sugune huvi Tere ASi välja osta – pankade huvi on oma raha tagasi saada," kinnitas advokaat.

Mody rõhutas, et ettevõtte finantsraskuste tekkimise põhjus ei ole olnud seotud panga krediiditoodete sobivuse või mittesobivusega minevikus, praegu või ka tulevikus.

← EILSES Äripäevas pihtis Kruuda, kuidas pangad Terele liiga teevad.

Loe veebist
Täispikk artikkel
Jaanus Modyga
www.aripaev.ee

Finantskrahhist möödus 8 aastat

Eile kaheksa aastat tagasi kuulutas Lehman Brothers välja pankroti.

"Lehman Brothersi kollaps sundis finantsasutusi mõistma, et kõige alus on usaldus ja selle tagasivõitmine on pikk ja olulisi muudatusi nõudev protsess," meenutas EMEA juht Mic-

hael Cole-Fontayn. "Alates aastast 2008 on pangad tugevdanud oma bilanssi, neil on rohkem kapitali ja likviidset vara," ütles ta ja märkis, et loobutud on riskantsetest sammudest, nagu laenu edasimüümine. Paljud kriitikud peavad pangandust endiselt siiski väga hapraks.

Analüütikute hinnangul on USA pangandussektor paremas olukorras kui Euroopa oma. Viimase puhul märgitakse eeskätt tagasihoidlikku majanduskasvu, Brexitiga kaasnenud ebakindlust ning madalaid intressimäärasid.

ÄRIPÄEV.EE

Vanamõisa siigislaad & õunamablasimman

1. OKTOOBER ALGUSEGA KELL 11:00
VANAMÕISA VABAÕHUKESKUSES

UKU SUVISTE kontsert
MULLIMEISTRITE TEADUS- JA MULLISHOW

Avatud lasteala ja miniloomaaed

1 L MAHLA PRESSIMINE MAKSAB 0.30 SENTI JA 3 L PRESSIMINE, KUUMUTAMINE JA PAKENDAMINE 3 €

NB! Sordid martsipan ja valge klaar ei sobi mahla tegemiseks! REGISTREERI järjekorda
vabaohukeskus@kodukyla.ee

100 KG ÕUNU	50 L MAHLA	20 MINUTIGA

Laadal müügil käsitöö, istikud, sügisesed aiasaadused ja palju muud. Ootame kauplemata- ja mahekaubaga, käsitööga ja kirbuturu alale sellega, mis kodus üle jäänud. Kauplejate registreerimine müügipindadele kuni 26.09

www.vanamõisalaadad.ee

TULE OSTMA JA MÜÜMA! Pilet 2 €
www.vabaohukeskus.ee

hak

HANSAKAMIN

Tedre 55, Tallinn tel 603 2244 mob +372 52 55 059
Vaata rohkem ja küsi pakkumist: WWW.HANSAKAMIN.EE

ELSASS

INZEL

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee info@wasp.ee tel 677 0155 mob 51 12 061

wasp project

VENEMAA

Riigiduuma valimistelt muutusi ei oodata. Maksud võivad kerkida

A SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Venemaal pühapäeval toimuvatelt riigiduuma valimistelt ei oodata suuremaid üllatusi ega kursimuutust – sellest seisukohast on Venemaal tähtsamad presidendivalimised, milleni on kaks aastat veel aega.

Siiski võivad riigieelarve keerulist seisust arvestades maksud juba lähiajal kerkima hakata ning väheneda näiteks riiklikud toetused kodumaistele põllumajandustootjatele importkaupade asendamiseks, arvasid Äripäeva sõsarlehe Delovoi Peterburg küsitluse kohalikud ettevõtjad.

“Valitsus püüab tõsta makse väikeettevõtetele ja tähelepanuta ei jää ka ärikinnisvara maksustamine,” ütles Ruslan Kiss, kes juhhib Venemaal logistikafirmat. Tema arvates võivad vastavad otsused tulla veel enne aastavahetust. Suuremaid maksumuudatusi oleks aga oodata 2018. aasta presidendivalimiste järel, mil kerkivad tõenäoliselt nii üksikisiku tulumaks kui ka käibemaks, kirjutab leht. Tulumaksu puhul on praegu kaalumisel progresseeruva süsteemi juurutamine.

Uusi tuluaallikaid sunnib otsima nafa madal hind ja defitsiidis riigieelarve –

“**Valitsus püüab tõsta makse väikeettevõtetele ja tähelepanuta ei jää ka ärikinnisvara maksustamine.**

Venemaa logistikafirma juht Ruslan Kiss

Venemaa rahandusministeeriumi andmeil oli aasta esimese kaheksa kuuga riigieelarve defitsiidi suurus 2,9% SKPst, mis on suurim puudujääk 2010. aastast.

Samal põhjusel – pingeline eelarve seis – usuvad ka põllumajandustootjad, et riiklikud toetused vähenevad. Üksi tänavu eraldati selleks otstarbeks föderaalneelarvest 214 miljardit rubla. Peaminister Dmitri Medvedev on lubanud, et toetused ei vähene, kuid põllumajandustootjad on veendunud, et abikõlblike projektide valik läheb rangemaks. Hiljuti agentuurile Bloomberg antud pikemas usutluses kiitis president Vladimir Putin, kui edukalt selline impordi asendus Venemaal edenenud on – kui muu majandus tammubki paigal, siis põllumajandussektor kasvab aastas 3%-lises tempos.

Positiivsetest muutustest riigi majanduses töid ettevõtjad välja inflatsiooni aeglustumise. Kui see toob alla ka pangalaenu intressid, tähendaks see kergendust mitmeski valdkonnas. Näiteks ehituse vallas, mis ei peaks enam nii palju sõltuma riiklikest toetustest – pangad suudaksid juba ka ise elamispinna ostjale jõukohase intressiga laenu anda. Venemaa keskpanga prognoosi järgi aeglustub inflatsioon aasta lõpuks 5–6%-le, Economist Intelligent Unit asetab selle aasta prognoosi pigem 7,2% tasemele.

Duumavalimiste lähenedes on riik aeglustanud kommunaalkulude tõstmist ning

edasi on lükatud valusaid pensionireforme, mis eeldaksid pensioniõigusliku ead tõstmist. Inimesed on selle vastu, kuid riigi pensionifondi defitsiit aina kasvab. Pensionite inflatsiooniga korrigeerimise asendas valitsus tänavu valimiste eel tehtud ühekordse maksega summas 5000 rubla.

Rahulolematu kasvab. Venemaa elanikkond tunnetab majanduse kehva seisust järest teravamalt – ostujõud väheneb. Elustaseme langus kajastub ka sotsioloogilistes uuringutes – juulis tunnistas 41% avaliku arvamusel uuringu fondi (FOM) küsitluses osalenud inimestest, et peab end vaeseks – raha jätkub napilt toidule. Venemaa ühiskonnauuringute ja -prognooside instituudi juunikuine monitooring näitas, et 25% vastanuist on pidanud leppima palgakärpega, 15% on kaotanud töökoha ning 51% eeldab, et olukord läheb edaspidi veelgi halvemaks.

Augustis näitas Venemaa ainsa sõltumatu uurimiskeskuse Levada küsitlus presidendiparteile Ühtne Venemaa ootamatult järsku toetuse langust – juuli 39 protsendilt 31 protsendile. Nende hulgas, kes kindlasti valima plaanivad minna, kahanes toetus 57 protsendilt 51%-le. Selle peale kandis Venemaa justiitsministeerium Levada keskuse välisagentide nimekirja, kuna see on saanud välismaalt rahastust. Halvimal juhul võib see sõltumatu uurimiskeskuse tegevuse üldse

lõpetada. Samas on presidendipartei toetuse langust registreerinud ka teised arvamusuuringute korraldajad – FOMi küsitluses kahanes toetus juuli 47%-lt augustis 41%-le.

Venemaa majandus on kahe kümnendi pikimas languses, kuid toibub tänu nafta hinna kosumisele. Selleks aastaks prognoosib agentuur Moody's 1% suurst SKP langust, tuleval aastal peaks tulema 1,7% suurne tõus. Venemaa majandusministeerium kärpis septembri algul tänavuse prognoosi 0,5–0,6% suurseks languseks. Tuleva aasta kasvuprognoos on 0,7–0,8%. Arvutuses aluseks võetud naftabarreli hind on 40 dollarit.

Venemaa presidendid Vladimir Putini reiting, mis kerkis Krimmi annekteerimise järel 88%-le, on jätkuvalt kõrge. Putinit tunnustatakse Venemaal suurviimast staatuse taastamise eest, kirjutas agentuur Bloomberg viitega Levada keskuse uuringule. Majandusprobleemide eest peavad venemaalased vastutavaks pigem peaminister Dmitri Medvedevit ja riigiduuma. 62% vastanuist tunnistas Levada küsitluses, et ei usu, et riigiduuma valimised midagi muudavad. Nii pole kiirendust oodata ka majanduskasvu tempole.

Venemaal on neli suuremat poliitilist parteid – Ühtne Venemaa, Kommunistlik partei, Liberaaldemokraatlik partei ning Õiglane Venemaa, mis on tõenäoliselt kõik esindatud ka järgmises riigiduumas. Mõne koha võib saada ka vasaktsentristlik Jabloko.

PakiAutoKeskus

**UUED JA KASUTATUD
VARUOSAD
HOOLDUS JA REMONT**

**Pakiauto vajab regulaarselt hooldust
Meilt saad kohapealt osta ja tellida nii uusi
kui ka kasutatud autovaruosi**

info@pakiautokeskus.ee | www.pakiautokeskus.ee

Teenused:

- Remont ja hooldus
- Varuosade müük
- Autopesula

Keilas, tel. 678 2345, 514 0276
Teenindus 678 2346

Mis saab Terest? Weroli näitel

A ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Praegu on keeruline hinnata, kas ASI Tere saneerimismenetluse lõpetamisele järgneb uue saneerimise ellukutsumise katse või pankrotimenetlus – väliselt ei saa kumbagi, aga targa olemine mõne kuu pärast, ütles Lextali vandeadvokaat Urmas Ustav.

“Aegumatu teatricklassika kohaselt on Tere oma saneerimismenetlusega kahtlematult saanud kümme korda kuulsamaks,” lausub Ustav. “Ahtakesest 53 paragrahviga saneerimisest võetakse sõna otseses mõttes viimast. Menetlusedokumendid, numbrid ja plaanid elavad oma elu, piim samuti.”

Võlausaldajad ei võtnud saneerimiskava vastu ehk ei hääletanud selle poolt ulatuses, mis võimaldaks paluda kohtult selle kava kinnitamist. “Teatud juhtudel, sõltuvalt hääletajate arvust, on ettevõtjal võima-

“**Ahtakesest 53 paragrahviga saneerimisest võetakse sõna otseses mõttes viimast.**

Lextali vandeadvokaat Urmas Ustav

lik paluda kohtul kinnitada võlausaldajatel vastu võtmata jäänud saneerimiskava,” selgitas Ustav. “Maakeeli: võlausaldajad saneerimiskava heaks ei kiitnud, ent kuna hääletamisel osales teatud arv võlausaldajaid, on seaduse järgi võimalik, et kohus Tere saneerimiskava siiski kinnitaks, vaatamata sellele, et võlausaldajad seda heaks ei kiitnud.” Sellele on Tere ka rõhunud.

Kohus otsustab. Kohus määras saneerimiskava hindama kaks eksperti, kes mõlemad järelda-

sid, et Tere saneerimine ei ole tõenäoliselt edukas. “Nüüd on kohtu otsustada, mida järelda – seaduse kohaselt saab vastuvõtmata saneerimiskava kinnitada juhul, kui ekspertide hinnangul on saneerimine tõenäoliselt edukas,” selgitas Ustav.

Äripäev kirjutas kuu alguses, et Tere suurim võlausaldaja leidis kiirema viisi, kuidas saneerimist taotlevalt firmalt raha kätte saada – Tere emafirma Elveda pankroti ja Tere osaluse müügiga.

“Tere omaniku Elveda pankroti korral lähevad pankrotivarana müüki Tere aktsiad, mis meedias kajastatu kohaselt samuti Tere kohustusi tagavad,” kommenteeris Ustav. “Nimetatud varast saavad oma nõude rahuldatud Elveda võlausaldajad, vastavalt järjestusele.” Ustav märkis, et kui midagi üle jääb, siis rahuldatakse ka teiste Elveda võlausaldajate nõuded.

“Tere aktsiate müük otseselt Tere võlausaldajate positsiooni

↑ ÜHTSE VENEMAA
agitaator jagab
Moskvas valimis-
eelset propaganda-
materjali. FOTO: EPA

5,3

PROTSENTI vähe-
nesid Venemaal
statistikaameti
andmetel jaanuarist
juulini elanikkonna
reaaltulud aasta
baasil, juulis oli lan-
gus 7 protsenti.

Valitsus kaotab eripensioni

**Valitsus otsustas eilsel nõu-
pidamisel kaotada 2020. aasta
1. jaanuarist kaitsevæelaste, pro-
kuröride, politsei- ja piirivalve-
ametnike eripensioni.**

Muudatus puudutab inimesi, kes asuvad teenistusse pärast 1. jaanuari 2020. Kõik praegused kaitsevæelased, prokurörid, politseinikud ja piirivalvurid ning kuni 31. detsembrini 2019 ametisse astuvad inimesed saavad eripensioni seniste reeglite alusel.

Valitsusele esitatud analüüsis toodi välja, et eripensionid tuleb praegusel kujul kaotada, sest süsteem on riigile iga aastaga järjest koormavam, see on ebavõrdne ja teiste pensionäride suhtes ebaõiglane. Samuti ei ole uuringute järgi eripensionid noortele elukutse valikul enam oluline motivaator.

Eripension on riigisektoris töötavale inimesele makstav pension, mis erineb üldise pensioniskeemi pensionist nii suuruse kui nõuete poolest. Eripensione hakatakse maksma 50.–55. eluaastast, nn tavaline pensioniiga on aga praegu 63 ja 2026. aastal 65.

Eripension on oluliselt suurem tavalisest pensionist. Eelmisel aastal oli keskmine prokuröripension 1759 eurot, politsei-ametniku pension 676 eurot ja kaitsevæepension 635 eurot. Tavaline keskmine vanaduspension oli samal ajal 375 eurot.

Eripensionid loodi 2000ndate alguses. Eripensionid on kaotatud kohtunikel, riigikontrolöridel, õiguskantsleritel, riigikogu liikmetel, samuti on kaotatud avaliku teenistuse alusel makstav pensionilisa. Eripensionid on säilinud politseil, kaitsevæel, prokuratuuril ja EV presidendil.

Praegu saab eripensioni politseist 1800, kaitsevæest 750 ja prokuratuurist 21 inimest.

ÄRIPÄEV.EE

Euroopa linnad on perspektiivikad

Värske uuring reastas maailma jätkusuutlikumad linnad, vahendab Bloomberg. Selgub, et maailma 20 jätkusuutlikuma linna hulka kuulub 16 Euroopa ning 4 Aasia linna.

Uuringuks analüüsiti linnades pakutavaid tingimusi ning selle põhjal anti hindeid 32 valdkonnas, mis kuuluvad omakorda kolme suuremasse kategooriasse: ettevõtlustingimused ja üld-

dine ärikliima, keskkonnasäästlikkus ning elukvaliteet.

Analüüsi tulemusena on maailma kõige jätkusuutlikum linn Zürich, järgnevad Singapur, Stockholm, Viin ja London. Edetabelist leiab veel Pariisi, Madridi ja Kopenhaageni. Vaid kolm linna, Stockholm, Viin ja Amsterdam, pääsesid 20 parema hulka kõigis kolmes kategoorias.

ÄRIPÄEV.EE

KOKKUHOID

Odavad hamburgerid hirmutavad

Jaapani tarbijad on kulusid kokku hoidma hakanud ning see valmistab Jaapani Pangale tõsiselt peavalu. Selgub, et Jaapanis tegutsevad kiirtoiduketid teevad üha suuremaid soodustusi, et inimesi ostma meelitada. Jaapani Pank näeb seda aga murettekitava aspektina, kuna on näha, et inimesed mõistavad deflatsiooni olemust ning jätavad seetõttu tarbimata. "Usun, et keskpanga septembri kohtumisel vaetakse põhjalikult seda, kuidas panna inimesed taas tarbima," kommenteeris Mitsubishi UFJ Morgan Stanley Securitiesi ökonomist Hiroshi Miyazaki.

SOTSIAALMEEDIA

Twitter tuli turule videorakendusega

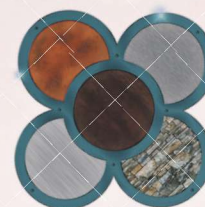
Twitter tutvustas kolmapäeval videote otseülekande rakendust, mis on sobilik Apple TV, Amazon Fire TV ja Xbox One jaoks, eesmärgiga rajada teed oma live-videote strateegiale. Rakendused on tasuta, kasutajad ei pea looma Twitteri kontot ning saavad osa kõigist Twitteris ülekantavatest videotest, vahendas CNBC.

VAJAD PLEKITÖID? TEEME ÄRA!

Tuleme kohale ja möödame. Valmistame ning paigaldame. Üle Eesti.

Printech
Eristu unikaalse ja
soodsa pinnakattega!

AS TOODE KATUSEABI:
TELEFON: 659 9400, 800 7000

2016. aasta jooksul AS Toode paigaldatud katustele TASUTA 1-aastane lisagarantiil!

www.toode.ee/printech
e-kiri: toode@toode.ee

on positiivne eeskuju

ei mõjuta, edasine sõltub aga juba aktsiate omandaja tegevusest – kas tema näeb Terel hiilgavat valge-punasekirjut tulevikku või muutub värvigamma pisut argisemaks,” sõnas ta. “Tere võlausaldajate nõuded leiavad lahenduse, olgu pluss- või miinusmärgiga, aga ikka Tere, mitte tema omanikühingu tasandil.”

Pankrot võib kasulik olla. Tere ühe suurema võlausaldaja Nordea Panga esindaja Jaanus Mody hinnangul tuleks saneerimismenetlus lihtsalt lõpetada. “Selles on mitu alust,” ütles ta.

Mody sõnul on saneerimismenetluse egiidi all võlausaldajate õigused juba väga pikka aega külmutatud. “Ettevõtte ei suuda võlgu tasuda ja see olukord ei ole ajutine. Loogiliselt peaks järgnema või isegi juba käima pankrotimenetlus,” sõnas Mody.

Pankrotimenetluses jätkuks ettevõtte tegevus ja müüdaks Tere kui toimiv ettevõtte. “Pank-

rotimenetlusega hirmutamine on küll psühholoogiliselt toimiv, kuid tegelikkuses võib see hoopis kasulik olla,” leidis Mody.

Ta tõi täitena Weroli, millel oli samuti lõputuna näivaid probleeme eri omanikega. “Pankrotimenetluses müüdi töötav Werol tervikuna ja probleemid lõppesid pärast müüki,” lausus Mody. “Ka nüüd ei ole ühegi olulise võlausaldaja, sh pankade huvides Tere tegevus lõpetada.”

Kui Tere ASi emaettevõtte Elveda läheb pankrotti, siis sõltub edasine sellest, mis seis Terel pankroti väljakuulutamise ajal on. “Veel mõni aeg tagasi tundus, et ka pankroti korral saaks enamik võlgadest tasutud. Aga me ei tea, mis seisus on Tere täna või homme,” tõdes Mody. “Kõik oleb sellest, mis Teres võib olla toimunud, ja ka sellest, mis turul toimub. Saneerimismenetlus ei ole Terele kasulik olnud – niigi nõrk usaldus väheneb veelgi, samas on konkurents tugev.”

ÄRIPÄEV 16. september 2016

toimetaja Ken Rohelaan, tel 667 0254, e-post ken.rohelaan@aripaev.ee

VALITSUS ANNAB ARU

Sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna ütles eile enne valitsusele pensionisüsteemi muudatuste panekute tutvustamist, et peaminister Taavi Rõivase suhtumine muudatusplaanidesse näitab, kas tal on julgust või mitte. Ministeerium paneb ette tõsta pensioniiga aastaks 2040 70. eluaastani. Tsahkna sõnul on viimase kümne aasta jooksul mitu valitsust pidanud pensionisüsteemile otsa vaatama, aga midagi otsustada ei ole julgetud.

Niimoodi pensioniiga ei tõsteta

TAAVI RÕIVAS
peaminister

Niimoodi, et me ütleme üleöö, et nüüd otsustame tõsta pensioniiga – kõik saavad aru, et loomulikult nii ei tehta. Seda ei ole ka õnneks vaja. Meil on pensionisüsteemi jätkusuutlikkus väga põhjalikult läbi arutatud 2009. aastal, kui me tegime otsuse, et 2026. aastaks tõuseb Eestis pensioniiga 65 eluaastani. See vastab nendele võimalustele, mis meil kümne aasta pärast on, nii et 2026. aastani võib kindlasti muretu olla, et see olukord jätkub. Nüüd, kas seal edasi on vajadus siduda pensioniiga oodatava eluea kasvuga või mõnda muud lahendust, eks me arutame.

Selliseid riike, kus pensioniiga oleks 70 aastat, mina Euroopast ei tea. Vajadus 70ni tõsta võib tekkida nendes riikides, kus keskmine eluiga on oluliselt kõrgem kui ta praegu Eestis on.

Ma usun, et teemaga tegeleda tuleb. Ei ole mõtet silmi kinni pigistada nende asjade ees, mis juhtuvad 50 aasta pärast. Aga kas nüüd kohe 70 aastat, selles ma julgeks sügavalt kahelda.

Kindlasti ei ole meil laual seda meediast läbi käinud ettepanekut, et teise samba süsteem tuleks ära kaotada, selleks puudub igasugune vajadus. Vastupidi, teine ja kolmas samm on need garandid, mis võimaldavad minuvanustel arvestada sellega, et on võimalik saada arvestatav osa oma palgast ka pensionina, nii et teist sammast on meil jätkusuutlikkuse tagamiseks hädasti vaja ja selle ära kaotamine kindlasti ei ole mõistlik.

Inimeste kindlustunne on väga-väga suur väärtus. Nii et analüüsime seda rahulikult ja vaatame, kas on põhjust teha otsuseid, mis ulatuvad veel kaugemale kui 2026. aasta, milleni meil on otsused praegu langetatud.

LUGEJA ARVAB

„Mitte lõhkuda ei ole ole vaja, vaid restruktureerida. Inimesel peaks olema võimalus oma II sammast ise konstrueerida erinevate instrumentide vahel, sh aktsiad, võlakirjad, väärismetallid, kinnisvara, fondid. Praegune II samm on piiratud vaid varahaldurite pakutava menüüvalikuga.

Kommentaart artiklile „Margus Tsahkna plaanib II pensionisamba lõhkuda”

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:

e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111

Reklaamiosakond:

e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099

Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid. Äripäev veebis: www.aripaev.ee Trükk: AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

„Oliver Kruuda:

Kui kellelgi on tõesti huvi ja raha, olen mina alati leitav ja kättesaadav, et tõsist juttu ajada.

Majandusraskustes Tere omanik on hea pakkumise korral valmis ettevõtet müüma.

KOLUMN

Kuidas ma läksin vallutama Ameerikat?

Sellel suvel on kõneainet pakkunud minu menu telesaates „America’s Got Talent”. Minust on saanud justkui üliedukas ettevõtja. Tõepoolest, mulle esitati väljakutse ja ette ma selle võtsin.

Äripäev õnnitles mind eduka maailmavallutamistuuri puhul ja palus mul oma kogetut jagada, kuidas õnnestus sellel teekonnal leida hulk toetajaid, sh rahalisi toetajaid, ning kuidas ma nad leidsin, sest see oleks innustav eeskuju paljudele heade ettevõtmiste algatajatele.

Lugesdes kirja, muigasin mina ja naersid tütre. Lihtsam on kirjeldada, mida see minult emotsionaalselt ja ajaliselt nõudis, ning rääkida sellest, milline on kaudne kasu, sealhulgas Eesti riigile.

Minu tegemiste kajastuste kommentaariumides kerkisid esile küsimused, kui palju maksumaksja raha on tuulde loobitud, kui palju ma nutsu olen kokku kraapinud, ja samuti võrreldi mind nii heas kui ka halvas trikimehega, kes kord olevat juba saanud EASilt 100 000 eurot Ameerika vallutamiseks.

Kui palju läks maksumaksja raha? Jah, maksumaksja raha on kulutatud, lausa kahe eest – nii minu kui ka minu abikaasa.

Alguses oli väike tagavara, mille plaanisin suvel maakodusse paigutada, mingi tagavara peab ju alati olema. Eriti juhul, kui tuleb 2029. aastani pangale mõotmatuid kahjumeid tagasi maksta kasumi asemel, mis tekkisid, kui suure buumi ajal investeerisin fondiplaani. Iga kingsepp jäägu oma liistude juurde.

Pean oma toetajateks Arigato spordiklubi, kus mul võimaldati nii trenni teha kui ka oma esinemisrekvisiite üles ehitada. Science in Sport jagas mulle heatahtlikult proteiinibatoone ja -geele, kuigi ma ei tohtinud saatesarja jooksul esindada ühtegi teenust ega toodet. Hea sõber kiropraktikosteopaat doktor Allan Oolo pakkus mulle heast tahtest oma kliiniku teenuseid. Doktor Rein Viilu tegi viimasel hetkel lüüsisambasse paar süsti.

Toetajateks pean ka kõiki neid, kes olid nõus 10–20% oma kaupadele hinnaalandust tegema. Kõiki neid, kes tegid oma tööd ja tegid hästi! Li-haseid hooldas massöör Irene Mikk, seljavalusid leevendas nõelravija Rene Bürkland jne.

Ootoot, aga küsimus oli ka rahaliste toetaja-

VELLO VAHTER
tsirkuseartist

„Kohtasin mõttekäiku, et kui ma saatesarja võidan ja teenin miljoni, siis võiks küll koostööd teha.

te kohta. No jah, lähedased laenasid, naaber laenas, mõni kirjutas maksetähtaja oluliselt pikema.

Kulud olid: igaks kolmeks etteasteks uute esinemiskonstruktsioonide metall, pleksiklaas, keevitus, värvimine, nende lennureisiks pakkimine, kostüümid, telefonikõned, viisa, massaažid, spordikreemid, valuvaigistid, vitamiinid, toidulisandid, pereliikmete lennupiletid. Kui tõesti raha huvitab, siis mina rehkendan summaga üle 16 000 euro, mis võib ka oluliselt suurem olla, kui lisada sinna suurenenud bensiinikulud, kõvast trennist sõltuvalt parem toit või lausa Eestis äraõeldud esinemispakkumised.

Abikaasa aitas. Keegi ei tule sinu juurde jutuga: „Näed, teed vägevast asja, on sul abi vaja?” Mina ei oska sponsoreid otsida, pigem kohtasin mõttekäiku, et kui ma saatesarja võidan ja teenin miljoni, siis võiks küll koostööd teha. Kui siis paar päeva enne väljalendu oli kolmel arvel kokku paar eurot ja uued võlad kaelas, siis abikaasa Aita saatis välja mõne abipalve, mille peale ka leidsime kaks toetajat: Jelena ja Aare ning Heiti, kelle toetusest piisas nii lennureisi lisapakkide eest tasumiseks kui ka kohapeal inimväärseks eluks.

Minusugused mehed ei tee suuri asju raha pärast, olgu nendeks siis Alar Sikk, kes Eesti lipu Džomolungma tippu viis, või Jaan Tätt ja Marko Matvere, kes paadiga ümber maakera seilasid, samuti suur hulk sportlasi, kes ennastohverdavalt kõrgustesse pürgivad.

Milline on kaudne kasu? Iga saadet jälgis Ameerikas ligi 11,5 miljonit inimest, minu numbrit näidati neljas saates, lisaks pisemad klipid. YouTube’is on minu videod kogunud üle 5 miljoni vaatamise, saadet kantakse üle kindlasti Austraalias, Indias, Lõuna-Aafrika Vabariigis ja tõenäoliselt veel paljudes riikides.

Me ei saa kunagi teada, mitukümmend või mitusada miljonit inimest üle maailma näeb kaadreid, kuidas ma mõõdun Los Angelese Eesti Majast, peatun sinimustvalge lipu juures, hüüan, et olen eestlane, kui taamal paistab vapp kolme lõviga. Kindlasti nad ei mõtle, et kõik eestlased on palja ülakehaga, turban peas ja ripuvad hammastega lae all. Aga kindlasti on nii mõnigi neist mulle kirjutanud. Kirjutanud isegi Google Translate’i abiga eestikeelseid tänusõnu ja kindlasti teavad nüüd paljud, et on olemas koht nimega Estonia.

REPLIIK

Kui palju maksab kehva juhtimine?

Igal kehval juhtimisotsusel või otsustamata jätmisel on hind.

Mõni nädal tagasi väitis Erkki Raasuke Eesti Ekspressi intervjuus, et üheks kaalukaimaks takistuseks Eesti majanduse ja heaolu kasvule on niru juhtimiskvaliteet. Seda nii riigiasutustes, riigifirmades kui ka osas erafirmades.

Jätan kõrvale sügavama süüvimise tõdemusse, et kõik head asjad ja ägedad saavutused – alates edukatest äridest kuni inimeste hea teenindamiseni riigi poolt – eeldavad head juhtimist.

RAIMO ÜLAVERE
koolitaja

„Igal kehval juhtimisotsusel või otsustamata jätmisel on hind.

Kui palju me aga kaotame, iga päev ja iga tund, tegelikult raha seepärast, et saame ja teeme ka ise kehva juhtimist?

Raiskamisele hinnasilt külge. Hiljuti avaldasid Ameerika Ühendriikide professorid Tanya Menon ja Leigh Thompson raamatu, kus nad on juhtidel lasknud nirudele otsustele ja kehvale juhtimisele külge panna hinnasildi.

Keskmiselt kaotab iga firma niru inimeste juhtimise tõttu 7227 dollarit päevas iga etteantud 20 nähtuse kohta. Ehk kok-

ku 144 000 dollarit päevas. Ma ei hakka kuu- ja aastapõhiselt summasid liitma, need lähevad juba üle mõistuse suureks.

Kulud igale firmale erinevate nähtuste puhul olid vahemikus 4500–8700 dollarit päevas.

Igal kehval juhtimisotsusel või otsustamata jätmisel on hind. Paljuki tundub, et põhjused ja probleemid taanduvad ühele küsimusele: kas meil on õiged inimesed juhtimas? See võib olla ka lähtekoht, kust parimat juhtimiskvaliteeti otsides tasub teele minna.

ALLIKAS: RAIMO ÜLAVERE BLOGI

Oliver Nääs: oleme Savisaarega kahvliis. Edgar Savisaare kaitsja Oliver Nääs lükkas ümber väite, nagu oleks Savisaar seoses uue kahtlustuse esitamisega juba menetlustoimingule kutsutud ning tõdes, et prokuratuur on nad kahvlisse pannud.

Prokurör: Savisaare uus episood on Eestis esmakordne. Äripäev annab ülevaate riigiprokurör Steven-Hristo Evestuse

selgitustest kõige põletavamatele küsimustele, mis tekivad seoses uue kuriteoepisoodiga Edgar Savisaare kriminaaluurimises.

Dividendide maksustamise muudatuse peidus pool. Dividendide maksustamise reeglite muudatused on tingitud eelkõige eesmärgist takistada Euroopa Liidu sisetse agressiivset piiriülest maksuplaneerimist, kirjutas vandeadvokaat Rait Kaarma.

TOIMETAJA VEERG

Väsitavad valimised

Presidendivalimiste väsimus saabus sedakorda juba kõvasti enne, kui otsuse langetamine veeretati valimiskokku.

See, kui võrd presidentivalimised Eesti inimesi kurnavad, pole kuidagi proportsionaalses suhtes sellega, kui paljude inimeste arvamus loeb. Ei, alternatiiv pole lasta valitud peadel president vaikselt suletud uste taga kokku leppida, jättes lihtsarahva, kes asjast nagunii aru ei saa, arutlust kõrvale.

Millegipärast aga ei päädi Eesti presidendikandidaatide või kandidaadi kandidaatide ("No mis nähtus see veel on?" on mõistetav küsimus kodanikult) vallamajaturid ja muud avalikud ülesastumised Ameerika Ühendriikide riigipea valimistelt tuttava meluga, kus publik lehvatab kirglikult plakateid või elab kaasa oma lemmikule, kellel on ka põhjust pisut emotsioone näidata.

Häbelik eestlane. Eestlane ei ela kaasa, väljenda emotsioone ega tee kõva häält, kuid mingit kirglikkust presidendivalimiste teemal pole inimeste omavalhelistes juttudes juba ammu. Kui keegi oma lemmiku ka välja ütleb, siis pigem häbelikult.

Võib-olla on alternatiiv USA kombel presidendivalimiste

MARI METS
Äripäeva ajakirjanik

Miks ei võiks riigikogu selle tralli asemel hoopis päris probleemidega tegeleda?

ne. Rahva hääle kaasamine tekitab ehk rahvas ka rohkem kirge parima kandidaadi valituks saamise vastu ja tõstaks ka teadlikkust, kuidas me ikkagi oma riigis presidenti valime. Vähemalt mõni tunneb siis vastutust teha teadlik valik. Aga enne otsevalimiste kehtestamist on seda teadlikkust ja süsteemi mõistmist vaja kindlasti tõsta, näiteks ühiskonnaõpetuse tundide suurema osakaaluga koolis.

Samal ajal, kui presidendivalimisi ülekajastas riigikogus ligi 200 ajakirjanikku, räägime sellest, et presidendil roll on ikka ainult esinduslik, võimu tal suurt pole ja tegelikult ei peaks nii tähtis olema, kelle presidendiks valime. Võib-olla kutsub

rahva leigus ajakirjandust hoopis maa peale – see pole nii oluline, ärme rohkem väsita endid.

Sellest hoolimata peaks presidendivalimiste süsteemi lahendamise inimlikele väärtustele: tänane lemmik ei ole homme ärapõlatu ja eilne patt ei ole tänaks "täiesti uus reaalsus". Sellesid südametunnistusega kodanikule arusaamatud manöövrivõrdsed panevad sageli kulme kergitama ja küsima: "Poliitik, mis on sinu hind?"

Liigne tähelepanu. Jah, koostöö nimel tuleb teha kokkuleppeid ka riigikogus nagu igas kollektiivis. Kui iga riigikogu liige hääletaks oma päris-päris lemmiku poolt, ei saaks me ilmselt kunagi kedagi ära valitud. Kuid nõutu, käed rüpes ootava rahva nina all kellegi arusaamatute väärtushinnangute palagani saatel pukki upitamise väsitab publiku staatusesse surutud Eesti rahvast ebaausalt palju. Küsitakse lapseliku kannatamatusega: "Kaua veel?!"

See pole enam ei leib ega tsirkus ega ratsionaalne ja paneb inimesi küsima: miks ei võiks riigikogu selle tralli asemel hoopis päris probleemidega tegeleda – nendega, mis mõjutavad meie elu rohkem kui üks esinduspresident?

se tagajärjel hukkunud enesetapjad.

Äärmuslik kaitse. Relv on üks, aga äärmuslik viis ennast ja oma lähedasi kaitsta. Turvalisuse tagamiseks oma kodus ja ringi liikudes on teisi mõjusamaid viise – hea läbisaamine naabritega, tähelepanelikkus, turvameetmed (valvekaamerad, lukustusüsteemid, aga ka koe-ramine jne). Turvalisuse loomisel on vaja kogu ühiskonna pingutusi ja eestkätt kogukondlikku algatust ja koostööd.

Kui inimesel tekib tervitatav soov oma kodu ja kodumaad kaitsta, siis on alati võimalus luua naabrivalve piirkond, hakata abipolitseinikuks, vabatahtlikuks päästjaks või liituda kaitselehtlasega, kus saab korraliku lasketreeningu ja aktiivsele kaitselehtlasele antakse isegi relv kodusele hoiule. Aga mis põhiline – kaitselehtlase saab õppida kaitsma ennast ka ilma relvata. Ka abipolitseinikud saavad enesekaitse ja ekstreemolukorras toimimise väljaõppe ning vaevast soovib mõni kurjategija tungida majja, kus elab abipolitseinik.

KOMMENTAAR

Eestlane ei vaja relva põue

Ainult relvaga põues ühiskonda turvalisemaks ei muuda.

On mõistetav, et pingeline olukord maailmas seoses pagulaskriisiga ja suurenenud terrorihuga on tekitanud ebakindlust. Kuigi välisuudised võivad ärevaks teha, siis Eestis on praegu ohutase madal ning meie julgeolekuasutuste ja politsei võimekuses ei tasu kahelda. Eestimaalased võivad tunda ennast oma riigis turvaliselt ja kaitstult. Paanikaks pole põhjust ning kindlasti pole tarvis tormata relvapoodi.

Relv ja vastutus. Kindlasti mõjutab relva omamine inimese käitumist ja hoiakut. Relva omamine on suur vastutus. See pärast tulebki enne selle omandamist järele mõelda, kas ikkagi vajad relva ja mis eesmärgil. Kui näiteks relvandus pole varem kunagi huvi pakkunud, aga nüüd hangitakse relv põhjusel, et "kõigil ju on", siis tasuks see mõte juba eos maha matta. Relva hankimine ei peaks toimuma sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse surve, see peab olema kaalutletud otsus.

Isiklik relv võib osutada

VEIKO KOMMUSAAR
siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpolitika osakonna juhataja

Turvalisuse tagamiseks oma kodus ja ringi liikudes on teisi mõjusamaid viise.

hoopis täiendavaks ohuks ja viia sündmused traagilisemate tagajärgedeni. Nähes pealt korrarikkumist või kuritegu, ei pea isik ennast ohtu seadma ja püüdma igal juhul seda isikliku relvaga takistada. Kui relv juba välja võtta, siis peab olema kindel, et ollakse valmis seda ka kasutama. Vastasel juhul võidakse relv su enda vastu pöörata.

Statistika näitab ka, et relvaomaniku kodus hoitud relvast saab tõenäoliselt vigastada või surma pigem mõni lähedane kui kurjategija. Lisaks on suurem osa tulirelva kasutami-

MIKS TASUB TULLA?

- IKT sektori aastasündmus **Parimate TOP**, kohal IKT valdkonna võtmeisikud!
- Tunnustame tublimaid tegijaid
- Analüüsime sektori olukorda ja kasvuvõimalusi
- Saame ülevaate riigi investeringu- ja arenguplaanidest IKT valdkonnas
- Kuuleme tipptegijate kogemuslugusid ja tulevikuplaane
- Saame 5 ideed 2017. aasta plaanide koostamiseks

IKT AASTAKONVERENTS 2016

25. oktoober 2016

Peamised esinejad

IT ja telekomi valdkonna TOP võitjad
Mari-Liis Eensalu, TNS Emori juhtekspert
Ott Pärna, majandusekspert
Taavi Kotka, MKM-i side ja infosüsteemide asekanstler
Linnar Viik, IT visionäär
Kirke Saar, Telia Eesti tehnoloogiajuht
Valdo Kalm, Tallinna Sadama juhatuse liige
Andres Kitter, LHV panga juhatuse liige
IT valdkonna mõjukad ettevõtjad

Kuni 19. septembrini on konverentsi soodushind 199 eurot (km-ga 238,80 eurot).

Toetajad:

Lisainfo:
www.ituudised.ee
Kontaktisik Aali Lilleorg
aali@ituudised.ee
tel 5053172

Korraldajad:

Äripäev
ITuudised.ee

Äripäev

ÄRIPÄEV 16. september 2016

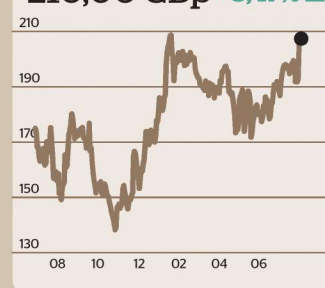
toimetaja Rainer Saad, tel 667 0398, e-post rainer.saad@aripaev.ee

TÕUSJA

Briti jaekaubandusketi kasum ületas analüütikute ootusi, dividend suurenes.

Morrison

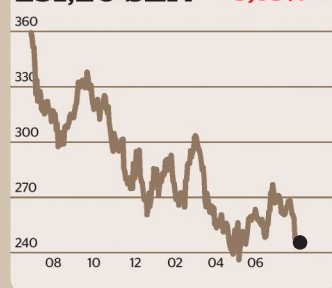
210,00 GBp +8,47% ▲

LANGEJA

Rootsi rõivatootja käibe 7protsendiline tõus jäi analüütikute ootustele alla.

H&M

251,20 SEK -3,09% ▼

AKTSIA

Baltika - põhjast õngitseja võimalus.

Aktsia ja tulemused teevad edusamme

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Pärast teise kvartali tulemusi on Baltika aktsia rallinud 17% ning LHV Pank andis aktsiale ostusoovituse. Nende uudiste põhjal näib, nagu oleks halvim Baltika jaoks möödas.

Baltika Grupi juhi Meelis Milderi sõnul on nad sel aastal teinud ettevõtte tulemuste kasvatamises edusamme. Tema sõnul on Baltika oma arenguga jõudnud Balti turul etappi, kus olulist rolli ei mängi mitte uute poodide avamine, vaid parema ostukogemuse loomine. Ka tehakse ettevalmistusi järgmiseks aastaks, et kasvatada müüginumbreid välismaal.

“Baltika kuulub Baltikumi moeäri esivisikusse. Arvestades meie viie brändi – Monton, Mosaic, Baltman, Ivo Nikkolo ja Bastion – sihtklientuuri, võime sellega rahul olla. Tähtis ei ole võimalikult paljudele midagi müüa, vaid tunda oma tugevusi ja klientide vajadusi ning pakkumist pidevalt paremaks muuta,” ütles Milder.

LHV soovib osta. Augusti keskpaigas avalikustas LHV Pank Baltika kohta käiva analüüsi, milles teatas, et on rõivatootja käekäigu suhtes optimistlik ning soovib investorel ettevõtte aktsiat osta.

Baltikal on praegu kolm jaeturgu – Eesti, Läti ja Leedu –, kuid Montoni toodangut võib osta juba ka kolmest Saksamaa Peek & Cloppenburgi poest. Järgmisel aastal peaksid Montoni rõivad tee leidma Austria, Bulgaaria, Tšehhi, Poola, Horvaatia, Ungari ja Rumeenia Peek & Cloppenburgi kauplustesse. “Baltika seisukohast on tegu kindlasti positiivse arenguga,” kirjutasid LHV analüütikud, kelle arvates on Baltika aktsia õiglane hinnavahemik 0,35–0,40 eurot.

Milderi sõnul võib Montoni jõudmist Saksamaa Peek & Cloppenburgi ketti pida aasta saavutuseks ning uutele turgudele väljaspool Baltimaid liigutakse eelkõige hulgi- ja frantsiismudeli toel.

Milder näeb Montonile Saksamaal suurt kasvupotentsiaali, sest vaid aastaga kasvas Montonit müüvate kaubamajade arv kolmelt 25-le. “2017. aasta ettevalmistused käivad, kuid täpsemalt ei saa plaanidest rääkida enne, kui oleme nendest börsile teatanud,” ütles ta.

Lisaks tõi LHV analüüsis välja, et kui e-kaubanduse osakaal on Baltikal väike, kasvab see kiirelt. Teises kvartalis suurenes see võrreldes eelmise aasta sama ajaga 12%, 0,3 miljoni euron. E-poes müüs Baltika kaup 29 riiki.

Milder panustab enda raha Baltikasse. Meelis Milder on firmajuht, kes on nõus ka ise oma raha investeerima Baltika aktsiasse. Eesti Väärtpaberikeskuse andmetel kuulub Milderile 1 013 735 aktsiat ehk

↑ **BALTIKA** rõivad jõuavad järgmisel aastal lisaks Saksamaale müügile veel mitmesse Euroopa riiki. Pildil Baltika logistikakeskus Tallinnas Lasnamäel.

FOTO: ANDRAS KRALLA

2,48% osalus Baltikas. Viimased ostud tegi ta finantsinspektsiooni andmetel selle aasta juunis, ostes kahel päeval kokku peaaegu 14 000 aktsiat. Hinnaks kujunes 0,252–0,259 eurot aktsia eest.

“Vaadates Baltika aktsia hinna ajalugu, siis vaatamata viimase kuu järsule tõusule kaupleme endiselt ajalooliselt väga madalal tasemel,” sõnas Milder. Viie aastaga on Baltika aktsia langenud üle 40%, kolme aasta-ga üle 50%.

“Samal ajal oleme viimase aasta jooksul oluliselt parandanud oma ärimudeli efektiivsust ja vähendanud meist mittesõltuvaid riske – väljunud Ukraina ja Vene jaeturult,” lisas Milder.

Milder on tuleviku suhtes optimistlik, öeldes, et juhtimiskulud on kontrolli all ning sihilul Balti jaeturgude ning hulgi- ja frantsiisimüügi kasumlikkus. “Võiks arvata, et tõusuruumi on nii majandusnäitajatele kui aktsia hinnale,” sõnas ta.

Kokkuvõte. Baltika aktsia tõus ei pruugi olla järjekordne surnud kassi põrge ehk lühiajaline tõus, mis järgneb pärast krahhi. Kui Baltika tulemused jätkavad paranemist, võib aktsia hinna põhi seljatang olla. Pikaajalisele investorile, kes ostis aktsiaid mõne aasta eest, on praegune seis kindlasti nutune, kuid need, kes õngitsesid põhjast, võivad tootlusega rahul olla.

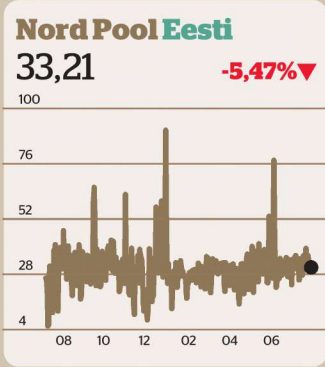
“**Oleme viimase aasta jooksul oluliselt parandanud oma ärimudeli efektiivsust ja vähendanud meist mittesõltuvaid riske – väljunud Ukraina ja Vene jaeturult.**”

Baltika Grupi juht Meelis Milder

aastat tagasi läks pankrotti
pank Lehman Brothers, see oli
ka majanduskrahi algus.

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama,
et elektrienergia hinnale lisan-
dub lepingus ka käibemaks.

VALUUTA

Euroopa Keskpanka negatiivne
intressimäär survestab eurot
nõrgemaks.

INTRESS

Euribor on EKP sammude tõttu
olnud tugevas languses.

Ä RAHA

reklaam

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank		0,00	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,60/1,60	0,70/1,70	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,00	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	200
Citadele Pank	-	-	-	-	-	0,05	0,1	0,70	1,0	1,40	150
Versobank	0,01	0,01	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,20	1,50	1,80	350
DNB	0,05 (7)	-	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	100
Krediidipank	-	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,60	0,90	1,00	100/200 (4)
BIGBANK	-	-	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	-	-	1,00	1,50	2,00	2,50	2,75	2,85	500

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank							
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,05	0,10	1,00	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,1	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,20	0,50	0,70	0,90	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaal panganduse klientidele; (4) internet pangas/kontoris (7) päevalõpu kontojärgilt; Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Roosikrantsi 2, Tallinn,
tel 770 0000, faks 770 0001,
e-post: info@citadele.ee

BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333,
faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee,
www.bigbank.ee

Versobank Pärnu mnt 12, Tallinn,
tel 680 2500, faks 680 2501

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn,
tel 686 8500, faks 686 8501,
e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee

Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn,
tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn,
tel 668 8066, faks 668 8065

Ä BALTIETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

reklaam

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis- kuupäev	lunastamis- tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimiväärtus eurodes	emissiooni maht eurodes
Creditstar	EE3300110907	1.06.2016	1.12.2016	12,50%	kvartaalne	1000	3 000 000
Creditstar	EE3300110683	4.06.2015	4.12.2016	12,50%	kvartaalne	1000	12 500 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1000	4 000 000
IuteCredit Europe A7	EE3300110881	24.05.2016	15.05.2018	14,00%	kvartaalne	100	1 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	1000	1 500 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1000	4 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

Ä BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,070	0,94	1 177	9,4	6,6%	0,62	0,9%
Baltika	0,318	0,00	4 054	-	-10,0%	2,80	0,0%
Ekspress Grupp	1,320	0,76	786	8,8	9,3%	0,82	3,0%
Harju Elekter	2,540	-0,78	1 270	12,5	6,1%	0,77	5,9%
LHV Group	7,300	-0,54	2 096	12,3	16,3%	2,02	0,0%
Merko Ehitus	8,280	0,49	1 242	15,8	7,6%	1,20	7,7%
Nordecon	1,190	-1,65	2 975	40,1	0,5%	1,12	2,5%
Olympic EG	1,840	-0,54	53 997	11,8	21,8%	2,57	8,2%
PRFoods	0,371	0,00	-	11,7	5,4%	0,63	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,950	0,00	-	-	-2,8%	1,27	0,0%
Silvano FG	2,140	0,00	17 837	6,0	33,6%	2,00	4,7%
Skano Group	0,524	0,00	-	-	-15,0%	0,52	0,0%
Tallink Grupp	0,880	0,80	11 908	14,2	5,1%	0,73	9,1%
Tallinna Vesi	14,000	0,00	69 937	15,8	18,8%	2,96	6,4%
Tin Kaubamaja	7,390	-0,14	717	11,7	15,4%	1,80	5,4%
Trigon PD	0,550	0,00	-	-	-4,4%	1,03	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia

15.09

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,58	0,66	20,7	0,4	-
Latvijas Gaze	7,00	2,04	5,9	0,4	-
Olainfarm	8,30	-2,12	9,7	1,3	-

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

9,5500

Austraalia dollar	AUD	1,504
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,510
Hongkongi dollar	HKD	8,731
India ruupia	INR	75,309
Jaapani jeen	JPY	114,980
Kanada dollar	CAD	1,483
Korea won	KRW	1267,890
Norra kroon	NOK	9,265
Poola zlot	PLN	4,325
Rumeenia leu	RON	4,448

EUR/RUB ▼

73,1961

Singapuri dollar	SGD	1,537
Suurbritannia nael	GBP	0,852
Šveitsi frank	CHF	1,094
Taani kroon	DKK	7,446
Tai baat	THB	39,265
Tšehhi kroon	CZK	27,023
Türgi liir	TRY	3,348
Ungari forint	HUF	310,250
USA dollar	USD	1,125

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelml, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,12	-4,48	42,5	3,9	2,3
Citycon	2,25	0,54	14,0	0,9	4,7
Elisa Comm.	31,56	0,35	20,4	6,1	4,4
Finnair	4,37	-0,68	-	0,7	-
Fortum	13,31	-0,82	-	0,9	-
HKScan	3,29	2,17	-	0,5	4,3
Kesko	39,51	3,59	27,8	1,9	6,3
Neste Oil	36,17	-0,52	-	2,8	2,8
Nokia	4,82	-1,03	-	1,5	-
Olvi	26,70	-1,11	20,4	3,1	2,6
PKC Group	17,87	3,29	24,01	2,7	3,9
Stockmann	7,00	3,63	-	0,5	-
Stora Enso	7,82	-0,06	-	1,1	-
UPM Kymmene	17,90	-0,22	-	1,2	4,2
YIT	6,25	0,08	21,6	1,5	3,5

Vilnius

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelml, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,55	0,39	-	3,0	4,7
City Service	-	-	-	-	-
Invalda	3,900	0,00	-	1,0	-
Linas Agro	0,669	0,60	11,2	2,3	-
Panevezio Statybos	0,961	-0,10	-	1,5	-
Siauliu Bankas	0,356	1,42	4,0	0,8	-
Snaige	0,290	0,00	-	1,3	-
TEO LT (Telekomas)	0,928	0,32	13,0	2,1	1,1

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused

USD	15.09
Nafta IPE, bbl	46,15
Nafta NYMEX, bbl	43,62
Mootoribensiin, t	477,00
Diislikütus, t	410,50
Kerge kütteõli, t	407,00
Masuut (1% väävel), t	251,75
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,889

Põllumajandus

nael = 453,59 g	15.09
Kohv NYBOT, USc/nael	147,80
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	552,40
Kakao NYBOT, USD/t	2849,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	123,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	369,5

Värvilised metallid

USD/t	14.09
Alumiinium LME	1565,5
Vask LME	4713
Plii LME	1912
Nikkel LME	9775
Tina LME	19250
Tsink LME	2245

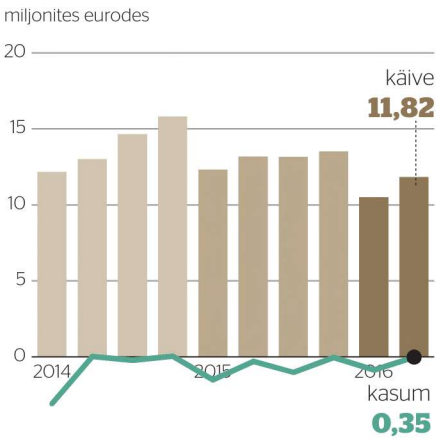
Väärismetallid

USD/unts, unts = 31,105 g	15.09
Kuld COMEX	1313,35
Plaatina NYMEX	1032,20
Palladium NYMEX	656,98
Höbe COMEX	18,95

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Ä Tulemused

Baltika käive on vähenenud,
puhaskasum on hakanud
suurenema

50%

on Baltika aktsia langenud
kolme aastaga.

Ä Mis on mis

Baltika

Asutatud 1928 Tallinnas vihmamantlite tootja-
na ja nimega Gentleman. Erastati 1991.

Tegutseb 7 riigis. Augusti lõpu seisuga oli Bal-
tikal kokku 131 kauplust, sh frantsiisipoed Ukrai-
nas, Venemaal, Hispaanias ja Valgevenes.
Baltikal on 5 brändi.

Müügipinda on kokku 24 400 ruutmeetrit.

Töötajaid 1200.

Tallinna börsi põhinimekirjas noteeriti
Baltika 5. juunil 1997. Võrreldes teiste Tallinna
börsi ettevõtetega on Baltika aktsia esitus aas-
tate jooksul olnud üks nõrgimaid.

Matt Watkinson

klubihind
30,50
tavahind 38,50

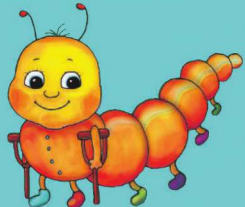
**HEA
KLIENDIKOGEMUSE
KÜMMET PÕHIMÕTET**

Äripäev

WINNER
CMI
CH MANAGEMENT BOOK
OF THE YEAR

Äripäeva raamatuklubi pood.aripaev.ee/raamatud

Aitame liikumispuudega
lapsed liikuma!

Liikumispuudega Laste Toetusfond®

Helistades
900 64 25 (5 eurot)

aitate kaasa abivajavate laste
ravivõimaluste laiendamisele ja
elukvaliteedi parandamisele.

Rohkem annetusvõimalusi:
lapsepuue.ee

Helistamine on avatud
Telia, Elisa ja Tele2 võrkudest

30. septembril ilmub Äripäeva lisana A4 formaadis

Rikaste TOP

2001. aastast ilmuva Eesti jõukamate
ettevõtjate pingerivi paneme sel sügisel
kokku juba kuueteistkümnendat korda.

Rikaste TOP annab täpse pildi nii
sellest, kes on rahasse ümberpanduna
hetkel Eesti edukamad ettevõtjad.

Kas esikolmik on muutunud? Kes on
edetabelist välja langenud ning kes
uued kohad hõivanud? Mis on nende
edu saladus? Millistes sektorites annab
hetkel kõige kiiremini rikkust luua?

Nendele ja paljudele teistele
küsimustele leiate vastuse septembris
ilmuvast värskest Rikaste TOP 500st.

Reklaampinna broneerimine ja materjalide
esitamine kujundamiseks **15. septembrini**

Kujundatud reklaamide esitamine **16.septembrini**

**Lisatiraaž
üksikmüügis!**

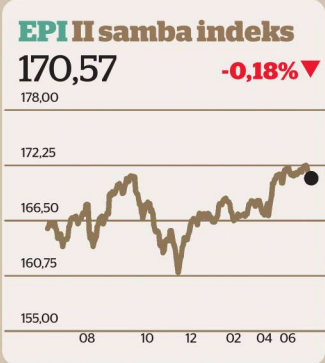
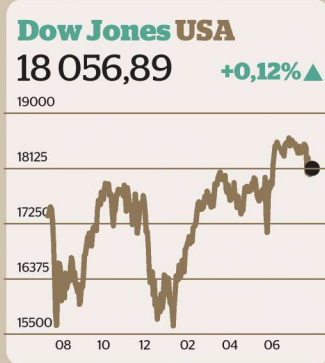
Reklaami projektijuht: **Tanel Lätti**
E-post: **Tanel.Latti@aripaev.ee**
Telefon: **667 0068**

Reklaami projektijuht: **Taavi Lätti**
E-post: **Taavi.Latti@aripaev.ee**
Telefon: **667 0031**

Äripäev

investeerimisfondid

INVESTOR 19

toimetaja Juhan Lang, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

ÄRIPÄEV 16. september 2016

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond D, EUR	13,05	12,79	12,79	10,95	-0,19	2,06	4,96	8,20	61 992 311
Avaroni Privaatportfell B, EUR	16,42	16,42	16,42	3,73	5,02	5,02	6,03	6,62	10 833 824
Avaron Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	13,77	13,77	13,77	3,57	5,72	7,97	8,73	-	7 951 740

LHV Varahaldus

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,56	1,58	1,58	3,28	3,08	4,71	3,76	5,15	417 620 644
Pensionifond M, EUR	1,24	1,25	1,25	2,21	3,53	4,79	3,73	4,62	61 697 166
Pensionifond S, EUR	1,28	1,30	1,30	1,90	3,21	3,63	3,17	3,47	57 551 003
Pensionifond XL, EUR	1,35	1,37	1,37	3,70	2,92	4,79	3,72	5,69	103 581 643
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,20	1,20	1,62	1,97	2,34	3,06	3,46	20 059 038
Täiendav Pensionifond, EUR	1,69	1,71	1,71	10,29	-1,86	2,22	5,28	7,24	4 658 130
LHV Pensionifond 25, EUR	1,07	1,08	1,08	5,10	1,67	2,98	3,60	4,13	13 065 970
LHV Pensionifond 50, EUR	1,27	1,28	1,28	7,45	0,15	2,54	4,21	4,97	221 567 506
LHV Pensionifond Intress, EUR	0,93	0,94	0,94	1,59	2,35	2,56	2,21	2,82	4 404 424
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,02	1,03	1,03	6,93	0,35	2,63	3,67	5,53	19 552 013
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	1,23	1,24	1,24	11,96	0,40	4,85	4,78	7,21	41 937 116
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,78	10,89	10,89		-4,96	-16,07	1,20	8,13	12 507 858,56
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,68	8,77	8,77	14,69	-4,89	-0,86	1,87	3,05	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,60	5,60	5,60	14,69	-4,88	-0,86	1,87	3,05	3 419 152,52

Nordea Pensions Estonia

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,06	1,07	1,07	7,27	0,9	3,05	4,02	5,58	187 458 912,27
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,89	0,89	0,89	10,81	-0,61	3,66	4,43	6,77	23 202 489,41
Nordea Pensionifond B, EUR	0,97	0,98	0,98	4,52	2,92	3,25	3,32	4,27	21 771 885,13
Nordea Pensionifond C, EUR	0,89	0,90	0,90	1,93	2,87	2,82	3,41	3,15	13 080 540,50
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	0,79	0,80	0,80	2,21	2,08	2,18	1,91	2,52	555 471,21
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	1,56	1,58	1,58	3,96	4,01	6,32	5,04	6,75	8 262 467,84

AS SEB Varahaldus

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,824	0,832	0,832	9,96	0,23	2,87	4,47	4,64	42 554 505,65
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,909	0,918	0,918	1,78	1,50	1,55	1,23	1,16	58 629 191,88
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,863	0,872	0,872	5,65	1,84	2,24	1,94	1,96	23 854 444,44
SEB Progressiivne Pf, EUR	1,040	1,051	1,051	7,34	1,45	2,51	3,10	3,26	448 155 294,19
SEB Aktiivne Pf, EUR	1,358	1,386	1,372	13,37	-2,23	3,91	5,17	8,56	8 548 184,69
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	0,784	0,800	0,792	4,08	2,43	3,05	4,15	4,26	1 921 950,63

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management Narva mnt 7D, B-korpus, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS SEB Varahaldus Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee

Maaklerifirmad

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402
SEB Enskilda Equities Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

Aripäev

Logistikauudised.ee

Juhtiv logistikauudiste teemaveeb kajastab transpordi, laomajanduse ja logistika olulisi teemasid.

Pakume põnevat ja väärtust loovat tööd **logistikauudised.ee juhile-toimetajale**

Sinu ülesandeks on

- teemaveebi juhtimine ja arendamine
- logistikateemaliste uudiste kirjutamine ja toimetamine
- uudiskirja koostamine
- logistika kuukirja ning Transpordi ja Logistika infolehe kokkupanek ja toimetamine
- logistikavaldkonna toodete turundamine
- konverentside ja seminaride korraldamine

Sobid kandidaadiks, kui

- tunned huvi logistikasektori vastu
- oskad kirjutada ja teksti toimetada
- oled avara pilguga ja koostööaldis
- oled kiire ja austad tähtaegu
- oled algatusvõimeline ja iseseisev
- tunned end mugavalt müüginumbreid analüüsides

Kandideerimiseks

saada CV ja sooviaavaldus hiljemalt **30. septembriks** e-posti aadressil liina.leiten@aripaev.ee.

Infot ametikoha ja konkursi kohta annab Äripäeva teabekirjastuse arendusjuht Liina Leiten aadressil liina.leiten@aripaev.ee või telefonil 518 4004.

TÖLGE, LK 3

Aeg uskuda endasse.

TONY PARKER. WILLIAM ANTHONY PARKER ON PRANTSUSMAALT PÄRIT ELUKUTSELINE NBA KORVPALLUR. ÜKS MAAILMA ANDEKAMAID. TA ON TÕESTANUD, ET 1,88 M PIKKUST EI OLE TIPU SAAVUTAMISEL TAKISTUSEKS. TONY KANNAB KELLA TISSOT CHEMIN DES TOURELLES AUTOMATIC, MILLEL ON AUTOMAATNE ÜLESKEERAMISMEHCHANISM POWERMATIC 80 TOITEVARUGA KUNI 80 H.

TÖLGE, LK.9

**SAAVUTUS
BRÄNDID ÄRI
KODUTEKSTIILI
JÄTKUSUUTLIK MOOD
MATERJALID**

29. SEPTEMBER
1. OKTOOBER

VILNIUS, LEEDU
www.baltictextile.eu/vilnius

TÖLGE, LK 7

MANPOWERI KLIENT ABB (JUHTIV ENERGEETIKA- JA AUTOMAATIKAVALDKONNAS TEGUTSEV RAHVUSVAHELINE ETTEVÕTE) PAKUB TÖÖD PERSONALITEENUSTE ÜKSUSE JUHILE, KES JUHIB TALLINNASSE RAJATAVAT ABB SISEKLIENTIDELE PERSONALITEENUSEID PAKKUVAT ÜKSUST. AMETIKOHA PEAMINE EESMÄRK ON ÜKSUSE STRATEEGILINE JUHTIMINE, EELARVESTAMINE, TÖÖPROTSESSIDE JA TEENUSTE ARENDAMINE VASTAVALT ÄRIVAJADUSTELE, TEENUSE KVALITEEDI JA KLIENDI RAHULOLU TAGAMINE, SPETSIALISTIDEST KOOSNEVA MEESKONNA JUHTIMINE. KANDIDAADILT OOTAME KÕRGHARIDUST JA VÄHEMALT 5-AASTAST TÖÖKOGE MUST PERSONALIVALDKONNAS, VÄHEMALT 3-AASTAST JUHTIMISKOGE MUST, VÄGA HEAD INGLISE KEELE OSKUST. KASUKS TULEB EELNEV KOGE MUS GLOBAALSEST ETTEVÕTTEST. KONKURSSI VIIB LÄBI MANPOWER. KANDIDEERIMISEKS PALUME SAATA CV HILJEMALT 25. SEPTEMBRIKS KANDIDEERI@MANPOWER.EE.

ÄRIPÄEV 16. september 2016

toimetaja Rainer Saad, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

TEGIJA TURUL

Meelis Milder:

Kaupleme endiselt ajalooliselt väga madalal tasemel.

LHV ostusoovitusele ning Baltika aktsia teise kvartali tulemustele järgnenud 17protsendilisele tõusule tuginedes loodetakse, et halvim aeg on Baltika väärt-paberi jaoks möödas.

OMX TALLINN

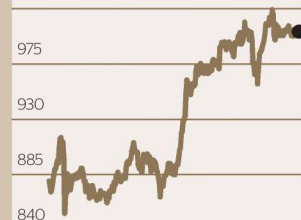
52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

995,70

+0,09%▲

1020

perioodi kõrgeim 1 021,91
perioodi madalaim 815,45

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Portfell Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,05%

väärtus
250 615€

21% raha
75% aktsiad
4% võlakirjad

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finants-turgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis aktsiate päevane muutus, protsentsides

Apple	2,5
Tallink	0,8
Apranga	0,39
Ryanair	0,38
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,02
Tallinna Vesi	0
Microsoft	-0,04
iShares Europe Stoxx 600	-0,2
LHV Group	-0,54
Olympic EG	-0,54
Statoil	-1,04
Leroy Seafood	-1,47

Viimased tehingud

müüs: 27. juulil 70 Apple'i aktsiat hinnaga 103,87 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6600 eurot ja komisjonitasu 13,94 eurot.
ostis: 28. juunil 360 Ryanairi aktsiat hinnaga 11 eurot aktsia. Tehingusumma oli 3960 eurot ja komisjonitasu 14,06 eurot.

Sinu arvamus

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

„**Tesla auto oskab ise juba natuke sõita ning selle nimi on Autopilot.**

investor Toomas

Mulle meeldib see tehnikafirma

Hiljuti kirjutas mulle lugeja Aivo, kes pakkus mu vabale rahale välja uue mänguväljaku.

Aivo soovitas graafikaartide tootjat Nvidia. See ettevõtte tuli mõni aeg tagasi turule Nvidia Drive'i tehnoloogiaga, mis on isesõitvate autode puhul ning pildi ja ruumilise keskkonna tõlgendamisel üks võtmetegur.

„Isesõitvate autode arendamise müra on käinud juba mitu aastat ja aktsia hinna üheks tõstjaks võib pidada lisaks arvuti- ja mängutööstuse kasvule kindlasti ka autotööstust. Ettevõtte on viimastel aastatel tublisti tõusnud ja ehk oskad põhjalikumalt hinnata selle tulevikuväljavaateid,“ põhjendas Aivo oma huvi.

Kiire kasvuga aktsia. Nvidia kohta uurides heitsin pilgu ettevõtte aktsiagraafikule ning nägin, et aktsia oli aastaga tõusnud üle 150 protsendi! Graafiku põhjal on aktsia hinna tõus stabiilne ning peaaegu et 45kraadise nurga all.

Ka ettevõtte tulemused paranevad kvartalidest kvartalisse. Eelmises kvartalis suurenes puhaskasum võrreldes möödunud aasta sama ajaga 873%, 253 miljonile dollarile. Käive suurenes sama ajaga 24%, 1,42 miljardile dollarile.

Ettevõtte on panustanud suurelt tehisintellekti arendamisse ning turul on selle järele kasvav nõudlus. „Tehisintellekt hakkab mõjutama iga tööstusharu ja turgu, viimase viie aastaga oleme teinud valdkonda märkimisväärsed investeringuid,“ loeme Nvidia eelmise kvartali aruandest.

Tuginedes aktsia hinnasihile. Bloombergi andmetel katab Nvidiat 29 analüütikut, kellest 15 soovivad aktsiat osta, 11 hoida ja 3 müüa. Nende hinnasihide konsensus aktsiale on 67,66 dollarit ehk kui vaadata selle hinna järgi, oleks tõusupotentsiaal umbes 12%.

Hind

Nvidia aktsia on aastaga tõusnud üle 150 protsendi

USA dollarites

ALLIKAS: BLOOMBERG

Arvan, et Nvidia aktsia võib tõusta hinnasihist isegi läbi, sest ettevõtte on hoogselt kasu trendist, mille poole kogu maailma autotööstus pöörab – isesõitvad autod. Ja isesõitvad autod võivad kujuneda väga menukaks, sest 2015. aastal tehtud uuringu järgi sõidaks isesõitva autoga 75% hiinlasi ning 50% ameeriklasi.

Suurim turg Hiina. Tõenäoliselt saab järgmise 20 aasta jooksul Hiinast maailma suurim isesõitvate autode turg. Ja Nvidia on seal juba kohal. Hiljuti sõlmiti koostööleping Baiduga, kelle abiga luuakse isesõitvate autode tehniline platvorm.

Hinnanguliselt müüakse tulevikus Hiinas 25% kõigist isesõitvatest autodest. Plaan järgi kavatsevad Toyota, SAIC ning Ford Motor esitleda oma isesõitvat autot 2020. aastal. Tesla auto oskab ise juba natuke sõita ning selle nimi on Autopilot.

Vaatamata aktsia suurele tõusule pole Nvidiast üldse palju räägitud ning põhitähelepanu on saanud teised tehnoloogiafirmad, nagu Apple ja Microsoft. Mina kaalun Nvidiasse investeerimist ning võtan aktsia jälgimisnimekirja. Aitäh Aivole idee eest!

AUTOTÖÖSTUS

Ford viib väikeautode tootmise Mehhikosse

Ford Motor Co juht Mark Fields lausus, et tootmise Mehhikosse üleviimine võimaldab ettevõttel kulusid kokku hoida. „Kolme aasta pärast oleme kogu oma väikeautode tootmise üksuse viinud USAst Mehhikosse,“ lausus Fields.

Vabariiklaste presidendi kandidaat Donald Trump aga nimetas seda sammu kohutavaks. Ta on lubanud autotootjat survestada nii, et see tehtud otsused tagasi võtab.

Fields on Trumpi kriitikale vastates väitnud, et kuna Ford on globaalne ettevõtte, peab ta tegema ka enda jaoks kasulikke otsuseid.

Selle aasta alguses andis Ford teada, et otsustas Mehhikosse investeerida 1,6 miljardit dollarit ja plaanib seal 2018. aastal alustada väikeautode tootmisega.

PANE TÄHELE

Eurooplased ostavad odavautosid. Euroopa automüük kasvab möödunud kuul 10 protsendi võrra, peamiselt odavautode müügi toel.

Apple'i hind kerkis. Aktsia tõusis rohkem kui 4 protsenti, seda eritellimuste tõttu.

Majanduskasvu prognoosi langetati. Rahandusministeerium alandas Eesti majanduskasvu prognoosi 1,3 protsendile.

Loe veebist

Värsked börsiuudised
www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade
investor.aripaev.ee

06.10.2016

Taavi Tammperre

€ 199 € (km-ga 238,80 €)

Turundamine VKontaktes, YouTube, LinkedIn'is

Kuidas täiustada ja parendada oma organisatsiooni sotsiaalmeedia strateegiat ja turundusplaani

Info ja registreerimine: **Stella-Kaisa Kanemägi** / tel: **667 0156** / e-post: **Stella-Kaisa.Kanemagi@aripaev.ee** / **akadeemia.aripaev.ee**

Mehed, kuulake!

**Tarmo Leinatamme
pärand elab edasi elustiilinädalaga,
mis pühendatud meeste tervisele.**

KAROLIINA VASLI
kaasautor, Õhtuleht

Täna algab Leinatamme Fondi korraldatav esimene üle-eestiline meeste tervisele pühendatud üritusesari Meeste Elustiilinädal, mille raames toimuvad terviseemalised seminarid ning kontserdid suuremates linnades.

Täpsemalt on seminarid Tallinnas, Pärnus, Tartus, Viljandis ning Rakveres ja kontserdid Tallinnas ning Tartus.

Fondi juhatuse liige Kris Leinatamm sõnas, et nädala mõte on suures osas see, et meeste tähelepanu nende valitud elustiilile suunata ning aidata ka alternatiive näha.

“Samuti tahame me näidata, et tervislik elustiil ei ole midagi keerulist. Ei pea tegema mitte midagi äärmuslikku toitumises, liikumises ning suhetes,” lausus ta ja lisas, et sellist üritust polegi varem Eestis korraldatud.

Võitlus elustiilihaigustega. Seminaride peaesinejaks on britt Paul Clayton, kes on üks *farmaco-nutrition*’i (ravitoitumine või teravistav toitumine) teadusharu rajajatest ning vedajatest.

Kris Leinatamm on ise tema loengutes käinud ning kiitis Claytoni karismaatilisust. “Minu kolmeaastane kogemus tema loen-

gutelt on andnud mulle julguse võtta oma tervise eest vastutust ning on andnud mulle samas ka teadmised, mil moel seda vastutust võtta.”

Claytonile meeldib küsida, miks on elustiilihaiguste kasv nii meelethu. Kuhu kadusid vitamiinid ja mineraalid meie toidulaualt? Ja mis peamine – mida me saame teha selleks, et ise selles virvarris siiski terveks jääda?

Seminaripäevade raames astuvad lisaks Claytonile rahva ette Epp Kärsin, Indrek Tustit, dr Anneli Raave-Sepp, Kristjan Port ja mitmed teised. Üritustenädala lõpetavad Vanemuise sümfooniaorkestri kontserdid “Kuulake!”, mis toimuvad tuleval neljapäeval Estonia kontserdisaalis ning tuleval reedel Vanemuise kontserdimajas.

Orkester kannab Erki Pehki juhatusel ette operettide, ooperite ja rokkooperite ning muusikalide avamänge. Kontserdi puant on

„Mul on tegelikult ka üks unistus: et ka mehed võiksid saada enesele sellise bussi, nagu on naistel rinnavähi-buss. Meestele oleks vaja eesnäärme-bussi. Selleks, et inimesed saaksid kohe analüüsi ära teha.

Tarmo Leinatamm Eesti Päevalehele oktoobris 2015

Fookuses Meeste Elustiilinädal 2016

16.09 kl 10–18.30 Tallink Spa & Conference Hotel, Tallinn

17.09 kl 10–18.30 Pärnu Keskraamatukogu, Pärnu

18.09 kl 10–18.30 London Hotell, Tartu

19.09 kl 10–18.30 Tallink Spa & Conference Hotel, Tallinn

20.09 kl 10–18.30 Maavalitsuse hoone, Viljandi

21.09 kl 10–18.30 Tark Maja, Rakvere

22.09 kl 19 “Kuulake!” kontsert Estonia kontserdisaalis

23.09 kl 19 “Kuulake!” kontsert Vanemuise kontserdimajas

www.leinatamm.ee

Tõnu Kõrvitsa orkestreeritud Volkonski/Majakovski “Kuulake!”.

Leinatamme missioon. Muusikaline lõppakord on sümbolne, vaadates ka fondi tausta. Nimigi annab aimu, et see on pühendatud Tarmo Leinatamme pärandile. Leinatamm, keda laiem avalikkus tundis ennekoike koomiku ning riigikogulasena, oli ju erialalt dirigent.

Leinatamm suri ligi kahe aasta eest eesnäärmevähki. Enne seda raske haigusega võideldes pühendus ta teavitustööle liikumises “Mehed liikuma,” milles raames ta koos arst Kristo Ausmehega rändas mööda Eestit ja seletas, kuidas ja mida tervema tuleviku nimel teha. “Mul on tegelikult ka üks unistus: et ka mehed võiksid saada enesele sellise bussi, nagu on naistel rinnavähi-buss. Meestele oleks vaja eesnäärme-bussi. Selleks, et inimesed saaksid kohe analüüsi ära teha,” rääkis ta ühes intervjuus Päevalehele.

Nüüd jätkab tema missiooni temanimeline fond. Tarmo Leinatamme tütar Kris sõnas, et tervisenädala lõppkontserdil antakse välja ka auhind “Mehe tegu 2016”, millele pürgis 40 kandidaati. Auhinna saavad neist viis või kuus meest, kes on teinud tõsiseid edusamme, et oma eluviise parandada.

“Põhilised muudatused olid riskikäitumiste – suitsetamine, alkoholitarbimine – lõpetamine ning kaalulangus. Nii mõnigi mees oli üles seatud mitme inimese poolt ja see oli väga tore,” lausus Kris Leinatamm.

TOIMETAJA VEERG

Valaskala kõhus

HELE-MARIA TAIMLA
Puhkepäeva toimetaja

Kes ei tee seda, mida õigeks peab, võib varsti leida end justkui valaskala kõhus.

Olen hakanud mõtlema, et vana testamendi lugu Joonast annab ette õpetliku kujundi. Joonas ei allunud kõrgemale käsule minna Niinevesse ja nii juhtus, et laev, millega ta põgeneda püüdis, sattus suure tormi kätte, Joonas visati üle parda ning valaskala neelas ta alla. Pärast kolme päeva ta siiski taltus ja otsustas teha, mis vaja, ning siis läks kala rannale ja oksendas mehe välja.

Üsna ebaharilik lugu, kuid päris kasuliku moraali. Ma mäletan, kui mul tekkis visioon ja tahe teha oma debüütalbum. Ajastus oli üsna arusaamatu, sest olin just otsustanud muusika lihtsalt hobiks jätta ning ajakirjandust õppima asuda. Olin küll terve elu muusikat õppinud ja selle sees end kõige paremini tundnud, kuid tahtsin ka mõnd "päris ametit" ning muusika-ajakirjanduses olin selle väljundi juba leidnud. Ja siis ühtäkki tundsin, et tegelikult oleks aeg küps ellu viia üks unistus, mis õigupoolest varemgi minu sees olemas oli olnud.

Sarnaselt Joonaga tundsin ma vajadust midagi ette võtta, aga ei tahtnud tegutseda haka-ta. Sissekäimata rada, liiga raske ja teadmatusest tulvil. Pealegi ei meeldi mulle sponsoreid otsida ja endal vajalikku raha pole võtta. Ja üldsegi, ma olen pigem üksik tegutseja, kuid plaaditegemine nõuab väga palju meeskonnatööd, mõtlesin ma endamisi. Üle kõige, nagu ikka inimeseloomadel kombeks, ma lihtsalt kartsin, et ei saa hakkama.

Sarnases olukorras oli üks mu 50ndates tuttav. Ta oli unistanud ühest töökohast, Eesti olusid arvestades, päris haruldane koht, riigi peale mõni vist leidub. Aastaid soovimõtlemit kulinäärirakenduse reaalse tööpakkumisega. Ühtäkki näis kõik liiga hea, et olla tõsi.

Ja kui see kauaoodatud hetk kätte jõudis, tekkis samas hirm, et mine tea, kas tasub kohta vahetada, äkki ei saa uute ülesannetega hakkama. Võib-olla olen liiga vana selliste asjade jaoks ja nii edasi.

Ma arvan, et hirm on üks suur valaskala, mis pidevalt inimesi alla neelab. See neelab alla unistuste kodu ja ettevõtte, hammustab tüki ambitsioonikatest ideedest ja kriibib oma hiigelsuurte hammastega meid ennastki. See neelab iga päev palju kunstiteoseid, armastusavaldusi ja halvimal juhul inimesi kogu täiega. Ja ühtäkki leiab inimene, et ta on justkui mustas augus. Kuski, kus pole valgust ega lootust.

Et inimene kohaneb kõigega, juhtub kahjuks nii, et paljud kohanevad ka valaskala kõhus. Nad ei tahagi sealt välja tulla, sest enesehaletsus teeb olemise võrdlemisi soojaks ja keskkond, mis sest, et sünge ja vastik, saab pikkamisi koduseks ja tuttavaks.

Neid inimesi võivad aidata lähedased, kes siis uksele koputavad, kardinaid üles kerivad ja julgustavad. "Sa saad hakkama," innustavad nad ja vahest lisavad, et nemadki on selle tee juba läbi käinud. Karta võib, aga tegutseda tuleb sellegipoolest.

Kui inimene otsustab seda juttu usaldada ja tegutseda, oksendab masendust või hirmu sümboliseeriv valaskala nad välja. Ja tagantjärele võib selline kogemus väga kasulikuks osutuda. Esiteks tunned ära, kui järjekordne valaskala tahab sind või su visiooni ära süüa. Teiseks märkad neid valaskalu teiste eludes ja on, mida kaaslastega jagada.

Mina igatahes tegin plaadi ära ja ka mainitud tuttav otsustas hirmu kiuste tegutseda. Ikka edasi ujuda, kuigi valaskala tuli ligi. Tundub hea plaan see kala nälg jätta.

↑ VALGUSKÜLLASE ja elegantse restorani akendest avaneb vaade Tartu raekojale. FOTO: RAUL MEE

RESTORANITEST

Võimeka peakoka juhtimisel

Hölm on kõige parema asukohaga ja kõige raskemini mõistatava nimega restoran Tartus.

Hölm on sisse seadnud end Lydia hõlma all. Kes on Lydia ja miks Hölm on Hölm, las jääda teenindajate selgitada. Nimede väljamõtledajad on kokku pannud ilusa loo ja vaatamata ülesande mõningasele keerukusele sai mind teenindanud ettekandja selle esitamisega kenasti hakkama.

Kauneim kogu linnas. Nii hotell Lydia kui ka restoran Hölm on väga erilised ja esinduslikud. Väidetavalt taotleb hotell neli pluss tähtsustatust, siooni ja vähemalt mis puutub detailideni lihvitud arhitektuuri ja sisekujundust (muus osas pole olnud võimalust arvamusel kujundada), on ta seda ka väärt. Eriliselt kaunis on ka hotelli restoran, ilma igasuguse kahtlusega kauneim kogu linnas. Arvestades alustava teeninduse püüdlikkust, tunnustatud sommeljee Kalle Mülleri kaasamist ja peakokk Lauri Ülenurme loovust ja katsetamisjulgust esimese menüü kokkupanekul, tundub, et eesmärk on olla mitte ainult linna kauneim, vaid ka linna parim, kui mitte enam.

Sissejuhatuseks pakkus ettekandja välja võimaluse nautida päeva šampanjat – külluslikul veinikaardil oli muu mõnusa hulgas olemas ka klaasikaupa pakutav šampanja. Kaunis ruum ja imelised vaated Toomemäele ning raekojale on kahtlemata šampanjat väärt, nii et võtsin ettepaneku vastu. Jook oli nauditav. Sommeljeel tundub šampanjadega eriline suhe olevat, valik on erakordselt rikkalik. Märkimist väärib ka Coravini veinide olemasolu. (Coravin on veinimaailma

HEIDI VIHMA
kaasautor

Ä Maitseelamus
Hölm

Aadress: Ülikooli 14, Tartu

Telefon: 730 4008

Avatud: E-L 17-23

www.holmrestoran.ee

26

Toit ja jook

●●●●●●●●

Teenindus

●●●●●●●●

Interjäär

●●●●●●●●

Põhiroogade hinnad:

19 eurot

Ä Loe veebist
Äripäeva restoranitestid
www.aripaev.ee/
restoranitest

ÄRIPÄEV SOOVITAB

Äripäeva tunnustava märgi pärvinud restoranid

Haku , Tallinn	28	MuSu , Tallinn	25
Ribe , Tallinn	27	UmbRoht , Tartu	25
Villa Wesset , Pärnu	27	WuWei , Tallinn	25
Mr. Jakob , Otepää	26	Linnuküla Resto , Tallinn	25
Hölm , Tartu	26	Noot , Pärnu	25

ÄRIPÄEV SOOVITAB KLEEPSU PÄLVIVAD ALATES 2016. AASTAST SÖOGIKOHAD, MIS SAAVAD RESTORANITESTIS 25 VÕI ROHKEM PUNKTI.

viimane suurem uudis, avatud pudelis veini säilitamise tehnoloogia, mis võimaldab pakkuda restoranides kallimaid veine klaasi kaupa kartmata, et need juba avatuna jäävad seisma ja riknevad.)

Alates põletatud seakeele eelroast kuni desserdini nimega "Lumepallid ja sõstralehed" oli tegemist põneva ekskursiga toidumaailma trendikatesse tehnoloogiatesse ja toorainetes. Seakeelt, mis nimele vaatamata küll põletuse all ei kannatanud või vähemalt polnud seda välisel vaatlusel näha, täiendasid ansoovise-oliivivõi, värske salat ja idandid. Maitse jäi pisut liiga ümaraks, miski oleks võinud särtsu juurde anda.

Magustoit oli kõige kroon. Ka pearoog, milleks oli grillitud lõhe, oleks vajanud peenhäälestust: särtsakus oli imelise täidetud suvikõrvitsa-õie näol sedapuhku küll olemas, aga kreveti-fenkolikaste kõlas pisut tuhmilt. Õnneks kompenseeris selle, mis kastmel puudu jäi, suurepärase Chablis, mille koos ettekandjaga leidsime Coravini veinide hulgast.

Kõige krooniks oli aga magustoit. Suhteliselt ebaapetiitselt kõlavad lumepallid ja sõstralehed kujutasid endast kerget ja maitstvat, vanaema lumepallisupist inspireeritud rooga, kus munavalge vahupalle täiendasid mustsõstralehejäätsid ja vanillikaste, hapukas biskviit ja metsamarjad – nauding missugune!

Loominguline dessert kinnitas veel kord, et isegi kui praegu veel kõik maitseid päris paigas pole, on see vaid alguse asi. Restoranil on eluiga poolteist-kaks kuud ja seal toimetab võimekas peakokk, kellel on oskust, loovust ning katsetamisjulgust.

ÜTLES

99 Rain Rannu: Me tegime filmi *guerilla-meetodil* ehk ülimalt madala eelarvega ja kogu aeg oli tunne, et me ei tea, mida me kahe tunni pärast filmima hakkame.

Uue Eesti filmi "Ameerika suvi" režissöör. RINGVAADE 07.09

16. september 2016 PUHKEPÄEV
toimetaja toimetaja Hele-Maria Taimla, tel 667 0090, e-post helemaria@aripaev.ee

LÕÖTSAVÄGILASED ehk noored lõõtsamängijad koos Untsakate liidri Margus Põldseppaga. FOTO: MIKK KASK

PLAAT

Miks teevad noored vanainimeste muusikat?

KASPAR VIILUP
kaasautor, ERR

Menükate folkansamblite pikka rivvi pürgivad ka Lõõtsavägilased ja POSÕ, kuid seni edukalt.

Meil on esile kerkinud popmuusika muustri järgi käituv ja ülimenukas Curly Strings, moodsat sãmplingut traditsioonidega põimiv Trad. Attack, etno-hopi viljelevad Leikki ja Tintura ning "põrmupillivõlu" Meisterjaan.

Rääkimata sellest, et siiani on aktiivsed folk-metal grupp Metsatõll ning seto muusikalist

Hinnang POSÕ "POSÕ"

Lõõtsavägilased "Edimese numre miis"

pärimust kergendav-lihtsus-tav Zetod.

Rokkmuusika ning indie-hõllanduse asemel on esile kerkinud just folk. Sinna ritta üri-

tavad suruda end ka noored pundid Lõõtsavägilased ning POSÕ. Neil on mõte, kuid teostus ei jõua järele. Sest noored on otsustanud teha vanade inimeste muusikat.

Lõõtsavägilased toimib juha samal efektil, miks meeldivad inimestele pisikesed kassipojad või koerakutsikad. See on nunnumeeter ehk nad on lihtsalt armsad.

Noored poisid mängivad lõõtspilli ning laulavad kergelt vanduvaid, alkoholist pajatavaid laulukesti. See peaks olema noorest energiast pakatav muusika, kus lõõtspill rebitakse kaheks ning laul kõlab valjusti, kuid on hoopis vastupidi.

Bändi kuulub ka Margus Põldsepp, kes tuntud kui simmanibändi Untsakad liider, ka tab selle nooruse turvalise joomabändi vaimuga. See meenutab mulle veidi igasuguseid muusikakoolide ansambleid, kes esitavad "kogenud liidri" taustal igavaid džässistandarddeid. Mulle meeldivad need noored tüübid, sest neil on tõesti ja ausalt soov sellist muusikat teha, kuid mure Põldseppa alt välja. Mõne sammu kaugusel

on suured pealinna lavad ning hipsterpublik.

Ma võin mingil määral aru saada, miks see "vanainimeste muusika" efekt on Lõõtsavägilaste puhul tekkinud. See on liiga suur mägi, millest ühe korraga üle ronida. Sellise muusika laiemale publikule söödavaks muutmine ei ole kerge. POSÕ seis on aga veel hullem, sest nad teevad enda arvates moodsalt, toetudes samal ajal jalutuskepile, jalad all tudisemas.

Nende muusika on otsekui eesti rahvamuusika paroodia, astudes peaaegu Hellade Vellede kõrvale. Vaimuvaene lüürika, külabändi tasemel instrumentatsioon ning see kõik on lihtsalt nii väsinud ja vana. Kui keegi paluks arvata, kui vanad on inimesed, kes seda muusikat esitavad, siis ma pakuksin, et vähemalt 60. Ausalt.

Ma mõistan, et ambitsioon on pürgida Väikeste Lõõtspillide Ühingu tasemele, kuid selleks on vaja karismat. Praegu seda kuskilt ei paista ning selle muusika funktsioon jääb arusaamatuks.

Mis muud kui viinad ja sült kotti ja POSÕ kontserdile!

PLAAT

Sügise hõngu multitalendilt

Priit Strandbergi endassevaatavad lood sobivad suurepäraselt hämaratesse sügisõhtutesse.

Priit Strandberg on Vanemuise teatri noor näitleja, kes, nagu mitmed teisedki näitlejad, on andekas mitmel alal. Mõõdunud nädalal esitles Strandberg oma debüütplaati "Valvab", esinedes Tallinnas ja Tartus. Plaadil kõlavad laulud on valminud viimase kümne aasta jooksul, Kõigi laulude autor on Strandberg ise (v.a ühe laulu sõnad, mille autoriks on Indrek Hirv). Lisaks laulmisele mängib ta ise plaadil ka klaverit ja kitarri. Plaadil musitseerivad veel Priidu abikaasa Marion Strandberg (flööt, klaver, laul), segakoor Huik! Kaspar Männi juhatusel ning keelpilliansambel Fresh.

Nii muusika kui ka plaadi juurde kuuluv raamatuke mõjuvad väga siirana, isiklikuna. Miski ei ole formaalne ega kunstlik. Arvan, et see ongi tema muusika juures kõige võluvam, kuidas inimene ennast siiralt teistega jagab, püüdmata näida keegi, kes ta pole. Muusika on kaunis ja liigutav. Laulude mõte on ühtaegu lihtne ja sügav. "Maa ja taeva piiri peal valvab väike lind. Ta ei laula iial seal. Lihtsalt vaatab sind," kõlab salm albumi nimiloost.

Priit ja Marion Strandbergi hääled sobivad kaunilt kokku ning segakoor Huik! lisandub neile aeg-ajalt, tekitades lauludes võimsaid kulminatsioone ja kauneid harmooniaid. Ka keelpillikvartett annab lauludele palju juurde. Eriti muljetavaldav on see, et ka kõik koori- ning keelpillikvarteti seaded on teinud Priit Strandberg ise. Ta nimetab end diletandiks, kuna pole kunagi muusikat õppinud, kuid seda mõjusamad on mitmekülgsed ja hästi kokkukõlavad seaded.

LINDA-ANETTE SUSS

Hinnang

Priit Strandberg "Valvab"

esitleb

Fortum

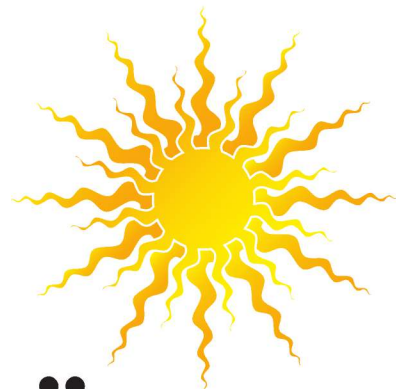
toetab

LAUPÄEVAL, 24.09 PÄRNUS! WWW.ENERGIAMESS.EE

Martensi väljakul kell 10-18. Sissepääs tasuta.
Energialakku annab **Henry Laks**.

EESTI MESSID

KÜTAME!

ENERGIAMESS

PUHKEPÄEV 16. september 2016

toimetaja Hele-Maria Taimla, tel 667 0090, e-post helemaria@aripaev.ee

16.-22.09

EESTIDRAAMATEATER

16.09 kl 19 "Vennad Karamazovid"
 17.09 kl 19 "Tuhk ja akvaviit"
 17.09 kl 19 "Mäed"
 18.09 kl 19 "Rahauputus"
 18.09 kl 19 "Pangalaen"
 20.09 kl 19 "Põhiküsimus"
 20.09 kl 19 "Julia ja Romeo"
 21.09 kl 19 "Kaart ja territoorium"
 21.09 kl 19 "Pangalaen"
 22.09 kl 19 "Viimasele minutil"
 22.09 kl 19 "Mäed"
 Pärnu mnt 5, Tallinn

ENDLA

16.09 kl 19 "Õös on asju"
 16.09 kl 19 "Kopsud"
 17.09 kl 19 "Peeter Paan"
 17.09 kl 19 "Kõik naistest"
 Keskvaljak 1, Pärnu

KURESSAARE
LINNATEATER

16.09 kl 11 "Killu ja Mürakas"
 22.09 kl 19 "Hüpnos"
 Tallinna 20, Kuressaare

LINNATEATER

16.09 kl 19 "Kõster"
 16.09 kl 19 "Melujanu"
 17.09 kl 19 "Kõster"
 17.09 kl 12 "Krabat"
 17.09 kl 19 "Melujanu"
 19.09 kl 19 "Krabat"
 20.09 kl 19 "Krabat"
 21.09 kl 19 "Hiirtest ja inimestest"
 22.09 kl 19 "Krabat"
 Lai 19, Tallinn

MUST KAST

18.09 kl 19 "Avameelselt arvami-
 sest" Genialistide Klubis
 21.09 kl 17 "Õhupallid" Haapsalu Re-
 habilitatsioonikeskuses
 Marja 22-6, Tartu

NUKUTEATER

16.09 kl 11 "Vurr-vurr vurrkann"
 17.09 kl 12 "Värvid"
 17.09 kl 15 "Värvid"
 18.09 kl 12 "Munatopskid"
 18.09 kl 15 "Isekas hiiglane"
 20.09 kl 11 "Isekas hiiglane"
 21.09 kl 11 "Munatopskid"
 22.09 kl 11 "Vurr-vurr vurrkann"
 Lai 1, Tallinn

NO 99

16.09 kl 19 NO53 "Kadunud sõbra
 juhtum"
 20.09 kl 19 NO42 "El Dorado: klouni-
 de hävitusretk"

21.09 kl 19 NO42 "El Dorado: klouni-
 de hävitusretk"
 Sakala 3, Tallinn

POINT

17.09 kl 19 "Hannes Võrno uurimus:
 Kuidas iseendaga tülli minna" Kose
 Kultuurikeskuses
 18.09 kl 19 "Hannes Võrno uurim-
 us: Kuidas iseendaga tülli minna"
 19.09 kl 19 "Hannes Võrno uurimus:
 Kuidas iseendaga tülli minna" Vene
 Kultuurikeskuses
 20.09 kl 19 "Hannes Võrno uurimus:
 Kuidas iseendaga tülli minna" Pär-
 numuusika aidas
 22.09 kl 19 "Hannes Võrno uurimus:
 Kuidas iseendaga tülli minna"
 Haapsalu kultuurikeskuses
 Narva mnt 149-24, Tartu

RAHVUSOOPER ESTONIA

17.09 kl 19 "Tsirkusprintsess"
 18.09 kl 17 "Uinuv kaunitar"
 19.09 kl 9.30 "Punamütsike ja seitse
 põialpoissi"
 19.09 kl 11 "Punamütsike ja seitse
 põialpoissi"
 22.09 kl 19 "Lendav hollandlane"
 Estonia pst 4, Tallinn

TEOTEATER

22.09 kl 19 "Tunnete maastik"
 Vana-Kalamaja 9a, Tallinn

UGALA

17.09 kl 17 "Soo" Esietendus
 17.09 kl 22 "Gogoli disko" ehk Uga-
 la 97. hooaja avapidu & VMW festiva-
 li lõpupidu
 19.09 kl 19 "Mäng on alanud" Endlas
 20.09 kl 19 "Mäng on alanud"
 20.09 kl 19 "Oleanna" Viljandi Güm-
 naasiumis
 21.09 kl 19 "Soo"
 22.09 kl 14 "Moraal" Aruküla Rah-
 vamajas
 22.09 kl 19 "Ema oli õunapuu"
 Vaksali 7, Viljandi

VABA LAVA

19.09 kl 16 "Ära selgita midagi. Pa-
 ne see sinna. Ütle see välja. Lahku."
 - Teater kui kogemus
 19.09 kl 19 "sugu: M" Esietendus
 20.09 kl 19 "sugu: M"
 Telliskivi 60a, Či-hoone, Tallinn

↑ ETENDUSEL on vägev ja värvikirev tegelaste plejaad, kõige keskmes on noor ja kaunis Larissa. FOTOD: GABRIELA LIIVAMÄGI

Majandussurutise algpõhjus luubi all. Kuus aastat vene klassikaga

ANETT RANNAMETS
kaasaautor

Aleksandr Ostrovski "Kaasavaratu" on kir-
 jutatud 150 aastat tagasi kaasaegsest elust
 ja inimestest. Tegemist on vene teatriklas-
 sikaga, mis puudutab õigupoolest aga iga-
 vikulisi teemasid, mis sobivad mõtisklemi-
 seks alati, nii ka tänapäeval. Rakvere Tea-
 ter on selle näidendiga käsikäes käinud ju-
 ba kuus hooaega. Novembris saab pikk tee-
 kond aga lõpu.

Pealtnäha üsna lihtsakoelise, ent filosoof-
 ilise sügavusega Ostrovski näidendi tähe-
 lepanu keskpunktis on noor ja kaunis Laris-
 sa, kellele ema kaaslast otsib. Avara hingega
 suursugune naine, ilus ja kuldse südamega
 – kui vaid leiduks talle vääriline kosilane ja
 armastus. Tema ümber on mehed, kes vaid
 mängivad ning on harjunud, et raha eest on
 võimalik kõike osta – küll aga ei taha neist
 pea keegi Larissat. On aga üks väiklane amet-
 nik Juli, kellele saatust selle naise kätte män-
 gib. Vastastikust austust nende vahel pole.
 Larissa ei salli meest silmaotsaski, kuid ta-
 lub teda niikaua, kuni sandikopikad taskus
 ilmub tagasi Sergei – naise tõeline armastus,
 kes toob muige näole nii emale kui ka tütrele.

Ahnus ja otsatu võimujanu. Lavastaja Eile
 Neuhaus on öelnud, et "Kaasavaratu" tõi ta
 lavale just seetõttu, et sellest oli palju paral-
 leele tömmata päris elu ja päris inimestega.
 Temas tekitas protesti see, kuidas kõik kõrbe-
 vad, jooksevad ja muretsevad, et raha ei ole

„**Klassika räägib täpselt sama-
 dest asjadest – raha võimust ja
 südametunnistuse kriisist, mis
 on kõikide masude algpõhjus.**

lavastaja Eili Neuhaus

– Ostrovski loos joonistuvad sellised tegela-
 sed üsna selgelt välja ja sobivad meie aega sa-
 ma hästi kui sajand tagasi. "Klassika räägib
 täpselt samadest asjadest – raha võimust ja
 südametunnistuse kriisist, mis on kõikide
 masude algpõhjus. Ahnus ja otsatu võimu-

janu," on Eili Neuhaus öelnud, tuues sarna-
 susi kahe ajastu vahel.

Lisaks Rakvere Teatri näitlejatele teeb
 etenduses kaasa ka Jõhvi venekeelne tea-
 ter Tuuleveski, kes oma slaaviliku karakte-
 riga lisab loole õige atmosfääri ja tutvustab
 publikule näitemängu ja muusika kaudu ve-
 ne kultuuri.

Rakvere Teater tegi 10. septembril oma 77.
 hooaja avalöögi. Viis aastat tagasi, 72. hoo-
 ajal valiti "Kaasavaratu" parimaks lavastu-
 seks kohalikus teatris. Tükil saab sel aastal
 täis kuues hooaeg, mis jõuab uhke lõpuni
 veel selle aasta novembris – jäänud on vaid
 viis etendust erinevates Eesti paikades ning
 samuti ka kodustel lavalaudadel.

Ä Draama "Kaasavaratu"

Lavastaja: Eili Neuhaus
Mängivad Rakvere Teatri näitle-
 jad ja teater Tuuleveski
Viimased etendused septem-
 ber–november.
Piletid 10–17 eurot.
Esietendus 3. detsembril 2011.
www.rakvereteater.ee

← **OSTROVSKI** loos joonistuvad
 välja tegelased, kes muretse-
 vad, et raha pole piisavalt.

26. septembril kell 19
 Eesti Draamateatris
 MATI UNT
**ÕÖS
 ON
 ASJU**
 mänguline draama
 lavastaja, kunstnik ja muusikaline kujundaja
 Ivar Põllu / Tartu Uus Teater
 osades
 Ireen Kennik, Fatme Helge Leevald,
 Priit Loog, Lauri Mäesepp, Sander Rebane,
 Tambet Selging ja Indrek Taalmaa
 rohkem infot: **endla.ee**

TULEKUL

Valgevene esindusorkester esimest korda Eestis

Eesti Kontserdi hooaja avab täna kl 19 Pärnu kontserdimajas Valgevene Riiklik Akadeemiline Sümfooniaorkester. Kollektiiv on Eestis esimest korda ning esineb täna Pärnus ja homme samal ajal Jõhvi kontserdimajas. Orkester tegutseb aastast 1927, nii et on ERSOst pea kümme aastat vanem. Kavas Poola helilooja Michal Oginski ning tuntud klassikud Grieg ja Šostakovitš. Soleerib pianist ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor Peep Lassmann. Dirigent Aleksandr Anissimov. Pilet 13-18 eurot. www.concert.ee

KONTSERT 25

16. september 2016 PUHKEPÄEV

toimetaja Hele-Maria Taimla, tel 667 0090, e-post helemaria@aripaev.ee

Mõnusalt mehine koosseis.

Luuletaja ning neli kontrabassi

HELE-MARIA TAIMLA
Puhkepäeva toimetaja

Kontrabassikvartett on põnevakõlaline koosseis, mida tasuks kuulama minna juba selle harukordsuse pärast.

Neljast kontrabassist koosneva ansambli kohtab väga harva. Viimane suurem etteaste oli siin 16 aastat tagasi Peterburi kontrabassikvartetil. Seekord on aga jõud ühendanud kaks eestimaist kontrabassiduot: Taavo Rimmel ja Heikko Rimmel ning Peedu Kass ja Mihkel Mälgand. Nendega liitub laval Jaan Pehk.

Kõigele on mõeldud. Kontrabassiansambli puhul võib nii mõnigi peljata, et madal register hakkab domineerima ja kuulamine muutub ühekülgseks. Taavo Rimmeli hinnangul on see üsna tüüpiline hirm kantud arusaamast, et madalad helid mõjutavad inimest kuidagi teisiti kui kõrgemad sagedused. "Siiski tuleb vaadelda mitut teist tegurit, nagu akustilised tingimused, ül-

Ä Džäss "Neli kontrabassi"

Esinevad Mihkel Mälgand, Peedu Kass, Heikko Rimmel, Taavo Rimmel ning Jaan Pehk.

23.09 kl 19
Kumu auditooriumis

Piletid: 10/12 eurot
www.jazzkaar.ee

→ KONTRABASSIDUO Taavo ja Heikko Rimmel on koos mänginud juba pea kümme aastat. FOTO: JAZZKAAR

dine helitugevus ja otse loomulikult esitatav muusikaline kontekst. Siin ei ole ka ajaloolises mõttes midagi uut, kuna varasemas muusikas on suhteliselt palju kasutatud registreid, mis asuvad, kui vaadelda klaveri klaviatuuri, mängijast suhteliselt vasakul. Pigem on antud temaatika tekkinud üleüldise muusikalise maitse kujunemisega ja tea-

tud ajastute ainuüksi kitsa virtuoossuse rõhutamise, selgitas Rimmel.

"Kontrabassi on kujutletud just pilli suuruse tõttu teatud tüüpi muusika esitamiseks mitte kõige mugavama instrumentina. Samas võimenduse aremine on võimaldanud samadel sagedustel esitada igasugust virtuoossust nõudvat muusikalist

materjali. Üleüldine muusikasalvestuse areng on ju tekitanud olukorra, kus paljusid pille ei kuule me enam selliselt, kuidas nad mingis ruumis ka reaalselt kostuvad. Loodame ses mõttes ka eelpool mainitud teguritega arvestada ja usume, et kuulajale võib kontrabassikvartett sootuks mõnusam tunduda kui kõrge pikoloflöö, sõnas Rimmel.

16.-22.09

AL BASTIONE

16.09 kl 18 Põhja-Tallinn, Svjata Vatra, Artjom Savitski
21.09 kl 19 Mikk Mäe & Gertu Pabbo
Viru 23, Tallinn

ATLANTIS

17.09 kl 23 Atlantis Live - Tanel Padar & The Sun. Uue singli "Aega on" esmaesitlus!
Narva mnt 2, Tartu

CAFÉ AMIGO

16.09 kl 23 Shanon
17.09 kl 23 2 Quick Start
22.09 kl 23 James Werts World Project
Viru väljak 4, Tallinn

CHICAGO

16.09 kl 22.30 Sharing the groove of your life "James Werts World Project"
17.09 kl 22.30 Grooving people, grooving night "Dreamers"
18.09 kl 20 Piano for you. Sergei Pedersen
19.09 kl 21 Music for your soul. Kristjan Ruus
20.09 kl 21 Easy listening. Viivika Viickberg
21.09 kl 21 Bossa'n'Chicago. Helin-Mari Arderi Trio
22.09 kl 22 Jazz'n Motion feat. Liina Saar
Aia 3, Tallinn

CLAZZ RESTORAN & CLUB

16.09 kl 23 Jazz mixed with pop - Marilyn Kongo Kvartett
17.09 kl 23 Tonight we Tanqueray - James Werts World Project

18.09 kl 23 Tonight we Tanqueray - James Werts World Project
20.09 kl 21 Piano mood in Clazz - Tarmo Sillaots
21.09 kl 21 Wednesday Fever - Denise Fontoura
22.09 kl 22 Jazz'n'Clazz - Susanna Aleksandra & Ted Parker
Vana turg 2, Tallinn

CLUB FACTORY

16.09 kl 22 Algorhythm / Parallel Universe
Madara 22a, Tallinn

CREDO FESTIVALID

20.09 kl 19 Rahvusvaheline vaimuliku muusika festival CREDO/ Aleksandr KNJAZEV. Niguliste Muuseum-Kontsertsaalis
Raua 1 / Pronksi 6, Tallinn

EESTI INTERPREETIDE KONTSERDID

17.09 kl 19 Maria Valdmaa (sopran) ja ansambel Floridante. Niguliste kirikus
Suur-Karja 23, Tallinn

EESTI PÄRIMUSMUUSIKA KESKUS

22.09 kl 13 Päevane kontsertkohtumine - Harri Lindmets
Tasuja pst 6, Viljandi

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUSEUM

21.09 kl 19 Muutuste tuules - Henry Laks, Kari Madis, Heini Vaikmaa
Müürivahe 12, Tallinn

1352 IDEED

PIDUPÄEVA KORRALDAMISEKS

Pidupaev.ee

DVD

Võitluses armastuse vastu

Lumivalgekeste muinasjutt annab jätkuvalt filmidele ainet. Fantaasiarikas seiklusfilm "Kütt ja kaks kuningannat" jutustab Lumivalgekeste loole eelnevast. Kurikaval Ravenna reedab oma malbe õe Freya (Emily Blunt), pannes salaja toime räige kuriteo. Freya kibestub ja treenib orbudest karmid tunded sõdalased, kellel on keelatud armastada. Efektsete kaadritega tempo- kas muinasjutufilm on valminud Hollywoodi veteran-produktseeri Joe Rothi ("Alice Imedemaal") ja režissöör Cedric Nicolas-Troyani meisterliku käe all.

MART RAUN SOOVITAB

TOP 5 kommerts-
lennufilmid

1. "Lennujaam" (1970). Arthur Haley best-selleri põhjal valminud kassahitt kandideeris kümnele Oscarile (sealhulgas parim film), sai kolm järge ning on üks mõjukamaid lennuki- ja katastroofilme läbi aegade. Lincolni lennujaama tabab ränk lumetorm ning ühel lennul on pommitaja enesetapp. Lugu jälgib erinevaid karaktereid ja kubiseb oma aja suurimast staaridest. Filmis astuvad üles Burt Lancaster, Dean Martin, Jean Seberg ja Jacqueline Bisset jpt.

↑ **FILMIAJALOO** meeldejäävaim abipiloot.

2. "Lennuk!" (1980). Ameerika Filmiinstituudi poolt parima kümne komöödia hulka valitud film on paroodiate tippteos, kus endine Vietnam piloot peab lennukit juhtima, kuna kõik ülejäänud on saanud toidumürgituse. Filmitegijad võtsid aluseks 1957. aasta linatõe "Nulltund!" stsenaariumi ning viskasid nalja nii lennuki-, katastroofilme kui kõikvõimalike klišeede ja stampide üle. Nutikas komöödia on täis paljutsiteeritud dialoogi, meeldejäävaid stseene, kummalisi karaktereid (filmiajaloo meeldejäävaim abipiloot!) ning hulganisti absurdihuumorit.

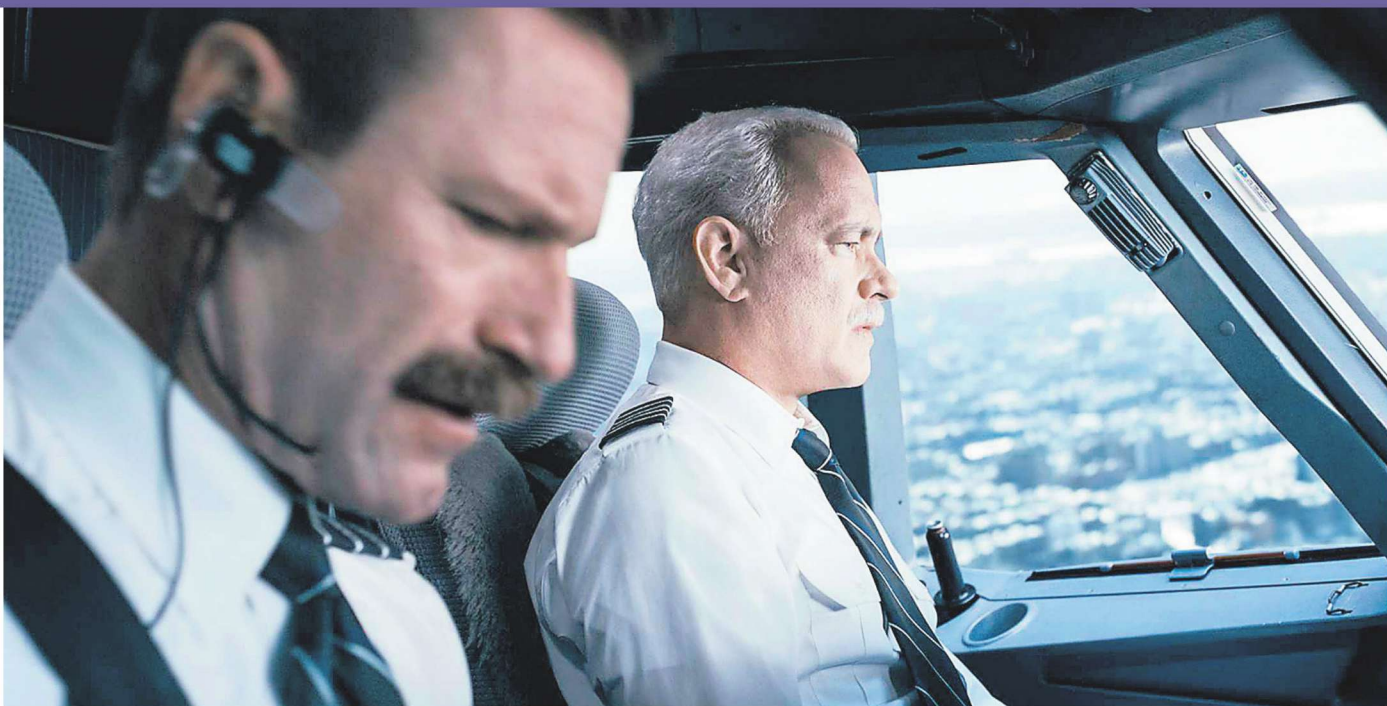
3. "Visa hing 2" (1990). Jõululaupäeval haaravad terroristid Washingtoni lennuvälja oma kontrolli alla. Nad teevad lennukite maabumise võimatuks ning nõuavad narkoparunist diktaatori vabastamist. Ainuke, kes suudab neid peatada, on John McClane (Bruce Willis), kes ootab lennujaamas oma naist. Ta peab kiirelt tegutsema, muidu lõpeb õhus tiirlevate lennukite bensiin. Üks meeldejäävamaid ja nauditavamaid lennujaama-filme.

4. "Lend 93" (2006). Paul Greengrassi reaalajas lahtirulluv dokumentaalkaamera 2001. aasta 11. septembril toimunud USA terrorirünnakutest, mille käigus kaaperdati kolm lennukit, mis hävitasid Maailma Kaubanduskeskuse kaksiktornid. Üks lennuk ründas Pentagoni. Lugu keskendub eelkõige neljandale kaaperdatud lennukile, mis oma sihtmärki ei tabanud, kuna reisijad võitlesid tuhandete inimeste päästmise nimel. Film kukkus läbi, sest teema oli publiku jaoks liiga värske ja valus, ent väärib vaatamist oma suurepärase teostuse tõttu.

↑ **DENZEL** Washington.

5. "Lend" (2012). Film, mille peategelast, alkoholi- ja narkosõltlastest pilooti Whip Whitakerit võib nimetada anti-Sullyks. Robert Zemeckise ("Tagasi tulevikku") mängufilm algab muljetavaldava episoodiga, kus filmi kangelane (Denzel Washington) teeb imelise hädamaandumise, mille käigus päästab ta peaaegu kõik pardal olnud. Mees kuulutatakse kangelaseks, ent peagi tulevad päevavalgele tema sõltuvusprobleemid. Algab võitlus iseenda deemonite ning transpordiohutuse nõukoguga.

↑ **HETKED**, kus Sully (Tom Hanks) ja kaaspiloot Jeff Skiles (Aaron Eckhart) peavad kokpitis kiireid otsuseid tegema, on kaasahaaravad.

Tavalistest inimestest said kangelased. Imed, meedia ja bürokraatia

MART RAUN
filmitegija ja -blogija

Lavastaja Clint Eastwood vaatleb oma uues, päriselul põhinevas filmis "Hudsoni ime" kangelasi - piloote, reisijaid ja päästajaid, kes hoidsid ära lennukatastroofi.

15. jaanuaril 2009 tegi kapten Chesley "Sully" Sullenberg (Tom Hanks) katkise lennukiga hädamaandumise Hudsoni jõe jäisse vette. Kõik 155 pardal viibinut jäid ellu.

Sullyst sai esialgu suur Ameerika kangelane, ent peagi sattus mees meedia ning transpordiohutuse nõukogu uuriva pilgu alla. Avalikkusele teadmata algatati juurdlus, mis ähvardas tema karjääri ja maine hävitada.

Kui oma viimases tõsielul põhinevas filmis "Ameerika snaipeer" lahkas Eastwood vastuolulist ning piinatud Ameerika sõjakangelast Chris Kyle'i, siis kapten Sully on väärakas ja eeskujulik tegelane. Õeldakse, et heast inimesest on raske kaasahaaravat draamat teha ning see on kohati tõsi ka "Sully" puhul.

Tegelikkus versus film. Kuna loo lõpp on teada ning USA Airwaysi lennu 1549 hädamaandumine ja päästeoperatsioon kestab kokku kõigest 15–20 minutit, on draamat kunstlikult suurendatud.

Hea kangelane on sama tugev kui tema vastane. Antud juhul on selleks USA rahvusliku transpordiohutuse nõukogu.

Erikomisjonil kulub 15 kuud selgitamaks, kas kapten Sully ja tema kaaspiloot Jeff Skiles käitusid ohtlikku veemaandumist tehke õigesti või mitte.

Filmis on seda aega kõvasti lühendatud ning pinget hoidmiseks on komisjoni liikmeid muudetud ebakompetentseteks ja karikatuurseteks kurikaeladeks. Nad teenivad küll loo dramaturgilisi vajadusi, ent mõjuvad ebausutavana.

Taoline vanamoeline lähenemine oleks ehk toimunud aastaid tagasi ja ei häiriks, kui ülejäänud film poleks nii realistlik.

Hädamaandumine ning sellele järgnev on teostatud dokumentalistlikus võtmes ja väga mõjuvalt, juhtides tähelepanu igapäe-

↑ **TRANSPORDIOHUTUSE** nõukogu ülekuulamiseid tõstavad huvitavaid küsimusi, ent on filmi kõige nõrgemad kohad. FOTOD: TOOTJA

Ä Draama "Sully"

Režissöör: Clint Eastwood

Osades: Tom Hanks, Aaron Eckhart, Laura Linney, Anna Gunn jt.

Kinodes alates: 09.09

Ä Loe veebist

Mart Rauni filmiblogi
martraun.wordpress.com

vastele kangelastele: inimestele, kes täidavad keerulises situatsiooni oma kohust.

Problemaatiline narratiiv. "Sully" tõstatab intrigeerivaid küsimusi bürokraatia, ekstreemolukorras langetatud otsuste, tehnoloogia ja inimlikkuse vallas. Peategelaste meediakära keskmesse sattumine on huvitav ning Tom Hanks ("Forrest Gump") ja Aaron Eckhart ("Pimeduse rüütel") loovad usuta-

vad tegelaskujud. Nad on lihtsad inimesed, kes ei soovi liigset tähelepanu.

Lennuki hädamaandumise dramatiseering on teostatud oskuslikult ning filmi teemad on intrigeerivad, ent on tunda, kuidas tegijad otsivad meeleheitlikult materjali täispika formaadi täitmiseks. "Sully" ei ole sügav karakteriuuring, kuna erinevad tahud pole korralikult käsitletud ning tunduvad pigem formaalsed kui sisulised. Sully posttraumaatiline stressihäire ja enesekaheldamine ning meedia ja kuulsuse teema jääb lõpuks nõukogu uurimise varju. Ka tagasisaated mehe minevikku ei anna loole kuigi palju juurde. Respekt reaalsete inimeste ning sündmuste vastu ei luba justkui kedagi lähemalt luubi alla võtta.

Oleks teos käsitlenud tegelasi ja kulisside taga toimuvat sama usutavalt kui hädamaandumist, räägiks me võib-olla erakordsest filmist. Kõik komponendid on justkui olemas, ent ebaselge stsenaarium, ülepaistatud melodramaatilisus ning lavastuslikud libastumised annavad "Sullyle" hoopis kesise telefili mi maigu.

AJALUGU

Mida tehti prügiga keskajal?

Vastuseid küsimustele eelmiste sajandite jäätmekäitluse kohta leiab Tartu Linnamuuseumist, kus on tänasest külastajatele avatud uus näitus "Ajaloost prügikastist ajalukku". Näitus käsitleb jäätmete tekkimise ja äraveoga seonduvaid probleeme ja lahendusi keskajast tänapäevani. Tartu Linnamuuseum on avatud teisipäevast laupäevani kl 11-18. Iga kuu viimasel reedel on muuseumi külastus tasuta. linnamuuseum.tartu.ee

Inimlikkust otsides. Juhan Kuusi fotoalbum Lõuna-Aafrika kriisidest

MERILIN METS
kaasautor

Eesti päritolu Juhan Kuus, keda peetakse Lõuna-Aafrika üheks mõjukamaks ja radikaalsemaks fotograafiks, nägi keset kriise lihtsate inimeste lugusid.

Juhan Kuusi (1953–2015) 45 aastat väldanud karjääri tipp-hetkedeks võib kindlasti pida tema fotode jõudmist maailma juhtivatesse meediaväljannetesse nagu The Times, The New York Times ja The Independent, kuid tema parimad tööd ei piirdu sugugi üksnes nendega. LAVi komplitseeritud poliitilisi olusid ausalt ning teravalt vahendades jutustas ta ka lihtsate inimeste lugusid ning ise pidas Juhan Kuus ennast eelkõige just antropoloogiks-dokumentalistiks. Maailma ajakirjandust huvitas eelkõige materjal LAVi teravatest kriisilukordadest, Juhan Kuus suutis aga läheneda isegi konfliktsetele situatsioonidele tundlikult ning tema kaamerasilm jäädvustas siirast rõõmu ja muret, argipäevatoimetusi, traditsioone ning tavaliste inimeste elu kulgemist üsna skisofreenses keskkonnas.

Lähikontaktis kõige karmimate sündmustega. Loomulikult on Kuusi fotodel palju vägivalda, võitlust ning otsest terrorit, mida tootis ühiskonnas massiliselt 1948. aastal kehtestatud apartheidirežiim. Fotograaf oli lähikontaktis kõige karmimate sündmustega ning füüsiliselt ning vaimsetl ennast säästmata jäädvustas ta päev-päevalt kaadreid, mis ilustamata kohapeal valitsevat julmust maailmale edastasid. Fotograafi pühendumus tööle ning vahetu osavõtt kohalike kannatustest andsid tema loomingule emotsionaalselt vä-

↑ KARMIDE sündmuste keskel jäädvustas Kuus lihtsate inimeste lugusid.

↑ JUHAN Kuusi fotod on emotsionaalselt laetud. FOTOD: RAUL MEE

ga sügava mõõtmega. Kuusi fotodel kajastub humanistlik filosoofia, mille kaudu proovib kunstnik mõtiskleda äärmuslikes olukordades inimlikkuse jäämise võimalikkuse üle.

Elutee viis II maailmasõja keerises kodumaalt lahkunud Juhan Kuusi isa Lõuna-Aafrikas-

se, kus sündis ka tulevane fotograaf. Karjääri alustas ta üsna varakult, asudes juba 17aastasena tööle ajakirjanduses fotoreporterina. Ainsana Eesti fotograafidest on Juhan Kuusile omistatud maailma pressifoto märkimisväärseim auhind – World Press Photo aastatel 1978 ja 1992.

Ä Foto

“Juhan Kuus. Inimlikkuse mõõt. 45 aastat dokumentaal-fotograafiat Lõuna-Aafrikas”

Adamson-Ericu muuseum, Lühike jalg 3, Tallinn
Näitus jääb avatuks 15. jaanuarini 2017
www.adamson-eric.ekm.ee

Lapsega koos muuseumi

KAROLIINA VASLI
kaasautor (Ohtuleht)

Muuseumid pakuvad võimalust veeta lapsega kvaliteetaega ning tutvuda samal ajal põneva kunstimaailmaga.

Kadrioru kunstimuuseumis oodatakse septembrist maini kuu kolmandal laupäeval kell 12 külla 5–9aastaseid lapsi koos vanemate või vanavanematega. Pärast jalutuskäiku ning mängu minnakse töötuppa joonistama või meisterdama.

Nii eesti kui vene lastele. Mikke-li muuseumis ootab septembrist maini kuu viimasel pühapäeval kell 12 südamlilik ja tark muinasjutuvestja külla 5–9aastaseid lapsi koos vanemate või vanavanematega. Igal kohtumisel vaadeldakse ühte teost ja loetakse

samalt maalt pärit muinasjutu. Kuu igal esimesel pühapäeval toimub venekeelne muinasjuttude vestmine. 17. septembril kell 15 on loeng vanemale koolileale ja täiskasvanutele – kõneletakse Lavretsovide muuseumi kujunemisest ja esimestest ekspositsioonidest. Tasuda tuleb muuseumipiletit eest.

Teismelised, kellele tahaks samuti kunstimaailma tutvustada, võib suunata Kumu noorteklubisse, mis pakub põnevaid töötubasid ja võimalust osaleda näiteks kunstivaldkonnaga seotud seminaridel. Kumu pressiesindaja Helena Tedre sõnul korraldab noorteklubi ka piknikke ja avastusretki eri linnaosadesse (näiteks Lasnamäe). Kumu noorteklubis osalemine on tasuta, kuid nõuab liikmetelt pü-

↑ LASTELE maalikunsti tutvustamas. FOTO: EESTI KUNSTIMUUSEUM

hendumust ning energiat, sest koos käiakse vähemalt korra nädalas. Noorteklubisse kandideerimiseks tuleb hiljemalt 3. oktoobriks täita ankeet, mille leiab Facebooki lehelt: fb.com/kumu-noorteklubi.

Ä Kunstiharidus

Kunstiprogrammid 5–9aastastele ja lapsevanematele

Piletid: Ühekordsel külastusel on perehommiku pilet 6 € (üks laps ja üks täiskasvanu), pere iga järgmise lapse pilet 2,50 €. Perehommiku üheksa korra kaardi soetamisel maksab abonement 48 €.

Vajalik registreerumine: kadriorg@ekm.ee.

Perehommikud Kadrioru kunstimuuseumis kuu kolmandal laupäeval kl 12.

Muinasjutud Mikke-li muuseumis kuu viimasel pühapäeval kl 12.
kunstimuuseum.ekm.ee

NÄITUS 27

16. september 2016 PUHKEPÄEV
toimetaja Hele-Maria Taimla, tel 667 0090, e-post helemaria@aripaev.ee

16.-22.09

ADAMSON-ERICU MUUSEUM

Püsiekspositsioon: “Kunstnik Adamson-Eric (1902–1968)”
Juhan Kuusi fotonäituse eriprogramm: Kilp ja oda, kuni 15.01.2017
Lühike jalg 3, Tallinn

DRAAKONI GALERII

Enn Põldroos “Elektrilööki kassi silitamist”, kuni 17.09
Maria Valdma “Ära”, kuni 08.10
Pikk 18, Tallinn

EESTI

ARHITEKTUURIMUUSEM

Peter Skubic “Peeglid on nähtamatud”, kuni 30.10
“Tänapäeva Soome plakat”, kuni 02.10
“Maailma loomine. Näitus projekteerimise ajaloo”, kuni 25.09
Püsiekspositsioon: “Elav ruum: sajad Eesti arhitektuuri”
Ahtri 2, Tallinn

EESTI LOODUSMUUSEUM

54. seenenäitus, kuni 25.09
“Vaprad ja ilusad. Peaosades: samblik ja sammal”
“458 miljonit aastat Eesti põlevkivi. 100 aastat kaevandamist”
Fotonäitus “Eesti järvede mikrovetikad”
Püsiekspositsioon: mere ja jõgede saal, metsasaal, avastuste ruum
Lai 29a, Tallinn

EESTI

MAANTEEMUUSEUM

“Esimesed müristajad eesti teedel”
Hooajenäitus “Loomad teel”, kuni 30.09
Maanteenäitus “186”
Püsiekspositsioon: “Tee ajalugu”, “Teeaeg”
Varbuse, Kanepi vald, Põlvamaa

EESTI TARBEKUNSTI- JA DISAINIMUUSEUM

Püsinäitus: Uus tarbekunsti püsiekspositsioon
“Kohalik ilu. Tarbeklaas”, kuni 25.09
Lai 17, Tallinn

EESTI TERVISHOIU MUUSEUM

Püsinäitus: “Avameelselt sinu kehast”
Lai 30, Tallinn

ENERGIA

AVASTUSKESKUS

“Arhitekt Ämblik ja Insener Mutt”
“Energia näitus”
“Heli ja valgus”
“Kihilise Maa aardelaegas”
Põhja pst 29, Tallinn

GALERII VAAL

Maria Ader “Love And Life Interested Me So”, kuni 08.10
Tartu mnt 80d, Tallinn

HOBUSEPEA GALERII

Lauri Koppeli isikunäitus “Eesti maaehitus 1975–1986”, kuni 19.09
Hobusepea 2, Tallinn

KADRIORU KUNSTIMUUSEUM

Püsiekspositsioon: “16.–20. saj. maalikunst. Madal-maade, saksa, itaalia, vene meistrid”
“18.–20. saj. Lääne-Euroopa ja Vene tarbekunst ning skulptuur”
Weizenbergi 37, Tallinn

KIEK IN DE KÖK

“Lauluraamatud suurükikornis. Eesti köitekunsti meistriteoseid 1793–1938”, kuni 09.10
Püsiekspositsioon: “Vaateid kaitsekäigult”
Komandandi tee 2, Tallinn

KONDASE KESKUS

Püsinäitus: “Paul Kondase maalid”
Pikk 8, Viijandi

KUMU

“Arhiivi ja arhitektuuri vahel”. Nee-me Kõlm, Krista Mölder, Taavi Talve, kuni 19.02.17
“Nõukogude õõ”. Raul Rajang, kuni 02.04.2017
“Marcel Lefrancq ja Belgia sürrealistlik foto”, kuni 06.11
“Kõlm pilk. Hüperrealismi variatsioonid Eesti kunstis”, kuni 09.10
“Konfliktid ja kohandumised. Nõukogude aja Eesti kunst (1940–1991)”, kuni 19.02.2020
“Mare Balticum”. Kunstiline avastusretk Läänemere veelusel helimaastikul, kuni 30.10
“Poesia ja spliin. Viktorianlik naisseksu ja mood Aleksandr Vassiljevi kogu näitel”, kuni 30.10
Püsi väljapanek: Eesti kunsti klassika 18. sajandi algusest Teise maailmasõja lõpuni. Eesti kunst Teise maailmasõja lõpust taasiseseisvumiseni
Weizenbergi 34 / Valge 1, Tallinn

KUNSTIHOONE GALERII

Tanel Veenre “Tahe”, kuni 09.10
Vabaduse väljak 6, Tallinn

LENNUSADAM

Jäämurdja Suur Tõli
“Viikingiaja aarded Eestist”
Vesilennuki 6, Tallinn

NIGULISTE MUUSEUM

“Rode altar lähivaates”, kuni 31.12
Püsi väljapanek: “Kirikukunst 13.–18. sajandist”, “Hõbedakamber: gildide, tsunftide, Mustpeade vennaskonna ja kiriku hõbevarad”
Niguliste 3, Tallinn

NUKU MUUSEUM

“Näitleja – Helle Laas”
Püsinäitused: “Ferdinand Veike ekspositsioon”
“Nukuteatri ajalugu Eestis”
“Eesti Riikliku Nukuteatri ajalugu”
“Maailma nukukude saal”
“Õuduste kelder”
“Rekvisiitide, plakate ja kavandite näitused”
“Tähtede Võlv”
“Nukutöökojad”
“Auruteater”
Lai 1, Tallinn

TALLINNA KUNSTIHOONE

“Vaikus, Pimedus” kuraator Anneli Porri, kuni 09.10
Vabaduse väljak 8, Tallinn

TARTU KUNSTIMAJA

Peeter Alliku isikunäitus, kuni 18.09
Priit Pangsepa isikunäitus, kuni 18.09
Jass Kaselaane isikunäitus, kuni 18.09
Vanemuise 26, Tartu

TARTU KUNSTIMUUSEUM

“Jõgi voolab siit läbi...”, kuraator Tiit Talvistu, kuni 30.10
Mare Mikoffi ülevaatenäitus “Mikoff. Skulptuurid”, kuni 19.09
Ülo Sooster “Lähedane ja kaugel fütisika”, kuni 02.10
Raeoja plats 18, Tartu

TARTU MÄNGUASJAMUUSEUM
“Oh kui ohtlik!”, kuni 30.10
Püsi väljapanek: Nukud ja mänguasjad, millega lapsed on läbi aegade siinmail mänginud. Lisaks on väljas kunstnikunukud ning maailma rahvaste traditsioonilised mänguasjad ja suveniirnukud, Eesti filminukud
Lutsu 8, Tartu

TEADUSKESKUS AHHA

“PLAY”
“Ahha, annab mängida!”
Püsinäitused: Tehnoloogiasaal
Elusaal
TÜ meditsiinikolektsioonid
Planetaarium
Sadama 1, Tartu

ÕPITUBA

Õpime käsitsi filmi ilmutama

Ameerika filmitegija Christopher Gorski õpetab Kumu hariduskeskuses Super 8 kaameratööd ja mustvalge filmi käsitsi ilmutamist. Iga osaleja valmistab 3-minutilise filmi. Õpitoas räägitakse analoogfilmide tegemisest kaasajas ja vaadatakse neid. Õpituba sobib ka neile, kel pole kogemusi analoogfilmiga. Töökeeleks on inglise keel. Sessioonid 29.09-210. Õpitoa maksumus 35 eurot sisaldab materjale, kaamera kasutamist ja KuFFi passi. Osaleda saab 10 inimest, koha tagab osalustasu maksmine. Info ja registreerimine piibe.kolka@gmail.com.

KOOMIKS

Muusikaline jalutuskäik Viljandis. Linn kui turuplats

MARI HIEMÄE
kaasautor

Sel nädalavahetusel on elamus-otsijal põhjust külastada Viljandit, kus ootab osalejaid õige mitu üritust.

Käes on Viljandi linna sünnipäev, samuti avab suurejoonelise piduöö ja tantsumaratoniga oma uut hooaega teater Ugala. Mõnusat elamuste hulk kasvab jõudsalt, kui võtta osa ka väikefestivali Viljandi Music Walk üritustest. Tänavu on kõik kolm sündmust segunenud ja üheskoos pakutakse külalistele Viljandis rohkesti tegevusvõimalusi.

Festivali korraldaja Annika Vihmanni sõnul pakub Viljandi Music Walk (VMW) parimat läbilõiget sügisest Viljandist, alates kohtadest, kuhu festivali seikluslikuma hingega külalised sattuda võivad ning lõpetades inimestega, kes neil päevil õue tulevad.

"Lisaks kõigele annab sügis Viljandile täiesti erilise ilme ja just sügisel on Viljandi kõige ilusam," arvas Vihmann.

Autovaba Viljandi. Viljandi Music Walki käigus muutub Viljandi südalinn autovabaks tsooniks, kus tänavad on täis head muusikat ja ühepäevaseid poekesi.

"Tahame sel aastal luua nädalavahetuse jooksul kahe südalinna tänava näitel meie jaoks ideaalse Viljandi. Sulgeme need tänavad autodele ja avame ratturitele ja jalakäijatele, toome välja ja pinkilauad ja rulad, täidame tühjana seisvad väikesed poepinnad plaadi-, raamatu ja ratapoodidega," rääkis korraldaja. Samade tänavate läheduses toimuvad ka VMW tänavuaastased kontserdid.

Lisaks toimub Viljandis juba kolmandat korda ülelinna-

↑ VILJANDI tänavaturgude päev.

↑ GORÓ LANA kontsert tenniseväljakutel 2015. FOTOD: KRIS SÜLD

A Fookuses Viljandi Music Walk

16.-18.09 Viljandis
Kavas jalgratturite ühissõit Tour d'Õõ, kontserdid, tänavaturgude päev, ühepäevapood, muusikute etteasted linnaliinibussides, Ugala hooaja avamispidu, ülelinnaline hommikusöök jpm.
Piletid 0-20 eurot.
www.facebook.com/viljandi-musicwalk

line Tänavaturgude Päev. "Meie teada, vaatamata sellele, et selline kontseptsioon on hästi toimiv näiteks Helsingis, on see ainulaadne Eestis, et ühe päeva jooksul saab tervest linnast turuplats," rääkis Vihmann. Samuti toimub kolmandat korda Tour d'Õõ rattasõit, mis lõpeb Leviski kontserdi ning peoga Koidu Seltsimajas ja Romaani hoovis.

Muusika ja muu. VMW puhul on ühtviisi olulised muusika,

ebatavalised kontserdipaigad, mis valitakse välja just VMW jaoks, ja linn ise. "Viljandi avaneb igal VMW-l ka meie jaoks erinevast küljest, sõltuvalt esinejatest, kontserdipaikadest ja nendevahelistest trajektoori-dest," nentis Vihmann.

Et ärgitada festivalikülalisi avastama Viljandit uue nurga alt, on korraldusmeeskond kokku pannud kolm trajektoori, mida linnas liikumiseks võiks kasutada.

Üks juhatab külalise ajalooliste villade juurde, teine kutsub avastama kaltsukaid ja antikvariaate ning kolmas juhatab kätte mõne üsna tallamata raja ja käimata koha.

Mõndagi avastamisväärsset pakub ka esinejate valik. "Esinejatesse suhtume me väga tõsiselt, siiani pole esinema pääsenud veel ükski artist, kes meile endile väga ei meeldiks. Oluline on leida just iga uue kontserdisaali jaoks sinna hästi sobituv esineja, kes selle koha võlud eriti hästi välja tooks," selgitas korraldaja.

Vihmann lisas, et tänavuste esinemispaikade hulgas on üsna erimeelisi kohti, alustades Eesti parima kunstikooli suurmast klassist ning lõpetades linna ainukese striptiisiklubiga.

Oma olemuselt on VMW samasugune, nagu oli esimesel toimumisaastal. Endiselt on ruumi jäetud juhustele ja linnaga tutvumisele.

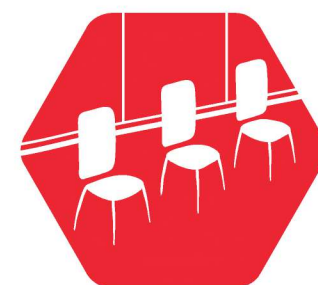
Igal aastal toimuvad uute esinejate kontserdid ootamatutes kohtades ning nendeni jõudmine on seiklus omaette.

Muutunud on siiski see, et festivaliga seotud tegevuste pikk rivi on kasvatanud esialgu ühepäevaseks mõeldud festivali juba kolmepäevaseks ja kaasatud kohalike arv kasvab aasta-aastalt.

1243

RUUMI

- kohtumiseks
- nõupidamiseks
- koosolekuks

SEMINARIRUUM.EU

JUHIABIDE PRAKTIINE SÜGISKONVERENTS 2016

Tallinna Loomaaia
keskkonnahariduskeskus
19. OKTOOBER

Bürood pingevabaks!

KAVA

- 9.15 **TERE TULEMAST!**
Messi külastus ja kerge hommikune
kehakinnitus
- 10.00 **Meeskonna pingetest vabastamine**
Motivaator.ee meeskonnakoolitaja
[KAIDO PAJUMAA](#)
- 10.45 **Millist juhiabi ja meeskonda vajab juht enda kõrvale?**
Pere- ja töötajasõbraliku ettevõtte
Uus Maa Kinnisvarabüroo tegevjuht [MIKA SUCKSDORFF](#)
- 11.15 **Kuidas muuta tööalased suhted organisatsioonile
edu- ja tulutoovaks?**
Kommunikatsioonibüroo Powerhouse juhataja ja konsultant
[JANEK MÄGGI](#)
- 12.00 **LÕUNA- JA MESSIPAUS**
- 13.00 **EKSKURSIONILE!**
Läheme külla erilistesse, põneva sisekujundusega ning hea
energiaga büroodesse. Võimalus on külastada üht kolmest
ettevõttest:
- Tarkvara- Ja disainiettevõtte [Proekspert](#)
 - Loov- Ja kommunikatsiooniettevõtete grupp [Creative Union](#)
 - Müügitarkvara arendaja [Pipedrive](#)
- 15.00 **EKSKURSIONILT TAGASI!**
Energia- ja messipaus
DJ puldis loob meeleolu muusik Arne Lauri
- 15.30 **Millised üritused liidavad meeskonda?**
Sündmusturundusagentuuri WOW Events juht [OLAVI RUHNO](#)
- 16.00 **Hea tunde põhjuste põhjused!**
Muusik ja joogatreener [ARNE LAURI](#)
- 16.50 **Konverentsipäeva lõpetamine ja väarikad kingiloosid**

Parim hind
pääsmele
kehtib kuni
19.09

Sekretär.ee ja Äripäev

kutsuvad kõiki juhiabisid-sekretäre 19.oktoobril
selle sügise ühele sisukamale ja ideederohkemale
konverentsile „Bürood pingevabaks!“, kus praktilisi
kogemusi tööelu paremaks korraldamiseks ning
positiivse tööõhkkonna loomiseks jagavad oma
ala parimad meistrid.

NB!

Esmakordselt läheme
päraslõunal tava
konverentsikeskkonnast
välja, külla erilistesse,
põneva sisekujunduse
ja hea energiaga
büroodesse.

Põhjaliku kava
leiab portaalist
www.sekretar.ee

Soodushinnaga **139€** (km-ga 166,8€)
saab konverentsile registreeruda kuni **19. septembrini**.
Tavahind 179€ (km-ga 214,8€).
* Mitme osaleja puhul soodustus -10%. Kui osalejaid on 5
või enam, küsige erihinda.

Lisainfo ja registreerumine:
Tiive Murdoja
tiive.murdoja@aripaev.ee
56 823 990
www.sekretar.ee

Toetajad:

[vending.ee](#)

[Tallinn Viimsi SPA](#)

VABANK

NOORUS
spa hotel

BlueSky
www.BlueSky.ee

SÜGISKAMPAANIA

Ostes Pihlaka tee ridaelamuboksi
enne 17. oktoobrit, saad 5000 €
väärtuses köögi hinna sees.

Müügiinfo:
Marko Rink
516 9730
www.BlueSky.ee

**TÖÖ
VALMIS!**

JUHITOOL NAPOLI

Kreem kangas
66 x 57 x 123 - 133 cm; max kaal 150 kg

149 €
(277 €)

TÖÖTOOL CHINO2

Hall, must
64 x 65 x 113 - 121 cm; max kaal 150 kg

239 €
(365 €)

JUHITOOL BRANSON

Beež, must nahk
77 x 76 x 123 - 129 cm; max kaal 150 kg

359 €
(459 €)

LAUD HELSINKI

Tamm/antratsiithall
160 x 80 x 75 cm

297 €
(330 €)

148 €

KIRJUTUSLAUD ALTO, 160 CM

160 x 74 x 80 cm
ABILAUD ALTO
100 x 65 x 74 cm
Tamm, valge, pätkel

74 €

357 €
(420 €)

KIRJUTUSLAUD NAVA

145 x 145 x 75 cm
RIIUL NAVA
98 x 35 x 160 cm
Valge, antratsiit

238 €
(280 €)

KODUKLIIMA

www.kodukliima.ee

Kampaania hind koos
paigaldusega ~~1200€~~
nüüd **999€**

Järelmaksu intress 0%

Mitsubishi Heavy Industries SRK20ZMX õhksoojuspump. Kasutegur kütmisel
5,56. +10 kraadi hoidmise funktsioon.

- **SOOJUSPUMBAD**
- **VENTILATSIOON**
- **JAHUTUS**

SÄÄSTA
KÜTTEKULUDEL!

Tallinn

tel. 666 1355

Tartu ja Lõuna-Eesti

tel. 666 1354

Haapsalu

tel. 52 83 229

Narva

tel. 55 98 4747

Pärnu

tel. 44 39 470

Rakvere

tel. 58 362 325

Viljandi

tel. 52 84 729

Saaremaa ja Hiiumaa

tel. 56 943 214

Rohkem infot kodulehelt www.kodukliima.ee ja info@kodukliima.ee